

**T.C.
NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**MAHKEME YÖNETİM SİSTEMİNİ GÜÇLENDİRME
PROJESİNİN YARGI FAALİYETLERİNİN
HIZLANDIRILMASINA ETKİSİ:
İSTANBUL ADLİYELERİ UYGULAMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Süleyman UYSAL

**Enstitü Anabilim Dalı: İşletme
Enstitü Bilim Dalı : İşletme Yönetimi**

Tez Danışmanı: Yrd. Doç.Dr. Ahmet Can KUTLU

EKİM- 2017

T.C.
NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

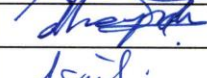
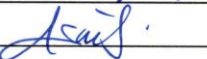
MAHKEME YÖNETİMİ SİSTEMİNİ GÜÇLENDİRME
PROJESİNİN
YARGI FAALİYETLERİNİN HIZLANDIRILMASINA
ETKİSİ:
İSTANBUL ADLİYELERİ UYGULAMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Süleyman UYSAL

Enstitü Anabilim Dalı: İşletme Yönetimi
Enstitü Bilim Dalı : İşletme Yönetimi

“Bu tez 25/10/2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Can Küller	BASARILI	
Doç. Dr. Aslı Akayrak	BASARILI	
Prof. Dr. Arın Saldamcı	Başarılı	

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversite de tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Süleyman UYSAL

25/10/2017

ÖNSÖZ

"Mahkeme Yönetimi Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin Hızlandırılmasına Etkisi, İstanbul Adliyeleri Uygulaması" çalışması Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Kamu sektörü ve özellikle yargı faaliyetleri toplumun ve devletin vazgeçilmez faaliyet alanı olmasına karşın, yargının kendisinden beklenen makul sürede kendisine yapılan başvuruları sonuçlandıramaması toplumun yargıya olan güvenini zedelemektedir. Ancak teknolojik imkânlar kullanılarak yargı faaliyetlerinin daha hızlı ve daha verimli şekilde sonuçlandırılabilmesi mümkündür.

Bu çalışmanın amacı, yargı sektöründe özellikle sistemin yavaş işlemesinden kaynaklı yaşanan sorunları ele almak ve çeşitli çözümler üretip yargının etkinliğinin ve verimliliğinin artmasını sağlamaktır.

Tez çalışmamın başından sonuna kadar yardımlarını benden esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Ahmet Can Kutlu'ya, Tez çalışmamın her safahatında fikir ve görüşleriyle katkılarını esirgemeyen, Eyyüp Ensar CEYLAN, Murat Kurt, Hasan KAPLAN, Ali KOÇ, Nimet LORASDAĞI, Serdal POLATTAŞ, Ebru KURBANOĞLU, Ömer AYDOĞAN, Seda PAMUK ve Tuba IRMAK'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Yoğun geçen tez dönemi süresince manevi desteklerini üzerimden eksik etmeyen eşim ve çocuklarıma ayrıca teşekkür ediyorum.

Süleyman UYSAL

25.10.2017

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR LİSTESİ.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	ix
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1: MAHKEME YÖNETİM SİSTEMİ İLE İLGİLİ	
İSTANBUL ADLİYELERİNDEKİ MEVCUT DURUM.....	8
1.1. Danışma Masası.....	10
1.2. Ön Bürolar.....	12
1.3. Broşürler.....	17
1.4. Kısıtlı Alanlar.....	18
1.5. Basın Sözcüleri.....	21
1.6. Adli Yardımcılar.....	22
1.7. Adliye Müdürleri.....	23
BÖLÜM 2: MAHKEME YÖNETİM SİSTEMİ İLE İLGİLİ	
MEVZUAT ÇALIŞMALARI.....	25
2.1. Proje Kapsamında Gerçekleştirilen Yasal Düzenlemeler.....	25
2.1.1. Basın Sözcülüğü.....	25
2.1.2. Ön Bürolar.....	25
2.1.3. Danışma Masaları.....	28
2.1.4. Broşürler.....	28

2.1.5. Kısıtlı Alanlar	28
2.1.6. Adli Yardımcılar	28
2.1.7. Adliye Müdürleri	28

BÖLÜM 3: MAHKEME YÖNETİM SİSTEMİN UYGULANDIĞI VE UYGULANMADIĞI ADLİYELERDE BİR ARAŞTIRMA..... 29

3.1. Araştırmanın Yöntemi	29
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	29
3.3. Araştırmanın Veri Toplama Aracı	30
3.4. Verilerin Ölçeği	31
3.5. Bulgular	32
3.5.1. Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyelerdeki İş Sahiplerinin Değerlendirmeleri	32
3.5.2. Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyelerdeki Personel Anket Değerlendirmesi.....	35
3.5.3. Mahkeme Yönetim Sistemini Uygulayan Adliyelerdeki İş Sahiplerinin Değerlendirmeleri	38
3.5.4. Mahkeme Yönetim Sistemini Uygulayan Adliyelerdeki Personellerin Değerlendirmeleri	41
3.6. Ortak Soruların Karşılaştırmalı Değerlendirmeleri	43
3.6.1. İş Sahipleri Yönünden Yapılan Karşılaştırmalar	44
3.6.2. Personel Yönünden Yapılan Karşılaştırmalar.....	46
3.6.3. Tüm Gruplara Ortak Olarak Sorulan Sorunun Karşılaştırılması	47
3.7. İstatistiksel Analizler ve Katılımcıların Demografik Değişkenlerinin MYS Memnuniyetine Etkisinin İncelenmesi	47
3.7.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler	48

3.7.2. Güvenilirlik Analizi	55
3.7.3. Normallik Testleri	56
3.7.4. Parametrik Testlerin Analizi	60
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	69
KAYNAKÇA	71
EKLER.....	77
ÖZGEÇMİŞ.....	100

KISALTMALARLİSTESİ

- UYAP** : Ulusal Yargı Ağı Projesi
- MYS** : Mahkeme Yönetim Sistemi
- E- İmza** : Elektronik İmza
- HSYK** : Hâkimlerve Savcılar Yüksek Kurulu
- İYUK** : İdari Yargılama Usulü Kanunu
- HMK** : Hukuk Muhakemeleri Kanunu
- C.B.S** : Cumhuriyet Başsavcılığı
- MYD** : Mahkeme Yönetimine Destek Projesi
- TKY** : Toplam Kalite Yönetimi
- HİGM** : Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Ön Büroların Hizmet Verdiği Birimler.....	16
Tablo 2: Ankete Katılan Kişi Verileri	31
Tablo 3: MYS Uygulanmayan Adliyeler İş Sahipleri Memnuniyeti Frekans Dağılımları	33
Tablo 4: MYS Uygulanmayan Adliyeler Personel Memnuniyeti Frekans Dağılımları.	36
Tablo 5: MYS Uygulanan Adliyeler İş Sahipleri Memnuniyeti Frekans Dağılımları ...	39
Tablo 6: MYS Uygulanan Adliyeler Personel Memnuniyeti Frekans Dağılımları.....	42
Tablo 7: İş Sahiplerinin Mahkeme Yönetim Sisteminden Haberdar Olma Durumları.	44
Tablo 8: Adliye İçindeki Yön Levhaları Ve Tabelaların İlgili Birimi Bulmayı Kolaylaştırma Durumu.....	44
Tablo 9: Adliyeye Girişte Aranılan Birimin Sorulabileceği Danışma Masalarının Var Olma Durumu	45
Tablo 10: Adliyedeki Mevcut İlan Ve El Broşürlerinin Faydalı ve Yararlı Olma Durumuna Göre Dağılımı	45
Tablo 11: İş Sahiplerinin Mahkeme Yönetim Sisteminin Her Adliyede Uygulanmasını İsteme Durumlarına Göre Dağılımı	46
Tablo 12: Personelin Mahkeme Yönetim Sisteminden Haberdar Olma Durumuna Göre Dağılımı	46
Tablo 13: Dosyaya Gelen Her Evrakın Düzenli Olarak UYAP Sistemine Eklenme Durumuna Göre Dağılımı	47
Tablo 14: Tüm Katılımcıların Mahkeme Yönetim Sisteminden Haberdar Olma Durumuna Göre Dağılımı	47
Tablo 15: İstanbul Adliyesi Personelinin Demografik Özelliklere Göre Dağılımı.....	48
Tablo 16: İstanbul Adliyesi İş Sahibi Demografik Özelliklere Göre Dağılımı.....	50
Tablo 17: Diğer Adliyeler Personel Demografik Özelliklere Göre Dağılımı	52
Tablo 18: Diğer Adliyeler İş Sahibi Demografik Özelliklere Göre Dağılımı.....	54
Tablo 19: Güvenirlilik analizi	55
Tablo 20: MYS Uygulanan Adliyeler Personel Memnuniyeti Anketi Normallik Testi .	56
Tablo 21: MYS Uygulanan Adliyeler İş Sahibi Memnuniyet Anketi Normallik Testi ..	57

Tablo 22: MYS Uygulanmayan Adliyeler Personel Memnuniyet Anketi Normallik Testi	58
Tablo 23: MYS Uygulanmayan Adliyeler İş Sahibi Memnuniyet Anketi Normallik Testi	59
Tablo 24: MYS Uygulanan Adliyeler Personel ve İş Sahibi Memnuniyeti t Testleri....	60
Tablo 25: MYS Uygulanan Adliyeler İstanbul Adliye Personeli Memnuniyeti ANOVA Testleri.....	61
Tablo 26: MYS Uygulanan Adliyeler İş Sahibi Memnuniyeti ANOVA Testleri.....	63
Tablo 27: MYS Uygulanmayan Adliyeler Personel Memnuniyeti ANOVA Testleri ...	65
Tablo 28: MYS Uygulanmayan Adliyeler İş Sahibi Memnuniyeti ANOVA Testleri...	67

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Ön Bürolar Hiyerarşik yapı.....	17
--	----

Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans zeti

Tezin Başlığı: Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin Hızlandırılmasına Etkisi İstanbul Adliyeri Uygulaması

Tezin Yazarı: Süleyman UYSAL **Danışman :** Yrd.Doç.Dr. Ahmet Can KUTLU

Kabul Tarihi:25/10/2017 **Sayfa Sayısı:**ix (n kısım)+ 70 (tez) + 7 (ek)

Anabilimdalı: İşletme Yönetimi **Bilim Dalı:** İşletme Yönetimi

ÖZET

Çalışmanın amacı Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin İstanbul ilinde sistemin uygulandığı adliyelerde memnuniyet durumunu, uygulanmadığı adliyelerde ise sisteme duyulan ihtiyacı inceleyerek, sistemin Yargı Faaliyetlerinin Hızlandırılmasına etkisi olup olmadığını araştırmaktır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Mahkeme Yönetim Sistemiyle ilgili genel bilgiler verilmiştir.

Birinci bölümde Mahkeme Yönetim Sistemi kapsamında İstanbul Adliyelerindeki genel duruma bakılarak sistemin bölümleri detaylı bir Şekilde incelenmiştir.

İkinci bölümde Mahkeme Yönetim Sisteminin uygulanabilir olabilmesi için ihtiyaç duyulan mevzuat değişikliklerine bakılmıştır.

nc bölümde Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesiyle ilgili Mahkeme Yönetim Sisteminin uygulandığı İstanbul ve İstanbul Anadolu Adliyeri ile Mahkeme Yönetim Sisteminin uygulanmadığı Bakırköy, Büyükçekmece, Küçükçekmece ve Gaziosmanpaşa Adliyelerindeki personel ve iş sahiplerine yönelik yapılan alan araştırmasına yer verilmiştir. Araştırmanın bu blmndealışmanın önemi, yöntemi, amacı, veri toplama tekniği, evreni, rneklemi, veri toplama süreci ve bulgular yer almaktadır.

Son bölümde ise araştırmayla ilgili öneriler ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yargı Faaliyetleri, Kamu Personeli, n Bürolar, İstanbul Adliyeri, Mahkeme Yönetim Sistemi

Nişantaşı Üniuersitesi, Institute of Social Sciences Abstract of Master's Theis
Title of the Thesis: The Effect of Strengthening the court Management System on accelerating judgement activities and İstanbul Court houses Application
Author: Süleyman UYSAL Supervisor: Assist. Prof.Dr. Ahmet Can KUTLU
Date of Admission: 25/10/2017 PageNumber: ix (ön) + 70tez+7 Ek
Master of Science: Business Administration ScienceBranch: Business Administration
ABSTRACT
<p>The aim of this study is to research whether the system is effective in accelerating the judicial activities by examining the satisfaction with the system in the provinces where the system is implemented and the system's need in count houses.</p> <p>The study consists of five parts. In prologue, the general information about system of management are given .</p> <p>In the first part, the details of system have been examined by looking general conditions of court houses in Istanbul with context of count management system.</p> <p>In the second part, the needed changes of legislative have been examined for the court management system to make applicable.</p> <p>In the forth part, about project of strengthening the court management system, a field study has carried out for the personnel and enplayers in Istanbul and Istanbul Anatolian Court Houses where the court management system was applied and in Bakırköy, Büyükçekmece, Küçükçekmece and Gaziosmanpaşa court Houses where the court management system hasn't applied. In this part, the research's aim, importance, method, data collection technique, universe, sample, data collection, process limitations and findings have been explained.</p> <p>In the last part, suggestions and evolutions about research have been taken part.</p>
Key Words: Judgement activities, civil servant, front office, İstanbul Court Houses, Court Management System

GİRİŞ

Bu bölümde Mahkeme Yönetim Sisteminin Yargı Faaliyetlerinin Hızlandırılmasına Olan Etkisi, İstanbul Adliyeleri örneği üzerinden araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları ve araştırmada kullanılan kavramlar açıklanmıştır.

Araştırmanın Problemi

Adalet, Hz. Âdem ile dünyanın gündemine girmiş, Habil Kabil olayıyla gün yüzüne çıkmış ve o gün bugündür her daim ihtiyaç duyulan, gölgesine sığınılan, mazlumlara umut olmuş bir kavramdır. İnsanlığın çoğalması ve yayılmasıyla adalet mefhumu önemini daha da artırmış, toplumsal hayatın vazgeçilmez bir unsuru olmuştur. Hukukî kişilerin devletle ve birbirleriyle oluşan sorunlarına çözüm bulmak için vardır. Toplumdaki düzenin devam edebilmesi, çatışmaların önlenmesi ancak adalet mekanizmasının düzenli çalışması ile sağlanabilir. Hukuk, kişilerin temel güvencelerini oluşturmaktadır (Çeçen, 1981, s. 81).

“Günümüzde toplumların adalete olan ihtiyaçları çeşitli sebeplerden dolayı giderilemediğinden adalet mekanizmasında gitgide yoğunluklar oluşmuş bu durum adaletin geç tecelli etmesine ve adalete olan güvenin azalmasına sebebiyet vermiştir.” Günümüzde, Türk Yargısında davaların uzun sürdüğü, adalet mekanizmasının geç işlediği, yargılama sonunda verilen kararların adil olmadığına dair toplumda bir kanaat mevcuttur. Adaletin geciktirilmemesi en az adaletin gerçekleştirilmesi kadar önemlidir. Çünkü geciken adalet adaletsizliği doğurur” (A. Gladstone, Hukuk Üzerine Özlü Sözler).

Bu alanda gerçekleştirilen bir başka araştırma ise Prof. Dr. Feridun Yenisey’in proje yürütücüsü olduğu ve Marmara Üniversitesi Araştırma Fonu tarafından gerçekleştirilen “Ceza Adalet Sisteminin İşleyişindeki Etkinlik Araştırması”dır. Bu araştırmanın sonuçları da sulh, asliye ve ağır ceza mahkemelerinde yargılamanın her aşamada beklediği, takıldığı ve sonuç olarak yargılamada süratin sağlanamadığını göstermektedir (Yenisey, 1996). Adli sahada ki bu yavaş işleyiş kişilerin adalete olan inancını ve güvenini sarsmaktadır, Bugün vatandaşın kurumlara güvenirliliği sıralamasında yargı, sıralamanın üst basamaklarına çıkamamaktadır (Aşçıoğlu, 2003, s. 27). Bu yönüyle

yargıya olan güvenin artması ve hukuk barışının sağlanması için adaletin tecelli etmesi kadar vaktinde tecelli etmesi de önemlidir(Görgün, 2000). Zira uzun süren yargılama sürecinde olayın tarafları olayın ayrıntılarını unutabilmekte ve yaşanan gecikme ve süreç nedeni ile bireyler ümitsizliğe düşerek davalarını takip etmekten dahi kaçınabilmektedirler(Akıllıoğlu, 1995, s. 104). Öte yandan yargılama süresinin makul sınırların ötesinde uzaması söz konusu yargılamaya ilişkin delillere ulaşılabilirlik derecesini de azaltmakta ve suç ile deliller arasında kurulması gereken nedensellik ilişkisini de olumsuz etkilemektedir(Kibar, 1997, s. 43).

Davalarda asıl olan makul sürede yargılanmaktır. Makul sürede yargılanma hakkı, adil yargılanma hakkının görünüşlerinden birisidir. Bu bağlamda makul sürede gerçekleştirilmeyen bir yargılama adil de değildir(Robinson, 2006, s. 169-192)(Erdener, 2007, s. 44).

Bir davanın neticelenmesi noktasında Hâkim, davayı mümkün olduğu kadar çabuk biçimde sonuçlandırmakla yükümlüdür (HUMK. m.77). Usul ekonomisine ait bu kural önemi nedeniyle Anayasa'da dahi yer almıştır: "Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir" (Anayasa m.141/IV). Davanın çabuk, basit ve ucuz bir biçimde yapılmasında hem davanın taraflarının hem de kamunun menfaati vardır.

Yargılama ne kadar hızlı olursa, taraflar haklarına o derece hızlı kavuşmuş olacak, kamuda yargısal sorunu çözmek için o derece kaynaklarını az tüketmiş olacaktır(Baki Kuru, 1994). Yargılama sürelerinin uzun olmasıyla beraber kişilerde yarattığı güven sorunu İstanbul Bilgi Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından gerçekleştirilmiş olan Adalet Gözet Projesi kapsamında yapılan araştırmalara göre, vatandaşların mahkemelere duyduğu güven Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ve Anayasa Mahkemesi'ne duyduğu güvenden daha az olup genelde mahkemelere güvenenlerin sayısı % 50'den azdır. Aynı araştırmada vatandaşlar mahkemeler hakkındaki en olumsuz değerlendirmeleri mahkemelerin hızına ilişkin olarak yapmışlardır (Seda Kalem, 2008).

Davaların neticelenmesinin uzun yıllar alması nedeniyle AİHM önüne getirilen

başvuruların en büyük kısmı makul sürede yargılanma hakkı ihlaline ilişkindir(Grabenwarter, 2004, s. 181-204).

Yargılama faaliyetleriyle ilgili olarak Ceza Hukuku alanında makul sürede yargılanma hakkı, yine ceza hukukunun temel ilkelerinden olan yargılamanın çabukluğu ilkesinde de kendini gösterir. Zira yargılamanın çabukluğu ilkesi gereğince, toplumda suç işlendiğinde bu durum en kısa sürede açıklığa kavuşturulmalıdır ki delillerin toplanması ve değerlendirilmesi kolaylaşsın, sanık suç töhmeti altında uzun bir süre kalmasın ve mağdur aleyhine bozulan adalet dengesi düzelebilsin(Erdener, 2007, s. 67-68).

Yukarıda da anlatılmaya çalışıldığı üzere Türk yargı sisteminde hem çağın şartlarına ayak uydurabilecek bir sistem hem de kişilerin adalet camiasına olan güvenlerinin tazelenmesi noktasında bir değişim ve dönüşüme ihtiyaç vardır. İçinde bulunduğumuz çağ; ekonomik, teknolojik, sosyal ve politik yönden çok hızlı değişimlerin yaşandığı ve kıran kırana rekabetin her alanda giderek arttığı bir süreçtir. Bir kurumun böyle bir ortamda başarılı olabilmesi için, ancak TKY gibi kurumun etkinliğini, verimliliğini sağlayan ve vatandaş memnuniyetine önem veren bir yönetim felsefesini benimsemesi ve bunun uygulamaya geçirmesi gerekir(Serkan Odaman, 1999).

Bu aşamada artık kurumlar, kalitenin güncel anlamı ve özellikleri doğrultusunda, kalite stratejileri izlemek, kalite amaç ve politikalarını geliştirmek durumundadır. Bu bakımdan kalite, vatandaş tatmininin en önemli unsurudur ama kaliteli hizmet üretmek de tek başına yeterli bir unsur değildir. Bunun yanında hizmetin kalitesi yanında “hız üstünlüğü “ de oldukça önemlidir ve kurumlar vatandaş taleplerini en hızlı şekilde karşılamak durumundadırlar(Günbatan, 2006).

Toplumun adalete olan inancının pekiştirilmesi ve yargı faaliyetlerinin hızlanmasının sağlanabilmesi amacıyla Adalet Bakanlığınca Avrupa Birliğindeki en iyi uygulamalar göz önünde bulundurularak yargının mevcut iş yükünü azaltacak, yargı süreçlerini kısaltacak, iş sahiplerinin yargıya yaptıkları başvurulardan daha etkin sonuçlar almalarını sağlayacak bir mahkeme yönetimi sistemi kurulması amaçlanmış ve uygulamaya konulmuştur.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Konu ile ilgili olarak yapılan literatür çalışması sonucunda akademik anlamda hiçbir çalışma yapılmamış olup, konu ile ilgili yayımlanmış herhangi bir makale, kitap ve herhangi bir süreli yayına rastlanılmamıştır. Yapılmakta olan çalışma, bu haliyle önemli bir boşluğu doldurmakta olup sonradan yapılacak daha kapsamlı çalışmalara ışık tutması hedeflenmektedir.

Problem Cümlesi

Buradan hareketle araştırmanın problem cümlesi; Türkiye'nin bir kısım adliyelerinde uygulanmaya başlayan Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirilmesi projesinin İstanbul adliyeleri ve diğer adliyeler bünyesinde iş sahibi ve personel açısından memnuniyet durumları değerlendirilerek, sistemin yargı faaliyetlerinin hızlandırılmasına etkisi olup olmadığını ortaya koymaktır.

Alt Problemler

Araştırmanın amacına ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. İstanbul adliyesi personelininMahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirilmesi Projesi algıları nasıldır?
2. İstanbul adliyesi iş sahiplerinin Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirilmesi Projesi algıları nasıldır?
3. Diğer adliye personelininMahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirilmesi Projesi algıları nasıldır?
4. Diğer adliye iş sahiplerinin Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirilmesi Projesi algıları nasıldır?
5. İstanbul adliyesi personelininMahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirilmesi Projesi algılarına dair memnuniyet düzeyleri nasıldır?
6. İstanbul adliyesi iş sahiplerinin Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirilmesi Projesi algılarına dair memnuniyet düzeyleri nasıldır?
7. Diğer adliye personelininMahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirilmesi Projesi algılarına dair memnuniyet düzeyleri nasıldır?
8. Diğer adliye iş sahiplerinin Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirilmesi Projesi algılarına dair memnuniyet düzeyleri nasıldır?
9. İstanbul adliyesi personelininmemnuniyet düzeyleri ile

- Cinsiyet,
- Yaş,
- Görev süresi,
- Meslek,
- Eğitim durumuarasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

10. İstanbul adliyesi iş sahiplerinin memnuniyet düzeyleri ile

- Cinsiyet,
  - Yaş,
  - Görev süresi,
  - Meslek,
  - Eğitim durumu,
- Arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

11. Diğer adliye personelinin memnuniyet düzeyleri ile

- Cinsiyet,
  - Yaş,
  - Görev süresi,
  - Meslek,
  - Eğitim durumu,
- Arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

12. Diğer adliye iş sahiplerinin memnuniyet düzeyleri ile

- Cinsiyet,
  - Yaş,
  - Görev süresi,
  - Meslek,
  - Eğitim durumu,
- Arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Modeli

Araştırma, amacına en uygun model olan genel tarama modellerinden karşılaştırma türü tarama modeli ile yürütülecektir. Bu model, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Genel tarama modelinde, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir

yargıya varmak için evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır. Mahkeme yönetim sistemini güçlendirme projesinin yargı faaliyetlerinin hızlandırmasına etkisini ortaya koyabilmek amacıyla İstanbul ilinde bu sistemi kullanan İstanbul Adliyesi, İstanbul Anadolu Adliyesi ile bu sisteme henüz dâhil olmayan Bakırköy Adliyesi, Büyükçekmece Adliyesi, Küçükçekmece Adliyesi ve Gaziosmanpaşa Adliyelerinde anket çalışması yapılmıştır.

Araştırmanın Sayıtları

Yapılan araştırmada; aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir. Araştırmaya katılacak olan kişilerin;

1. Adliye personeli ve iş sahipleri, Mahkeme yönetim sistemini güçlendirme projesine ilişkin belirli bir algı ve farkındalık düzeyine sahiptirler.
2. Kullanılan ölçekler araştırmanın amacına uygundur.
3. Araştırmaya katılan adliye personeli ve iş sahipleri ölçek sorularına içtenlikle cevap vereceklerdir.
4. Ölçekten elde edilen veriler, anketi cevaplayanların görüşlerini tam olarak yansıtacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, 2017 yılında İstanbul ilinde bu sistemi kullanan İstanbul Adliyesi, İstanbul Anadolu Adliyesi ile bu sisteme henüz dâhil olmayan Bakırköy Adliyesi, Büyükçekmece Adliyesi, Küçükçekmece Adliyesi ve Gaziosmanpaşa Adliyelerinde görev yapan adliye personeli ve iş sahiplerinin memnuniyetlerine dair vermiş oldukları yanıtlardan elde edilen verilerle sınırlıdır.

Mahkeme Yönetim Sistemi İle İlgili Genel Bilgiler

“Yargı mensuplarının her geçen gün artan ağır iş yükü altında ezilmesi ve mevcut sistemin çağın değişen şartlarına ayak uyduramaz hale gelmesi, Türk yargısında bir dönüşümü zorunlu kılmıştır. Bu dönüşümü bir nebze olsun gerçekleştirmeyi amaçlayan Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, Avrupa Birliği ülkelerindeki en iyi uygulamalar göz önünde bulundurularak, yargının mevcut iş yükünü azaltacak, yargılama sürelerini kısaltacak, kişilerin yargıya yaptıkları başvurulardan daha etkin

sonuçlar almalarını sağlayacak bir mahkeme yönetimi sisteminin kurulması ve bu sisteminin işletilmesini sağlayacak teknik alt yapının oluşturulması şeklinde özetlenebilir. Mahkeme Yönetimine Destek Projesi ilk etapta Konya, Mardin, Rize, Manavgat ve Aydın adliyelerinden oluşan 5 pilot adliyede aktif olarak başlatılmıştır. 1 Aralık 2007'de başlanan proje 2010 tarihinde sona ermiştir. Nisan 2011 tarihinde MYD devam sözleşmenin imzalanmasıyla Projenin 2. safhasına geçilerek 21 pilot adliye daha belirlenmiş ve projenin bu adliyelere de yaygınlaştırılması için faaliyetlere başlanmıştır. 21 pilot şu adliyelerden oluşmaktadır: Ordu, Amasya, Çorum, Kastamonu, Kırşehir, Eskişehir, Isparta, Erzurum, Elazığ, Siirt, K. Maraş, Kırklareli, Yalova, İşkenderun Alanya, Bafra, Salihli, Bergama, Bandırma ve Düzce Adliyesi” (Beyazıt, Durum Analiz Raporu).

Tezimizin yazıldığı an itibariyle yukarıda bahsi geçen adliyelere ek olarak orum,Ceyhan, Adıyaman, Afyonkarahisar, Aksaray, Ankara Batı, Edirne, Nazilli, Balıkesir, Bitlis, Burdur, Çankırı, Diyarbakır,Keban, Erzincan, Giresun, Gümüşhane, Hatay, Drtyol, İstanbul Anadolu, İzmir, demiş, Urla, Elbistan, Kayseri, Kilis, Kocaeli, Ereğli, Tavşanlı, Manisa, Mersin, Silifke, Tarsus, Muğla, Denizli,Bodrum, Nevşehir, Osmaniye, Kadirli, Samsun, Sivas, Adana, Çerkezköy, Trabzon, Uşak, Van, Yozgat, Krdz. Ereğli ve İstanbul Adliyelerinde de mahkeme yönetim sisteminegeilmiş olup, faaliyetlerine devam etmektedirler.

2017 yılı içerisinde Antalya, Elmalı, Kumluca, Batman, Bursa, Bakırköy, Sandıklı, Ankara, Nizip, Fethiye, şarkışla, şanlıurfa Adliyelerinde de bu sistemin aktif hale getirilmesi planlanmaktadır. Bu haliyle Türkiye genelinde faaliyetlerine devam eden yaklaşık 600 adliye içinde 74 adliyede mahkeme yönetim sistemi kullanılmakta olup, 2017 yılı sonunda bu sistemin toplam 86 adliyede uygulanması amaçlanmaktadır.

Mahkeme Yönetimini Güçlendirme Projesi, 7 ana başlıktan oluşmakta olup sistemin bölümleri n bürolar, Broşürler, Kısıtlı alanlar,Danışma masaları, Adli yardımcılar, Adliye müdürleri,Basın sözcüleri olarak belirlenmiştir.

BÖLÜM 1: MAHKEME YÖNETİM SİSTEMİ İLE İLGİLİ İSTANBUL ADLİYELERİNDEKİ MEVCUT DURUM

Mahkeme yönetimi, hızlı ve etkili yargılama için alınması gereken akla gelebilecek tüm tedbirleri kapsayan çok geniş bir konudur. Mahkeme yönetimi kavramı, bütçe, personel, yerleşim ve mahkeme binası hakkındaki bütün sorumluluğu, malzeme ihtiyacını, elektronik bilgi sistemlerinin kurulmasını, daha etkin bir işleyişi sağlamak için kurumsal ve yasal gelişimi ve diğer tüm idarî konuları kapsamaktadır. İlave olarak mahkeme yönetimi, mahkemelerin daha etkin yönetilmesini sağlayacak bütün tedbirleri de içine alır(Öztürk, 2008).

Mahkeme Yönetimi Sistemini Güçlendirme Projesi İstanbul ilinde sadece İstanbul Adliyesi ile İstanbul Anadolu Adliyelerinde uygulanmaktadır. Bakırköy, Büyükçekmece, Küçükçekmece, Gaziosmanpaşa, Beykoz ve Şile adliyelerinde henüz bu sisteme geçilmemiştir. Mahkeme Yönetimini Güçlendirme Projesi İstanbul Adliyesinde sorunsuz bir şekilde uygulanmaktadır. İstanbul Adliyesine Salı- Perşembe günleri duruşma yoğunluğundan dolayı ortalama 40.000 diğer günler 25.000 civarında iş sahibinin geldiği güvenlik biriminden öğrenilmiştir.

İş Sahibi olarak ifade edilen Avukat, Takip Memuru, Kamu ve diğer Vatandaşların, Mahkeme Yönetim Sistemi İstanbul Adliyesinde uygulanmadan önce detayları aşağıda verilecek olan danışma masaları, broşürler ve ön bürolar vs. olmadığından aradıkları birimi bulmakta zorluk yaşamaktaydılar. Adliyede aradıkları birimi soracakları danışma masası olmadığı için koridorlarda gördükleri ilgili - ilgisiz herkese aradıkları yerleri sormak zorunda kaldıkları, buna rağmen aradıkları birimi bulamadıklarında Hâkim ve Savcı odalarına dahi gidip adres sordukları, kalemlerden kendi işi dışında başkaca taleplerde buldukları böylelikle adli süreci sekteye uğrattıkları, adliyenin büyüklüğü de beraberinde düşünüldüğünde, iş sahiplerinin hem kendilerini yordukları, zaman kaybına uğradıkları hem de Hâkim- Savcı ve kalemleri gereksiz yere meşgul ettikleri gözlemlenmiştir.

Mahkeme Yönetim Sisteminin uygulanmadığı Bakırköy Adliyesi, Büyükçekmece Adliyesi, Küçükçekmece Adliyesi, Gaziosmanpaşa Adliyelerinde iş sahiplerinin iş takip süreçleri yukarıda anlatıldığı şekilde hali hazırda devam etmektedir.

Yaşanan bu sıkıntıların önüne geçebilmek adına İstanbul Adliyelerinde ilk defa İstanbul Anadolu Adliyesinde Mahkeme Yönetim Sistemi 24.07.2013 tarihinde uygulanmaya başlanmıştır. Sistemin faydalı olduğunun görülmesi üzerine İstanbul Adliyesinde de yaklaşık 8 ay süren çalışmalar sonunda 40.000 taranmamış derdest dosyanın tek tek kapsamına göre taranıp elektronik ortama aktarılması, personel seçimi ve fiziki şartların da oluşturulmasının ardından Mahkeme Yönetim Sistemi 26.10.2015 tarihinde İstanbul Adliyesinde de faaliyetlerine başlamıştır.

Bu uygulama sonrasında yukarıda bahsedilen olumsuz durum tamamen tersine dönmüş, iş sahipleri adliyeye girdikleri andan itibaren danışma masaları aracılığıyla hem gidecekleri birimi soracakları bir muhatap bulmuşlar hem de adli konularda kafalarına takılan sorulara cevap bulmuşlardır. Danışma masalarıyla beraber özellikle adliye girişlerinde yön levhaları ve tabelaların sıklıkla yerleştirilmesi sonucunda, ilgili birimleri bulmakta iş sahiplerine kolaylık sağlanmıştır. Yine Adalet Bakanlığı tarafından iş sahiplerine yönelik olarak hukuki mahiyette kendilerine yardımcı olacak şekilde basit sade bir dille hazırlanmış broşürler; danışma masaları, ön bürolar ve bekleme alanlarına konularak iş sahiplerinin istifade etmeleri sağlanmıştır.

İstanbul Adliyesinin giriş kısmında kurulan Savcılık Ön Bürosu, Ceza Mahkemeleri Ön Bürosu ve Hukuk Mahkemeleri Ön Bürosu vasıtasıyla da iş sahiplerinin hızlı, etkili ve pratik bir şekilde Hâkim- Savcı havalesine ihtiyaç duymadan, kalem kalem gezmeden tek bir noktadan talep ve işlemlerini yerine getirme imkânı sağlanmıştır.

Mahkeme Yönetim Sisteminin faaliyete girdiği 26.10.2015 tarihinden itibaren İstanbul Ceza Mahkemeleri Ön Bürosundan iş sahiplerinin ilgili mahkemelerine sunmuş oldukları toplam 980.948 evrak teslim alınarak işlemlerinin ardından ilgili mahkemelerine ulaştırılmış, yine iş sahiplerinin başka adliyelere göndermiş oldukları toplam 52.163 muhabere evrakı alınarak ilgili mahkemelerine aynı gün posta yoluyla

gönderilmiştir. İş sahiplerinin dosyalarıyla ilgili toplam 510.000 sayfa fotokopi talebi yerine getirilmiştir. Jandarma, Bankalar, Emniyet, SGK, BEDAŞ, İSKİ, TEDAŞvb. kurumlardan gelen toplam 118.215 evrak ön büro personeline teslim alınarak işlemlerinin ardından ilgili mahkemelerine gönderilmiştir. Bununla birlikte mahkemelerden taranması için gönderilen 444.248 adet evrak taranarak mahkeme personelinin UYAP iş listesine aktarılmıştır.

İstanbul Adliyesi Hukuk Mahkemeleri Ön Bürosunca bürolarına sunulan toplam 874.958 adet dilekçe teslim alınarak işlemlerinin ardından ilgili mahkemelerine ulaştırılmış, yine bu süreçte başka adliyelerde bulunan mahkemelere gönderilmek üzere muhabere yoluyla 165.976 adet talep dilekçesi ve dava açılış dilekçesi alınarak ilgili mahkemelerine aynı gün posta yoluyla gönderilmiştir. Bununla birlikte mahkemelerden taranması için gönderilen 557.040 adet evrak taranarak mahkeme personelinin UYAP iş listesine aktarılmıştır.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Ön Bürosunda ise, kuruluş tarihinden bugüne kadar aradan geçen 2 yıllık sürede avukat ve iş sahiplerine ait 226.680 evrak teslim alınarak işlemlerinin ardından ilgili dosyasına gönderilmiştir. Yine soruşturma dosyalarına ait kolluk kuvvetlerinden gelen 148.104 adet evrak teslim alınıp tarandıktan sonra dosyasına gönderilmiştir. Haricen 23.602 adet talimat evrakı da teslim alınıp işlemlerinin ardından ilgili birime gönderilmiştir. Bunların dışında 64.551 adet başka Cumhuriyet Başsavcılıklarına gönderilmek üzere büroya verilen muhabere evrakları teslim alınarak işlemlerinin ardından ilgili Başsavcılıklara gönderilmiştir.

1.1.Danışma Masası

"Adalet Bakanlığımızca adliyelerin yenilenmesiyle birçok ilde eski adliyelerin yerine büyük adliyeler yapılmıştır. Adliyelerin buna bağlı olarak ziyaretçi sayıları da artmıştır. Örneğin Ankara Adliyesinde günlük ziyaretçi sayısı 35.000- 60.000 arasında seyretmektedir. Bu ziyaretçilerin büyük bir çoğunluğu, nerede hangi işin yapıldığını, hangi işlemi nasıl yapmak gerektiğini bilmemektedirler. Bu kişilerin neyi nasıl yapmaları gerektiği konusunda danışacakları bir yer bulunmadığı için adliyenin dış

kisimlerinde danisma masalarinin olduğu ve aktif bir şekilde hizmet verdikleri görülmüştür (Danisma örneği için Ek-1'e bakınız). Bu haliyle Mahkeme Yönetim Sisteminin uygulandığı İstanbul ve İstanbul Anadolu Adliyelerinde danisma masaları aktif olarak kullanılmaktadır.

Mahkeme Yönetim Sistemine henüz geçmeyen Bakırköy, Büyükçekmece, Küçükçekmece ve Gaziosmanpaşa Adliyelerine yapılan çalışma ziyaretlerinde ise adliyelerin giriş kısımlarında danisma masalarinin bulunmadığı, yapılan gözlemlerde iş sahiplerinin adliyeye girişte bulunan güvenlik görevlilerinden başlamak üzere önlerine gelen avukat, personel, temizlik görevlisi vs. ayırt etmeksizin detlerini anlatmaya çalıştıkları görülmüştür. Ayrıca sürekli adliyelerle işi olan avukatların dahi bazı Mahkeme ve Savcılık kalemlerini bulabilmek için aynı şekilde karşılaştıkları insanlara bu birimleri sordukları müşahede edilmiştir (Danisma örneği Ek 1'e bakınız).

İstanbul Adliyesinde danisma masalarında görev yapacak kişiler iş sahipleriyle sağlıklı bir şekilde iletişim kurabilecek güler yüzlü, sabırlı kişiler arasından seçilmiş olup bu personellere işleriyle ilgili gerekli eğitimler verilmiştir. İstanbul Adliyesi C blokta bulunan ana girişteki danisma masası merkez kabul edilerek buradan itibaren zeminde renkli çizgiler oluşturulmuş ve iş sahiplerinin bu zemin çizgilerini takip ederek ön büroları ve gidecekleri yeri kolaylıkla bulmalarını sağlayacak tabela ve yön levhalarına ulaşmaları sağlanmıştır. "Yapılan araştırmalarda Mardin adliyesinde bulunan danisma masası görevlisinin o bölgede resmi dil dışında konuşulan dilleri de konuşabildiği ve vatandaşıyla çok güzel şekilde iletişim kurup yönlendirmede bulunduğu öğrenilmiştir"(Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi 2012 Durum Analiz Raporu, Danisma Masaları).

1.2. Ön Bürolar

"Adliyelerdeki kalemler Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının yaptıkları işlerin mutfağını teşkil eder nitelikte görev tanımlarına sahipken ayrıca kalem yönetmeliklerinde belirtilen görevlerle de adliye ile ilgili tüm evrak akışını temin eden birimlerdir. Kalemler bu iş yüküne ek olarak, yeni sistemde danisma masalarında cevaplanacak gereksiz soruların ve işlem-adres tariflerinin de yegâne adresi konumundadırlar.

Kalemler mevcut işlerinin yanı sıra gelen kişilere evrakların nasıl doldurulacağı, nereden alınacağı, kimlerden yardım alınacağı, bu evraklara kimlerden onay alınması gerektiği gibi konularda bilgi vermek durumunda kalmaktadırlar. Bu durum kalemlerin gereğinden fazla baskı altında kalmasına yol açmakta ve kalem personeli bu ortamda hissettiği sürekli iş yetiştirme stresi ile arzu ettiği verimde çalışmamaktadır. Ayrıca kalemler çok rahatlıkla başka birimlerin yürütebileceği karar nüshası ve dava dosya sureti temin etme vb. gibi işlemlerle de ilgilenmek zorunda kalabilmektedirler.

UYAP üzerinden temin edilebilecek duruşma saatleri, dava durumu gibi bilgiler de yine kalemlerden talep edilmektedir. Kontrol edilmeyen böylesi bir insan trafiği ile muhatap olmak durumunda kalan kalemler aslî görevlerini yerine getirmekte zorlanmaktadır. Her adliyede yaşanmakta olan bu tür sorunlara proje kapsamında getirilen çözüm, ön büroların kurulmasıdır. Birçok ülkede başarılı uygulamaları gözlemlenen ön bürolar danışma masalarının çok daha ötesinde bir görev üstlenerek, bir oyun kurucu gibi adli birimlerin sağlıklı çalışmasına yardımcı olacaklardır. Kişilerce adliyeye sunulan ve adliyeden talep edilen her türlü evraka ilişkin işlemler, ön bürolarca takip edilecek ve sonlandırılacaktır. Bir başka deyişle ön bürolar, kalemlerde yapılan işlemlerin birçoğunun neticelendirileceği birimler olacaktır. Dilekçe teslimi, dosyaya belge ve delil eklenmesi, dosya nüshalarının alınması vb. hâlihazırda kalemlerde yapılan işlemlerin ön bürolarda tamamlanması hedeflenmektedir.

Çalışmalarda aksama olmaması ve yeni uygulamalar yaparken vatandaşların mağdur olmaması düşünülerek, ön bürolarda görevlendirilecek personelin adliyenin ve kalemlerin işleyişini bilen tecrübeli memurlar arasından seçilmesi uygun bulunmuştur. Ön büroların kurulması ve faaliyete geçmelerinin ardından kalemlerde çalışan personel, daha rahat ve müdahalesiz ortamlarda çalışma imkânı bulacaktır"(Hukuki Yardım, Ön Bürolar).

İstanbul ve İstanbul Anadolu Adliyelerinde Ön Bürolar, yukarıda anlatıldığı şekilde vatandaşların ilgili mahkemenin veya savcılığın kalemine gitmelerine gerek kalmadan tüm kalem işlerini adliyelerin girişlerinde kurulan bu bürolarda yerine getirmesi

amaçlanarak kurulmuştur. Ön bürolar, ceza mahkemeleri, hukuk mahkemeleri, savcılık ve idare mahkemeleri ön büroları olarak isimlendirilmiştir.

Ön Bürolarda, dava açılmakta, kişilerin haklarındaki dava ve soruşturmalarıyla ilgili bilgi alma, bilgi sorma, dilekçe veya her türlü belge kabul edilmekte, duruşma zaptı sureti, dosya fotokopisi verilmekte ve bu mahiyette daha birçok işlem gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca ön bürolara teslim edilen tüm evraklar taranarak UYAP sistemi üzerinden ilgili birimine gönderilmektedir. Havale işlemleri ön büro müdürü ile beraber kendilerine havale yetkisi verilen ön büro personelleri tarafından yerine getirilmektedir. Ön bürolar sayesinde iş sahipleri mahkeme ve savcılık kalemi arama derdinden kurtulmakta ve işlerinin %80'ninden fazlasını ön bürolarda gerçekleştirmektedirler. Bu sayede Hâkim ve Savcılar havale işlemleri için rahatsız edilmemiş olmakta, kalem personeli de diğer kalem işlerini sakin ve huzurlu bir ortamda rahat bir şekilde yerine getirebilmektedir.

Bütün bunlarla beraber ön bürolar sayesinde iş sahiplerinin müracaatı esnasında haklarında yakalama kararı bulunan kişilerle ilgili UYAP sistemi uyarı vermekte olup bu kişiler polis marifetiyle ilgili mahkemesine veya savcılık birimine götürülerek ifadesinin alınması sağlanmaktadır. Böylelikle bu kişilerin beyanlarını bekleyen dosyalar daha hızlı ilerlemiş olmaktadır. Sadece İstanbul ve İstanbul Anadolu Adliyelerinde kuruldukları tarihten bu yana 9.750 kişi hakkında yakalama uyarısı alınmış olup, bu kişilerin ilgili dosyalarına ifade vermiş olmaları bile yargı sürecine ciddi katkı sağlamıştır.

İstanbul Adliyesinde, adliyenin fiziki durumu da gözetilerek Savcılık Ön Bürosu adliyenin giriş kısmında, Ceza Mahkemeleri Ön Bürosu -3. katta, Hukuk Mahkemeleri Ön Bürosu -2. katta, iş sahiplerinin taleplerine cevap verecek şekilde geniş bir alana kurulmuş olup, bekleme alanları gayet ferah ve geniş bir şekilde oluşturulmuştur. Ön bürolar kurulurken engelli vatandaşlar da unutulmamış olup, bürolar onların da rahatlıkla hizmet alabileceği şekilde dizayn edilmiştir. Ön bürolarda kullanılan bankoların rengi, duvardaki tablolarvb.görsel detaylarla ön büroların en iyi şekilde hizmet verebilmesi amaçlanmıştır (Ön büro örneği için Ek 2'ye bakınız).

İstanbul Ceza Mahkemeleri Ön Bürosu: 1 Yazı İşleri Müdürü, 25 Kâtip, 3 Memur, 3 Mübaşir ve 9 Hizmetli olmak üzere toplam 41 Personel ile İstanbul Adliyesinde mevcut bulunan toplam 144 Ceza Mahkemesine ve iş sahiplerine hizmet vermektedir. Tezimizin yazıldığı an itibariyle adliyemizde 61 Asliye Ceza Mahkemesi, 37 Ağır Ceza Mahkemesi, 24 İcra Ceza Mahkemesi, 14 Sulh Ceza Hâkimliği, 4 Çocuk Mahkemesi, 2 Fikri ve Sınâî Haklar Ceza Mahkemesi ve 2 Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi bulunmaktadır.

İstanbul Hukuk Mahkemeleri Ön Bürosu: 1 Yazı İşleri Müdürü, 47 Zabıt Kâtibi, 1 Memur, 5 Mübaşir ve 10 Hizmetli olmak üzere toplam 64 personel ile İstanbul Adliyesinde mevcut olan toplam 150 Hukuk Mahkemesine, Avukatlara ve vatandaşlara hizmet vermektedir. İstanbul Adliyesinde 25 Asliye Hukuk Mahkemesi, 16 Sulh Hukuk Mahkemesi, 18 Asliye Ticaret Mahkemesi, 16 Aile Mahkemesi, 24 İcra Hukuk Mahkemesi, 2 Fikri ve Sınâî Haklar Hukuk Mahkemesi, 36 İş Mahkemesi, 12 Tüketici Mahkemesi ve 1 Kadastro Mahkemesi bulunmaktadır.

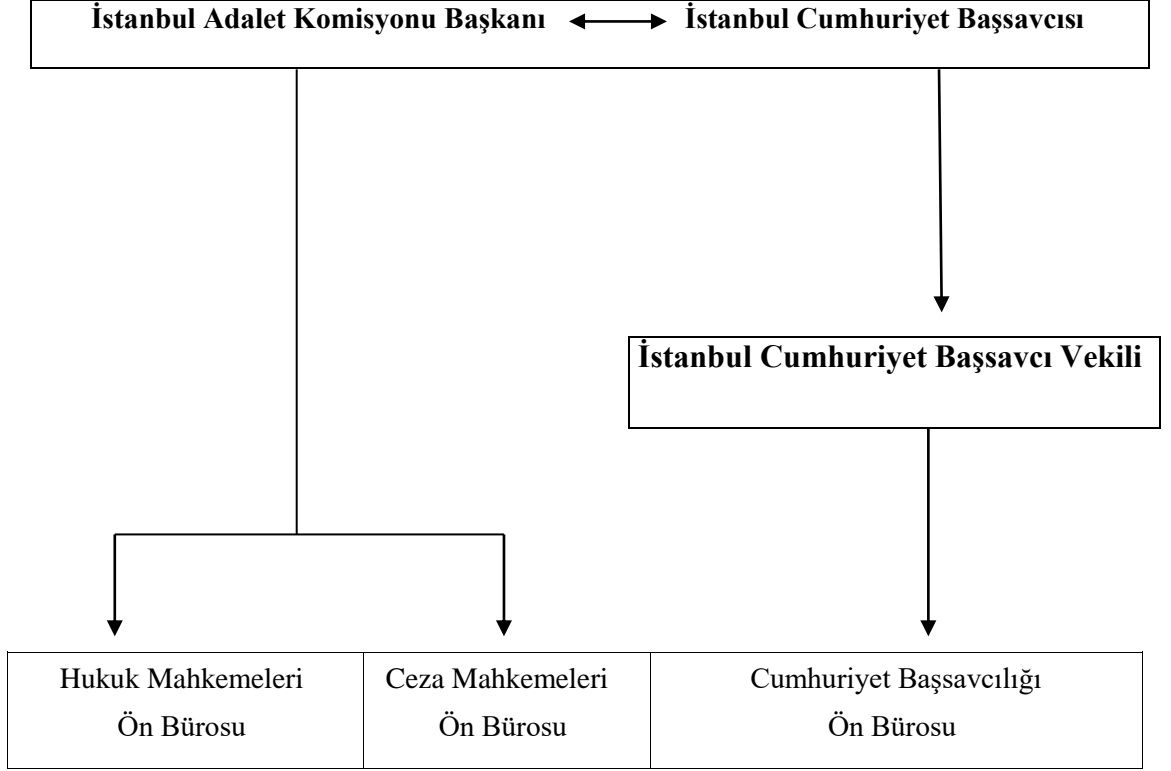
İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Ön Bürosu: 1 Yazı İşleri Müdürü, 13 Zabıt Kâtibi ve 1 Hizmetli olarak toplam 15 personel ile Savcılık kalemlerine, avukatlara ve iş sahiplerine hizmet sunmaktadır. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı bünyesinde Genel Soruşturma Bürosu, Basın Bürosu, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Bürosu, Bilişim Suçları Bürosu, Kaçakçılık, Narkotik ve Ekonomik Suçlar Bürosu, Faili Meçhul Bürosu, Fikri ve Sınâî Haklar Soruşturma Bürosu, Duruşma Savcıları Bürosu, Bilgi Edinme Bürosu, Muhabere Bürosu, Bakanlık Bürosu ve Memur Suçları Büroları bulunmaktadır.

Ön Bürolar, çalışmalarını 05.08.2015 Tarihli resmi gazetede yayımlanan yazı işleri yönetmeliğine ve çalışma talimatına göre yürütürler (yönetmelik ve çalışma talimatına <http://www.istanbul.adalet.gov.tr/index.php?s=onburohttp://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/08/20150806-3.htm> adreslerinden bakılabilir).

Bu büroların hizmet verdikleri birimler aşağıda tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1
Ön Büroların Hizmet Verdiği Birimler

HUKUKMAHKEMELERİ ÖN BÜROSU	CEZA MAHKEMELERİ ÖN BÜROSU	CUMHURİYET SAVCILIĞI ÖN BÜROSU
Asliye Ticaret Mahkemeleri	Ağır Ceza Mahkemeleri	Genel Soruşturma Bürosu
Asliye Hukuk Mahkemeleri	Asliye Ceza Mahkemeleri	Basın Bürosu
İş Mahkemeleri	Sulh Ceza Hâkimlikleri	Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Bür.
İcra Hukuk Mahkemeleri	İcra Ceza Mahkemeleri	Bilişim Suçları Bürosu
Aile Mahkemeleri	Çocuk Mahkemeleri	Kaçakçılık, Narkotik ve Ekonomik Suçlar Bürosu
Sulh Hukuk Mahkemeleri	Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri	Faili Meçhul Bürosu
Kadastro Mahkemeleri	Fikri ve Sınaî Haklar Ceza Mah.	Fikri ve Sınaî Haklar Soruşturma Bürosu
Tüketici Mahkemeleri		Duruşma Savcıları Bürosu
Fikri ve Sınaî Haklar Hukuk Mah.		Bilgi Edinme Bürosu
		Muhabere Bürosu
		Bakanlık Bürosu
		Memur Suçları Bürosu

Şekil 1: Ön Bürolar Hiyerarşik Yapı

Sistemi hiyerarşik açıdan sistemi değerlendirmek gerekirse; Şekil 1'deki gibi ifade etmek mümkündür.

1.3. Broşürler

"Proje kapsamında hazırlanan ve pilot adliyelerde dağıtılan broşürlerin hazırlanma amacı vatandaşın adli süreçlere ilişkin temel bilgi eksikliğini gidererek hak kayıplarını önlemek ve kamuoyunda hukuk ve adli sistem hakkındaki bilgi ve farkındalık seviyesini yükseltmektir. Broşürler, bilgi ihtiyacını adliye içinde çeşitli birimlere rastgele uğrayarak sorduğu sorular ile gidermeye çalışan ziyaretçilerin önlenmesi için de yararlı bir araç olacaktır. Kısıtlı alan uygulaması ile artık eskisi gibi birimlere erişemeyecek olan kişilere broşürler aracılığı ile doğru bilgiler kolayca anlaşılır bir dilde sunulacaktır. Bu uygulamanın doğal bir sonucu olarak, eksik bilgi ile hazırlanmış olan yanlış veya yetersiz evrakla uğraşma zorunluluğu da ortadan kalkacaktır.

Vatandaşlar doğru bilgilere dayalı olarak taleplerde bulunacaklar ve bu taleplerin işlenmesi ve neticelendirilmesi de kolay olacaktır. Dikkat edilmesi gereken önemli hususlardan birisi broşürlerin niteliğidir. Broşürler hiçbir suretle bir avukattan alınacak

hukuki danışma veya temsil hizmetine ikame olarak düşünülmemelidir. Aynı zamanda UYAP üzerinden de vatandaşların bu bilgilere erişebilmesi sağlanmış ve bu amaçla hukuki yardım başlığı altında ayrı bir internet sitesi kurulmuştur" (Hukuki Yardım, Broşürler).

Adalet Bakanlığınca, iş sahiplerinin adliyelere geldiklerinde sorun yaşamaları muhtemel konularda hukuki olarak bilgilendirilmeleri amacıyla kısa ve anlaşılır bir şekilde toplam 15 farklı broşür hazırlanmıştır. Bu broşürlerin kapsamını: "Dava Açmak", "Adliyeden Bir Kâğıt Geldi", "Tanık mısınız, "Sanık mısınız", "Duruşma Salonu", "Sulh Olmak", "Ceza Yargılamasında Uzlaşma", "İcra (Haciz)", "Davam Bitti Şimdi Ne Olacak", "Adli Yardım", "Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru", "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması", "Arabuluculuk", "Adliyenin Yeni Yüzü Ön Yüzü (Ceza Mahkemeleri Ön Bürosu), " Adliyenin Yeni Yüzü Ön Yüzü (Hukuk Mahkemeleri Ön Bürosu)" olarak ifade etmek mümkündür.

Bu broşürler Danışma Masaları, ön bürolar ve bekleme alanlarındaki uygun bir noktada sergilenerek iş sahiplerinin istifadesine sunulmuştur. Broşürlerin İstanbul Adliyesinde yoğun ilgi görmesinden dolayı bu broşürler yeniden bastırılmıştır. "Broşürler yeni kanun değişikliklerini de kapsayacak şekilde tekrar gözden geçirilmiş ve basıma hazır hale getirilmiştir. İlk başlarda broşürlere sıcak bakmayan baro temsilcileri daha sonra fikir değiştirmişler; broşürler sayesinde hukuki konularda bilinçlenen ve avukat ile temsil edilmenin önemini anlayan vatandaşın avukat yardımına daha fazla ihtiyaç duymaya başladığını ve işlerinin arttığını ifade etmişlerdir"(Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesi 2012 Durum Analiz Raporu, Broşürler).

(Broşür örneği için EK-3'e bakınız)

1.4. Kısıtlı Alanlar

"Türk adliyesinde öteden beri oldukça fazla dillendirilen ancak çözüm getirilemeyen sorunlardan bir tanesi de yargı unsurlarının sessiz ve işlerine yoğunlaşacakları ortamları bulamadıklarına ilişkindir. Adliye binalarında görev yapan pek çok Hâkim ve Cumhuriyet Savcısı sessiz bir ortamda sakince dosyalarını inceleyememekten yakınmaktadır. Gerçekten de adliye koridorlarında var olan kalabalık, kimi zaman çarşı

pazar görüntüsü oluşturmaktadır. Onca uğultu arasında kapıları açık şekilde çalışan, her an vatandaşın değişik talepleriyle karşı karşıya kalan kalem personeli ile Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının bu karmaşa içinde işlerine yoğunlaşmalarını ve arzu ettikleri derecede nitelikli iş üretebilmelerini beklemek mümkün değildir.

Proje kapsamında bu mesele de ele alınmış ve bir dizi çözüm önerileri geliştirilmiştir. Başlıca tespit; adliyeye giren herkesin her alana serbestçe erişmesinin doğru olmadığı yönünde oluşmuştur. Ancak bu kısıtlama hiçbir şekilde başvuru sahibinin işi halledilmeksizin adliyeden çıkıp gitmesi şeklinde yorumlanmamalıdır. Hem adliyede işi olanların amacına ulaşmasını kolaylaştıracak hem de adliye mensuplarının sakin bir ortamda çalışmalarını sağlayacak bir yöntem geliştirilmelidir. Bu kapsamda kısıtlı alanlar olarak adliyede belirlenecek olan mahaller, başta Hâkim ve Cumhuriyet Savcısı odaları ile kalemlerdir.

Uygulama kısaca, bu tür çalışma odalarının bulunduğu koridorların kişi kalabalığından ve sestten arındırılması, başkaca mahkeme birimleri tarafından çözüm getirilebilecek başvuruların Hâkim ve Cumhuriyet Savcısını veya kalem personelini meşgul etmemesi, ancak zaruri hallerde çalışma koridorlarına başvuru sahibinin girebilmesi şeklinde özetlenebilir. Bu doğrultuda bu koridorlar ziyaretçi erişimine kapatılacak ve yalnızca izin alan kişilerin girişine izin verilecektir. Yukarıda ele alınan ön büro ve danışma masası gibi proje uygulamaları da kısıtlı alanlar sistemini destekleyici yan unsurlar olarak değerlendirilebilecektir.

Kısıtlı alan kavramı ile anlatılmak istenen, adliye içindeki her birime her isteyen istediği anda ve şekilde girmesinin kısıtlanmasıdır. Bu sayede ciddi odaklanmayı gerektiren, ihtisas ve tecrübe ile yürütülebilen görevlerin yapılabilmesi için mümkün ortam oluşabilecektir. Unutulmamalıdır ki, adalete erişim hâkim odasına serbestçe erişim demek değildir. Makul bir gerekçe ile veya özel sebeplerle kısıtlı alanlarda bulunan adliye mensupları ile görüşmek isteyen kişilerin, bu alanlara girişi mümkün olmalı ancak bu randevu sistemi ile gerçekleşmelidir.

Bu çerçevede adliyelerde 3 alan oluşturulması önerilmiştir: açık, yarı kısıtlı ve kısıtlı alanlar. Yani tam erişimli, yarı erişimli, erişimsiz bölgeler. Açık alanlar adliyeyi ziyaret eden tüm vatandaşların rahatlıkla ulaşabileceği, girmek için hiçbir yetkilendirmeye ihtiyaç duyulmayan alanlardır. Danışma masaları, ön bürolar, baro odası, harç vezneleri, duruşma salonları, kafeteryalar, bekleme salonları, adli tıp birimi, adli sicil bürosu bu alanlara örnek olarak sayılabilir. Yarı kısıtlı alanlar ancak birinci seviye yetkilendirmeye sahip ziyaretçilerin bulunabilecekleri alanları ifade etmektedir. Kalemler ve sorgu odaları bu tür alanlardır. Kısıtlı alanlar ise son seviye yetkilendirmeye sahip ziyaretçilerin girebilecekleri alanları ifade etmektedir. Hâkim ve Cumhuriyet savcısı odaları, arşivler ve emanet odaları bu alanda yer alacaktır. Kısıtlı alan uygulaması yönlendirme işaretleri, kat planları gibi görsel unsurlarla da desteklenerek vatandaşların adliye içinde aradıkları bölgeleri rahatlıkla bulmaları sağlanacaktır. Kısıtlı alan uygulaması, kişileri hak kaybına uğratmayacak ve adliyedeki işleyişi aksatmayacak şekilde uygulanacaktır"(Hukuki Yardım, Kısıtlı Alanlar).

Ön büroların devreye girmesiyle kısıtlı alan uygulaması daha sağlıklı bir şekilde uygulanmaktadır. Yaklaşık yüzdelerle ifade etmek gerekirse; iş sahiplerinin % 80'inden fazla bir oranda iş ve işlemlerini ön bürolarda, % 5-10 arasında kalemlerde sonuçlandırdığında, çok özel bir sebep olmadıkça hiçbir iş sahibi Hâkim-Savcı ve kalemlere gitmeye ihtiyaç duymayacaktır. Kısıtlı alan uygulaması İstanbul Adliyesinde hali hazırda uygulanmakta olup, Ağır Ceza Mahkemeleri, Sulh Ceza Hakimlikleri, Terör ve Örgütlü Suçlar Bürosu ile Memur Suçları Bürolarında tam kısıtlı alan olarak, Müracaat Bürosu, Duruşma Salonları gibi bazı birimlerde yarı kısıtlı alan uygulaması olarak, bu bölümlerin haricinde kalan alanlarda ise açık alan uygulaması şeklinde uygulanmaktadır (Kısıtlı alan örneği için Ek-4'e bakınız).

Adliyeler yapılırken Mahkeme Yönetim Sistemine göre dizayn edilmediğinden dolayı her adliyenin fiziki durumu kısıtlı alan uygulamasına elverişli olmayabilir. Bu manada bazı adliyelerin fiziksel koşulları nedeniyle tam anlamıyla kısıtlı alan uygulaması yapılamamaktadır. Mahkeme Yönetim Sistemi sonrasında Hâkim ve Savcılar, kısıtlı alan uygulaması nedeniyle huzurlu bir çalışma ortamına kavuştuklarını belirtmişlerdir. Kısıtlı alan uygulamalarının olduğu bölümlerde yapılan incelemelerde bu bölümlerin

oldukça sakin olduğu, bu alanda ilgisiz kimselerin bulunmadığı gözlemlenmiştir. Ön büro ve kısıtlı alan sayesinde kısıtlı alan uygulamasının henüz başlatılmadığı kısımlarının bile oldukça sakin ve sessiz olduğu müşahede edilmiştir.

Kısıtlı alan uygulamasının yapılmadığı Bakırköy, Büyükçekmece, Küçükçekmece ve Gaziosmanpaşa adliyelerine yapılan ziyaretlerde ise iş sahiplerinin gerekli gereksiz kalemleri meşgul ettikleri, katlarda gereksiz yoğunluklar oluşturdukları, bu haliyle Hâkim- Savcı ve kalem personellerinin işlerini aksattıkları görülmüştür(Kısıtlı alan ile ilgili resim için Ek 4'e bakınız).

1.5. Basın Sözcüleri

"Kamuoyunun bilgi alma ihtiyacının doğru bir şekilde karşılanması ve yargısal süreçlere ilişkin bilgi eksikliği, yanlışlığı veya muhtemel kast sonucunda yargı mercilerini ve konunun doğrudan ya da dolaylı taraflarını zor durumda bırakacak haber ve yayınların önlenmesi gereği aşikârdır.

Proje kapsamında düzenlenen çalışma toplantılarında, basın sözcülüğü konusu da ele alınmış, kamuoyunun bilgilendirilmesinin zorunlu olduğu durumlarda, basını ve kamuoyunu doğru bir şekilde bilgilendirmek, adliyelerden bilgi edinmeyi bir sektör olmaktan çıkarıp hukuki bir sürece kavuşturmak amacıyla basın sözcülüğü kurumunun ihdasının gerekli olduğu tartışılıp benimsenmiştir.

Basın sözcülüğünün etkin, verimli ve işlevsel bir yargı sistemi için sağlayacağı katkı ile kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi hususlarındaki önemi göz önünde bulundurularak Adalet Bakanlığının talebi doğrultusunda HSK tarafından 21 pilot adliyede basın sözcüleri görevlendirilmiştir"(Hukuki Yardım, Basın Sözcüleri).

Mahkeme Yönetim Sisteminin uygulandığı adliyelerde medya iletişim büroları kurulmuştur ve yapılan tüm basın açıklamaları adliyenin internet sitesinden duyurulmaktadır. İstanbul Adliyesinde basın sözcüsü olarak bir Başsavcı Vekili

görevlendirilmiş olup kendisine bağlı medya iletişim merkezinde 2 kâtip çalışmaktadır(Basın sözcülüğü örneği için Ek 5'e bakınız).

1.6. Adli Yardımcılar

"Hâkimlerin ve Cumhuriyet savcılarının asli görevinin yargısal olduğuna hiç kuşku yoktur. Dolayısıyla Cumhuriyet savcılarının asıl görevi suç teşkil eden fiilleri soruşturmak ve hâkimlerin asli görevi de önlerine gelen davalarla ilgili "karar"vermektir. Ancak muhakeme faaliyetinin tüm aşamalarında, soruşturmaların yürütülmesi ve davaların karara bağlanmasına ilişkin görevlerin neredeyse tamamı herhangi bir nitelik sınıflandırmasına tabi tutulmadan Cumhuriyet Savcılarına ve hâkimlere verilmiştir. Bu sebeple yukarıda ifade edilen asli görevlerine gereği kadar zaman ayırabilmeleri zorlaşmakta ve bu durum adli iş ve işlemlerin gereğinden daha uzun sürmesi ve makul süre sınırının aşılabilmesi ihtimalini doğurabilmektedir.

Bu sebeple, Hâkimlerle ve Cumhuriyet Savcıları ile işbirliği içinde çalışarak onlara soruşturmaların, davaların ve duruşmaların hazırlığında yardımcı olacak, ilgili içtihadı toplayacak ve birlikte çalıştıkları yargı mensubunca incelenmek ve karar aşamasında yararlanmak üzere dosyalara ilişkin rapor yazacak adli yardımcı pozisyonunun oluşturulması yararlı olacaktır. Bu yolla Cumhuriyet Savcıları ve Hâkimler asli görevlerine yoğunlaşabilecekler hem dosya incelerken ve hem de iddianame veya kararlarını yazarken daha rahat çalışma imkânına kavuşmuş olacaklardır. Bu tespitten hareketle, pek çok ülke yargı sisteminde bulunan adli yardımcı uygulamasının TürkYargı Sistemine uyarlanması önerilmiştir.

Mevzuat değişikliği yapılmadan böyle bir sistemin, hayata geçirilmesinin mümkün olmayacağını ortaya konulması üzerine, pilot uygulamanın zaten stajları esnasında adli yardımcının yapması öngörülen işlere benzer bazı işler yapmakla yükümlü olan hâkim-savcı adaylarının görev tanımları yapılarak, adli yardımcı olarak görevlendirilmeleri kararlaştırılmıştır (Bahsi geçen Adli yardımcılarının öngörülen görev tanımları için <http://www.hukukiyaritim.gov.tr/kitapeski.pdf> adresine bakılabilir).

“İŖi yoğun hâkim ve savcılarının bir kısım işlerinin hâkim-savcı yardımcılarını eliyle yürütülmesi, bu şekilde hâkim-savcının sadece yargısal faaliyete odaklanabilmesi amacıyla birçok Avrupa ülkesinde bulunan adli yardımcı uygulamasının pratikte etkilerinin görülmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda hâkim adayları 5 pilot adliyede adli yardımcı olarak görevlendirilmiştir.

Yapılan görüşmelerde, adli yardımcı ile birlikte çalışan hâkim ve savcılar, adli yardımcılarının 1,5-2 ay sonra kendilerine yardımcı olabilecek hale geldiklerini, öncesinde kendilerinin bu süre zarfında adli yardımcılarını eğittiklerini daha sonra adli yardımcılarının kendilerine basit iddianame ve takipsizlik kararları, dosya inceleyip özetleme, karar taslaklarını ve basit kararları yazma, tensip hazırlama gibi konularda yardımcı olmaya başladıklarını ancak staj sürelerinin dolması nedeniyle kendilerinden 1-2 ay istifade edebildiklerini, tam anlamıyla stajyerlerden adli yardımcı olarak faydalanamadıklarını diğer taraftan onların yetişmiş bir şekilde göreve başlamalarına yardımcı olduklarını yine adli yardımcılarının imza yetkilerinin bulunmaması nedeniyle her evrakı görmek zorunda kaldıklarını ifade etmişlerdir”(Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Prejesi 2012 Durum Analiz Raporu, Adli Yardımcılar).

İstanbul Adliyesi bünyesinde de Hakim – Savcı adayları staj dönemleri içerisinde adli yardımcı olarak görev yapmakta olup, staj süreleriyle orantılı olarak savcılık ve mahkeme kalemlerinde vazifelerine devam etmektedirler.

1.7. Adliye Müdürleri

"Adliye idaresinin mevcut yapısında, Cumhuriyet Başsavcısı her adliyede idari bakımdan oldukça güçlü bir konuma sahiptir ve adliyenin genel idaresinden sorumludur. Güvenlik, sağlık, mali idare, tesis yönetimi, insan kaynakları yönetimi vb. Cumhuriyet Başsavcısı tarafından icra edilmesi gereken görevlerden birkaçıdır. Başta orta ve büyük ölçekteki adliyeler olmak üzere, Cumhuriyet Başsavcılarını idari görevleri ile ilgilenmekten, soruşturmaya ve Cumhuriyet Savcılığı biriminin adli bakımdan idaresine yeterli düzeyde vakit ayırmakta zorlanmaktadırlar.

Proje kapsamında idari görevleri yerine getirmek üzere, gerekli eğitimi almış ve tecrübeye sahip profesyoneller arasından seçilecek, gerekli sorumluluk ve yetki ile donatılacak kişilerden oluşan adliye müdürlüğü kadrosu oluşturulması önerilmiştir. Bu uygulamanın gerçekleştirilmesi ile Cumhuriyet Başsavcıları ve Adalet Komisyonu Başkanları ile Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının idari görevlerinin ideal seviyeye indirgenmesi neticesinde, yargılamaya ilişkin asli görevlerine odaklanma imkânı bulacak ve adliyenin işleyişine yönelik her türlü ihtiyacın profesyonel bir yönetim anlayışı içinde karşılanması ve kaynakların etkin kullanılması sağlanacaktır"(Hukuki Yardım, Adliye Müdürleri).

Mahkeme Yönetim Sisteminin uygulandığı İstanbul ve İstanbul Anadolu adliyelerinde henüz Adliye Müdürleri kavramı yasal prosedürlerin tamamlanamamasından dolayı uygulamaya geçilememiştir.

BÖLÜM 2:MAHKEME YÖNETİM SİSTEMİ İLE İLGİLİ MEVZUAT ÇALIŞMALARI

2.1. Proje Kapsamında Gerçekleştirilen Yasal Düzenlemeler

Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin aktif olarak faaliyet gösterebilmesi için bazı yasal düzenlemelerin çıkarılması gerekmekte olup bu yasal düzenlemelerin bir bölümü çıkarılmış; bir kısmı ise henüz taslak aşamasındadır. Proje kapsamında yapılan değişiklikler, konularına göre şu şekilde özetlenebilir:(Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesi 2012 Durum Analiz Raporu, Yasal Düzenlemeler)

2.1.1. Basın Sözcülüğü

Basın sözcülüğü konusunda ceza işlerinin 26 no'lu genelgesi yerine HSYK tarafından çıkarılan 18/10/2011 tarih ve 33 no'lu genelgesi ikame edilmiştir.(Ek 6)(HSYK'dan Başsavcılara Röportaj Yasağı Basın Açıklama, Basın Sözcülüğü)

Bu genelge ile basın sözcülerine gerek duyulduğunda basın açıklaması yapma imkânı tanınmıştır.

2.1.2. Ön Bürolar

Ön büroların kurulması için yasal bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmamaktadır. Zira bu büroların işleyişi kalem gibidir. Ancak ön bürolarla ilgili düzenlemeye "havale yetkisi" konusunda ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda:

- HSYK'nın 18/10/2011 tarih ve 24 no'lu genelgesi ile UYAP kaydının havale tarihi olarak kabul edilmesi, fiziki havale gereken istisnai durumlarda yazı işleri müdürü veya havale yetkisi verilen diğer memurların havale yapmasına imkân tanınmıştır. Bilindiği üzere, mevzuatımızda 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile kalem hizmetlerini düzenleyen yönetmeliklerin çeşitli maddelerinde;

dilekçelerin verileceği yerler, havalesi, kaydı, ilk incelemesi; havale yetkisi bulunanlar ve havale üzerine uygulanacak işlemler ile dosyaya belge konulması gibi kimi usul kuralları bulunmaktadır. Dosyaya sunulan her türlü dilekçe ve belge ile özellikle kanun yoluna başvuru dilekçelerinin havalesinde, belirlenen usul kurallarına uyulması hâlinde; yasal sürelerin kolayca ve doğru bir şekilde tespit edilmesi, yargılamanın daha kısa sürede sonuçlandırılması ile kalem işlerinin düzen ve denetim altında tutulması sağlanarak bu konuda ortaya çıkabilecek çeşitli mağduriyetler de önlenebilecektir. Bu itibarla; Masraf, zaman ve hak kaybına sebep olunmaması, yasal sürelerin tespiti yönünden oluşabilecek tereddütlerin önlenmesi bakımındandır.

- Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminin (UYAP) tüm ülke çapında tam olarak 1/9/2008 tarihinden itibaren kullanılmaya başlanmasıyla birlikte kalem hizmetlerinin yapılmasında kullanılan defter ve kartonlar ile diğer işlemlerin, UYAP ortamında oluşturulması ve yapılması esası benimsendiğinden; dilekçe veya belgelerin mümkünse dijital ortamda alınarak, mümkün değilse okunaklı bir şekilde taranarak zamanında, doğru ve eksiksiz biçimde UYAP'a kaydedilmesi, bu kaydın tarihinin havale tarihi olarak kabul edilmesi; bu hizmetlerin hızlı, verimli ve düzenli bir şekilde yapılıp yapılmadığının takip edilerek denetiminin sağlanması, Mahkeme başkanı, hâkim, Cumhuriyet savcısı, yazı işleri müdürü veya mevzuatta havale yetkisi verilenler tarafından fiziki ortamda istisnai olarak havale işlemi yapılmasının zorunlu olduğu durumlarda, dilekçe veya belgenin üzerine havale yazısının ve havale tarihinin okunaklı ve anlaşılır bir şekilde yazılarak imzalanması, dilekçelerin mümkün olduğu ilk fırsatta UYAP'a kaydedilmesi, kayıt tarihinin dilekçe üzerinde ayrıca belirtilmesi ile diğer usul işlemlerine riayet edilmesi konularında gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi hususunun Genel Kurulun 30/9/2011 tarihli ve 251 sayılı kararı ile tüm teşkilata duyurulmasına karar verilmiştir (bidb.adalet.gov.tr, Havale).
- HİGM tarafından hazırlanan HMK Yönetmeliğinde havale yetkisinin hâkimin onayı ile yazı işleri müdürü tarafından bir veya birden fazla kâtime verilmesine imkân tanınmıştır. Ayrıca yönetmelikte "ön büro"nun tanımı yapılmıştır.
- 6100 sayılı HMK'nın 159 maddesi ile havale yetkisi yazı işleri müdürüne de verilmiştir. Diğer taraftan aynı kanunun 118. maddesi de davanın açılma zamanı başlıklı kısımda havale yerine dilekçenin kaydedildiği tarih esas alınarak fiziki

havalenin davanın açılmasında bir etkisi de kalmamıştır(Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi 2012 Durum Analiz Raporu, Ön Büro Mevzuat).

- 06.08.2015 Tarihli Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelikle ön büronun tarifi yapılmıştır:
Madde 4 – (1)Ön büro: Davanın açılmasından başlamak üzere yargılama ile ilgili bütün işlemlerle mahkemelere sunulan veya mahkemelerden talep edilen her türlü evraka ilişkin işlemlerin yapıldığı, genellikle adliyelerin giriş kısımlarında bulunan ve tüm hukuk mahkemelerine hizmet veren yazı işleri birimini, (Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, ön büro)
- **MADDE 136** – (1) Cumhuriyet başsavcılığı ön büro personelinin görevleri şunlardır:
2/b) Başvuru sahibine, evrakın alındığına ve elektronik ortama aktarıldığına dair aynı zamanda havale yerine geçen bir alındı belgesi ücretsiz olarak verilir(Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesi 2012 Durum Analiz Raporu, C.B.S Yönetmelik).
- **MADDE 39** – (1) Dava ile ilgili mahkemeye veya hukuk dairesine sunulan her türlü dilekçe ve belge ön büro veya yazı işlerinde görevli personele teslim edilir. Dilekçe veya belgenin alındığına ve elektronik ortama aktarıldığına dair başvuru sahibine ücretsiz olarak bir alındı belgesi verilir. Bu belge aynı zamanda havale yerine geçer (mevzuat.gov.tr, Havale).
- **MADDE 159-** (1) Dava ile ilgili mahkemeye sunulan her türlü dilekçe ve belge hâkim veya yazı işleri müdürüne havale ettirildikten sonra, zabıt kâtabi tarafından dosyasına konulur(mevzuat.gov.tr, Havale).
- HMK. Davanın açılma zamanı
MADDE 118- (1) Dava, dava dilekçesinin kaydedildiği tarihte açılmış sayılır. Dava dilekçesine davalı sayısı kadar örnek eklenir (mevzuat.gov.tr, Dava Açılış).
- **İdari Yargılama Usulü Kanunu**
Madde 14/2. (Değişik: 2/7/2012 - 6352/53 Md.) Bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde dilekçeler, evrak bürosunca kaydedilerek ilgili mahkemelere

havale olunur. Dilekçe sahibine evrakın tarih ve sayısını gösterir ücretsiz bir alındı kâğıdı verilir (mevzuat.gov.tr, Havale).

2.1.3. Danışma Masaları

Mahkeme Yönetim Sisteminin bölümlerinden olan Danışma Masalarının faaliyete başlaması için yasal anlamda herhangi bir düzenleme ihtiyacı bulunmamakta olup personel ve fiziki şartların uygun hale getirilmesi yeterlidir.

2.1.4. Broşürler

Mahkeme Yönetim Sisteminin bölümlerinden olan ve iş sahiplerine Hukuki manada yardımı kapsayan ve Adalet Bakanlığınca yayımlanan broşürler ile ilgili olarak yasal düzenleme gerekmemektedir.

2.1.5. Kısıtlı Alanlar

Mahkeme Yönetimini Güçlendirme Projesinin bölümlerinden olan kısıtlı alanların işleyişi ile ilgili herhangi bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmamaktadır.

2.1.6. Adli Yardımcılar

Mahkeme Yönetim Sisteminin bölümlerinden olan Adli yardımcıları ile ilgili olarak hâkim adaylarından mahkeme staj sürelerinin çok kısa olması ve değerlendirme yapılabilecek bir neticenin alınamaması üzerine ilgili yönetmelikte değişiklik yapılarak mahkeme ve savcılıktaki staj süreleri 10 aya çıkarılmıştır.

2.1.7. Adliye Müdürleri

Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin bölümlerinden olan Adliye Müdürleri kavramıyla ilgili olarak yasal düzenlemeye ihtiyaç duyulmakta olup Adliye Müdürlerinin Başsavcı, Komisyon Başkanı arasındaki konumu, Mâli yetkiler vb. konularda yaşanan sıkıntılardan dolayı henüz yasal bir düzenleme yapılamamıştır.

BÖLÜM 3:MAHKEME YÖNETİM SİSTEMİN UYGULANDIĞI VE UYGULANMADIĞI ADLİYELERDE BİR ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Mahkeme yönetim sistemini güçlendirme projesiyle ilgili memnuniyeti, sisteme duyulan ihtiyacı ve sistemin yargı faaliyetlerinin hızlandırılmasına etkisini ortaya koyabilmek amacıyla, amacına en uygun model olan genel tarama modellerinden karşılaştırma türü tarama modeli ile yürütülmüştür. Bu model, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Genel tarama modelinde, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır (Karasar, 2012, s. 77-79).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bir çalışmada alan araştırması için sahanın tamamını oluşturan ve elde edilecek verilerin genelleştirildiği gruba evren denilmektedir (Can, 2014, s. 24). Çalışmalarda zaman zaman genel evren ve araştırma evreni gibi ayrımlara gidilmektedir. Genel evren geniş olmakla birlikte, zaman zaman bu evrenin tamamından veri toplanması mümkün olmayabilmektedir. Bu durumda evren daraltılarak bir araştırma evreni üzerinden veriler elde edilmektedir. Bu kapsamda bu çalışmanın genel evreni Türkiye sınırları içinde mevcut tüm adli personel ile bu adliyelerde işlemlerini takip eden kişiler iken Araştırma evreni İstanbul, İstanbul Anadolu, Bakırköy, Büyükçekmece, Küçükçekmece ve Gaziosmanpaşa adliyelerinde çalışmakta olan, Hâkim-Savcı, Yazı İşleri Müdürü, Zabıt Kâtabi, Mübaşir ve Memurlar ile bu adliyelerde soruşturma ve davalarını takip etmekte olan Avukat, Avukat Kâtabi, Kamu Personeli ve diğer diye adlandırılan muhataplardır.

Örnekleme, evren içerisinde sonuçların genelleştirilecek olan verilerin toplanacağı grubu oluşturmaktadır(Altunışık, Recai, Serkan, & Engin, 2012, s. 133). Örnekleme kendi içerisinde evren ile ilişkili belli başlı özellikler taşımaktadır. Bunlar aşağıda verilmektedir (McNeill & Steve, 2005).

- Evrenin bir parçasını oluşturmak,

- Evreni temsil gücüne sahip olmak,
- Evrenin tamamına ulaşmanın zor olduğu durumlarda kullanılmak,
- Evrene göre daha az maliyet ve zaman gerektirmek,
- Evren hakkında genellemeler yapılmasına olanak vermek,

Çalışma ile ilgili veriler, olasılığa dayalı olmayan örnekleme seçeneklerinden kolayda örnekleme yöntemi ile oluşturulmuş olup, evren de anketlere cevap vermeyi kabul eden bütün kişilerin iştiraki örnekleme dâhil edilmiştir.

İstenilen örneklem büyüklüğü elde edilinceye kadar veri toplama işlemi sürdürülür (Altunışık, Recai, Serkan, & Engin, 2012, s. 142). Bu yönüyle anketlerin muhatabı olan adli personel ve iş sahiplerinden ankete katılım sağlayan herkesin anketi kabul edilmiştir. Bu anlamda toplam 1000 anket bastırılarak uygulanmak istenmiş netice olarak bunlardan 853 kişiye uygulanabilen anketler çalışmanın örneklemini oluşturmuştur.

3.3.Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aşaması Nisan 2017 ve Mayıs 2017 ayları arasında 2 aylık bir süreç içinde tamamlanmıştır. Zaman ve maliyet kısıtı nedeniyle araştırma ile ilgili bastırılan 1000 adet anket İstanbul ilindeki adliyelerde mevcut olan adli personeller ile bu adliyelerde adli işlemlerini takip etmekte olan iş sahipleriyle yüz yüze görüşülerek veriler toplanmaya çalışılmıştır. Dağıtılan 1000 anketten geriye dönen ve tam olarak yanıtlanan 853 anket kabul edilerek istatistiki çalışmaya veri olmuştur.

Araştırmada veri toplamak maksadıyla anket tekniği kullanılmıştır. Ankete katılanlara Cinsiyet, Eğitim, Yaş, Meslek ve Görev süreleri ile ilgili sorular da anketle birlikte sorulmuştur. Anket uygulanırken beşli Likert tipi kullanılmıştır ve katılımcılara Hiç Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum (3), Katılıyorum (4), Tamamen Katılıyorum (5) seçenekleri arasında sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Kullanılan Beşli Likert örneği için Ek 7 Anketler bölümüne bakılabilir.

Tablo 2
Ankete Katılan Kişi Verileri

	İŞ SAHİBİ			PERSONEL			SATIR TOPLAMI
	KADIN	ERKEK	TOPLAM	KADIN	ERKEK	TOPLAM	
MYS UYGULANAN ADLİYELER	94	146	240	152	135	287	527
MYS UYGULANMAYAN ADLİYELER	18	48	66	147	113	260	326
						GENEL TOPLAM	853

3.4. Verilerin Ölçeği

Araştırma sonunda elde edilen 853 kişiye ait veri SSPS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programıyla değerlendirilmiş olup, bu değerlendirmelerde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler olarak sayı, yüzde, standart sapma ve ortalama kullanılmıştır.

İki bağımsız grup arasında yapılan niceliksel sürekli veri karşılaştırmalarında t-testi, ikiden fazla olan bağımsız grup arasında yapılan niceliksel sürekli verilerin karşılaştırmalarında ise tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonunda ortaya çıkan farklılıkları belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi uygulanmıştır.

3.5. Bulgular

Mahkeme Yönetim Sisteminin faydalarını ortaya koyabilmek adına toplam 6 adliyede 853 kişiye 4 ayrı kategoride anket uygulanmış olup, çıkan sonuçlar değerlendirilmiştir.

3.5.1.Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyelerdeki İş Sahiplerinin Değerlendirmeleri

İstanbul ilinde Mahkeme Yönetim Sistemi Projesine henüz dâhil olmayan Bakırköy Adliyesi, Büyükçekmece Adliyesi, Küçükçekmece Adliyesi ve Gaziosmanpaşa Adliyelerine gelen Avukatlar, takip memurları ve iş sahiplerine yönelik olarak Mahkeme Yönetim Sistemine duyulan ihtiyacı ortaya çıkarabilmek amacıyla yapılan anket çalışması yapılmış olup, Anket toplam 66 kişiye 13 soru sorularak uygulanmıştır. Katılımcıların 18'i kadın, 48'i erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcılara sorulan sorularla ilgili olarak çıkan sonuçları Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3**MYS Uygulanmayan Adliyeler İş Sahipleri Memnuniyeti Frekans Dağılımları**

MYS UYGULANMAYAN ADLİYELERDE İŞ SAHİPLERİNİN MEMNUNİYETİNE DAİR DEĞERLENDİRME	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Mahkeme Yönetim Sisteminden haberdarım.	% 10,60	% 27,27	% 21,21	% 37,87	% 3
Adliye içerisindeki yön levhaları ve tabelalar ilgili birimi bulmamı kolaylaştırıyor.	% 10,60	% 37,87	% 12,12	% 31,81	% 7,57
Adliyeye girişte aradığım birimi sorabileceğim danışma masaları var.	% 15,15	% 43,93	% 18,18	% 16,66	% 6,06
Adliyede mevcut ilanlar ve el broşürleri bence faydalı ve yeterli.	% 27,27	% 43,33	% 16,66	% 7,57	% 4,54
Mahkeme Yönetim Sisteminin bu adliyede de uygulanmasını isterim.	-	% 6,06	% 21,21	% 39,39	% 33,33
Dava dosyalarımın fotokopi taleplerim aynı gün, hızlı bir şekilde yerine getiriliyor.	% 13,63	% 28,78	% 24,24	% 28,78	% 4,54
Dava dosyalarımın sunmuş olduğum evraklar anlık olarak taranıp Uyap sistemine dâhil ediliyor.	% 12,12	% 25,75	% 34,84	% 21,21	% 7,57
Dava dosyalarımın ilişkin işlemler için kalemler arasında dolaşmak bana zaman kaybettiriyor.	-	% 18,18	% 9,09	% 42,42	% 30,30
Mahkeme kalemlerinde dosyalarımın ilgili yeteri kadar hizmet aldığımı düşünüyorum.	% 9,09	% 16,66	% 27,27	% 37,87	% 9,09
Bakırköy Adliyesinde Mahkeme Yönetim Sistemine geçilmesi halinde iş yükümüzün azalacağını düşünüyorum.	-	% 1,51	% 16,66	% 48,48	% 33,33
Mahkemeye sunduğum evraklar ile muhabere işlemlerinde havale almanın zaman kaybına neden olduğunu düşünüyorum.	-	% 7,57	% 12,12	% 50	% 30,30
Muhabere işlemlerini hızlı bir şekilde yerine getirebiliyorum.	% 12,12	% 28,78	% 30,30	% 22,72	% 6,06
Mahkeme Yönetim Sisteminin Bakırköy Adliyesinde uygulanmıyor olmasından dolayı işimin aksadığını ve zaman kaybına sebebiyet verdiğini düşünüyorum.	% 1,51	% 12,12	% 18,18	% 40,90	% 27,27

Katılımcıların yönetici davranışları ile ilgili yaptıkları 5'li Likert değerlendirmelerin (1=Hiç Katılmıyorum; 2=Katılmıyorum; 3= Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum; 4=Katılıyorum; 5=Tamamen Katılıyorum) frekans dağılımları yukarıda Tablo 3'de verilmiştir. Katılımcılara sorulan sorularla ilgili verdikleri cevapların değerlendirmeleri şu şekildedir:

Mahkeme Yönetim Sisteminden haberdar olma konusunda katılımcıların %37,87'si katıldıklarını % 3 gibi bir oran buna tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Adliye içerisindeki yön levhaları ve tabelaların ilgili birimi bulmayı kolaylaştırma konusunda katılımcıların % 31,81'i katıldıklarını % 7,57 gibi bir oran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Adliyede danışma masalarının bulunup bulunmama konusunda katılımcıların % 16,66'sı katıldıklarını, % 6,06 gibi bir oranda tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Adliyedeki broşürlerin faydalı ve yeterli bulunması konusunda katılımcıların %7,57'si katıldıklarını % 4,54 gibi bir oran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Mahkeme Yönetim Sisteminin mevcut adliyede uygulanmasının istenmesi konusunda katılımcıların %39,39'u katıldıklarını % 33,33'de tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Fotokopi taleplerinin hızlı ve kaliteli bir şekilde yerine getirilmesi konusunda katılımcıların %28,78'i katıldıklarını % 4,54 gibi bir oran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Evrakların UYAP sistemine hızlı bir şekilde dâhil edilmesi konusunda katılımcıların % 21,21'i katıldıklarını % 7,57 gibi oran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Dosya işlemleri için kalemlerde gereksiz zaman harcama konusunda katılımcıların% 42,42'si katıldıklarını % 30,3 gibi biroran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Mahkeme kalemlerinin verdiği hizmetten memnun olma konusunda katılımcıların %37,87'si katıldıklarını% 9,09 gibi oran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Mahkeme Yönetim Sistemine geçilmesi halinde iş yükünün azalması konusunda katılımcıların% 48,48'i katıldıklarını % 33,33 gibi oran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Havale almanın iş sahiplerine zaman kaybettirmesi konusunda katılımcıların% 50'si katıldıklarını % 30,3 gibi oran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Muhabere işlemlerinin hızlı bir şekilde yerine getirilebilmesi konusunda katılımcıların% 22.72'si katıldıklarını % 6,06 gibi bir oran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Mahkeme Yönetim Sisteminin mevcut adliyede uygulanmamasının iş aksatma ve zaman kaybına sebebiyet vermesi konusunda katılımcıların %40,9'u katıldıklarını, % 27,27 gibi bir oran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

3.5.2.Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyelerdeki Personel Anket Değerlendirmesi

İstanbul ilinde Mahkeme Yönetim Sistemi Projesine henüz dâhil olmayan Bakırköy Adliyesi, Büyükçekmece Adliyesi, Küçükçekmece Adliyesi ve Gaziosmanpaşa Adliyelerinde çalışmakta olan Ceza Mahkemeleri, Hukuk Mahkemeleri ve Savcılık birimlerinde çalışan personellere yönelik olarak Mahkeme Yönetim Sistemine duyulan ihtiyacı ortaya çıkarabilmek amacıyla yapılan anket çalışması sonucunda toplam 260 kişiye 10 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Katılımcıların 147 tanesi kadın, 113 tanesi erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcıların kendilerine sorulan sorulara vermiş oldukları cevapların oranları Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4**MYS Uygulanmayan Adliyeler Personel Memnuniyeti Frekans Dağılımları**

MYS UYGULANMAYAN ADLİYELERDE PERSONEL MEMNUNİYETİNE DAİR DEĞERLENDİRME	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Mahkeme Yönetim Sisteminden bilgi sahibiyim.	% 8,46	% 7,30	% 5,76	% 56,15	% 22,30
Mahkeme Yönetim Sisteminin Adliyemizde de uygulanmasını isterim.	% 1,15	% 1,53	% 5	% 41,15	% 51,15
Fotokopi için kaleme gelen vatandaş ya da avukatlar işimizi aksatıyor.	% 1,53	% 9,84	% 5,76	% 30,30	% 55,76
Dosyaya gelen her evrak düzenli olarak Uypap sistemine ekleniyor.	% 13,07	% 25	% 18,07	% 28,07	% 15,75
Kalemimize gelen iş sahipleri işimizin yavaşlamasına sebep oluyor.	% 2,30	% 4,61	% 6,92	% 41,53	% 44,61
Adliye içindeki yön levhaları ve tabelalar iş sahipleri tarafından ilgili birimi bulmaları konusunda yeterli oluyor.	% 30,38	% 35	% 16,15	% 13,84	% 4,61
Adliyemizin Mahkeme Yönetim Sistemine geçmesi halinde iş yükümüzün azalacağını düşünüyorum.	% 1,15	% 1,53	% 6,53	% 37,63	% 53,07
Adliye içi broşürlerin yeterli olduğunu düşünüyorum.	% 27,30	% 35,38	% 21,53	% 10,38	% 21,21
Muhabere Nöbetlerinin kalem işlerini aksattığını düşünüyorum.	% 2,69	% 3,46	% 7,69	% 30,38	% 55,76
Mahkeme Yönetim Sisteminin Adliyemizde uygulanmıyor olması iş sahipleri tarafından eleştirilere sebep oluyor.	% 3,84	% 10	% 25,76	% 35,38	% 25

Katılımcılara sorulan sorularla ilgili verdikleri cevapların değerlendirilmesi şu şekildedir:

Mahkeme Yönetim sisteminden haberdar olma durumları konusunda katılımcıların % 56,15'i katıldıklarını % 22,3 gibi bir oran tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Mahkeme Yönetim Sisteminin mevcut adliyede uygulanması konusunda katılımcıların % 41,15'i katıldıklarını % 51,15'i ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Fotokopi için kaleme gelen iş sahiplerinin kalem işlerini aksatmalarıyla ilgili olarak katılımcıların %30,3'ü katıldıklarını %55,76'sı ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Dosyaya gelen her evrakın düzenli olarak UYAP sistemine eklenme durumuyla ilgili olarak katılımcıların %28,07'si katıldıklarını % 15,76 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Kaleme gelen iş sahiplerinin kalem işlerini yavaşlatma durumlarıyla ilgili katılımcıların % 41,53'ü katıldıkları % 44,61 ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Adliye içindeki yön levhaları ve tabelaların iş sahipleri tarafından ilgili birimi bulma durumlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 13,84'ü katıldıklarını % 4,61'i ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Mevcut adliyede Mahkeme Yönetim Sistemine geçilmesi halinde iş yükünün azalacağına dair inanç konusunda katılımcıların % 37,63'ü katıldıklarını % 53,07'si ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Adliye içi broşürlerin yeterli olma durumlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 10,58'i katıldıklarını % 21,21 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Muhabere nöbetlerinin kalem işlerini aksatma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 30,38'i katıldıklarını % 55,76 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Mahkeme Yönetim Sisteminin bulunulan adliyede uygulanmamasından dolayı iş sahiplerinin memnuniyetsizlik oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 35,38'i katıldıklarını % 25 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

3.5.3.Mahkeme Yönetim Sistemini Uygulayan Adliyelerdeki İş Sahiplerinin Değerlendirmeleri

İstanbul ilinde Mahkeme Yönetim Sistemi Projesine geçmiş olan İstanbul Adliyesi ile İstanbul Anadolu Adliyelerine gelen avukatlar, takip memurları, kamu personeli ve diğer iş sahiplerine yönelik olarak Mahkeme Yönetim Sisteminin faydalarını ortaya çıkarabilmek amacıyla düzenlenen anket çalışması sonucunda toplam 240 kişiye 15 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Katılımcıların 94'ü kadın, 146'sı erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Anket sonucunda katılımcıların sorulara verdikleri cevapların yüzdelerle ortalamaları Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5**MYS Uygulanan Adliyeler İş Sahipleri Memnuniyeti Frekans Dağılımları**

MYS UYGULANAN ADLİYELERDE İŞ SAHİPLERİNİN MEMNUNİYETİNE DAİR DEĞERLENDİRME	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Mahkeme Yönetim Sisteminden haberdarım.	% 3,75	% 11,66	% 16,25	% 37,91	% 25,41
Adliye içerisindeki yön levhaları ve tabelalar Ön Büroyu bulmamızda yeterli oluyor.	% 3,75	% 7,91	% 12,50	% 39,58	% 36,25
Danışma Masalarının işimizi kolaylaştırdığını düşünüyorum.	% 2,50	% 5,83	% 5,41	% 37,50	% 48,75
Kısıtlı alan uygulamasını yerinde buluyorum.	% 11,66	% 10,83	% 30,41	% 23,75	% 33,33
Ön Büroda sıra bekleme bölümleri yeterli ve rahat.	% 20,80	% 7,50	% 6,66	% 40	% 43,75
Ön Büroda çok beklemeden işlerimi yapabildim.	% 0,01	% 5,83	% 8,75	% 34,16	% 51,25
Ön Büro personeli işimizi uygun sürede hatasız bir şekilde bitirebildi.	% 0,41	% 2,08	% 5,83	% 33,33	% 58,33
Ön Büro personeli bizi ilgi ve güler yüzle karşıladı.	-	% 2,08	% 5,83	% 31,25	% 60,83
Ön Büro personeli yaptırdığımız işlemi anlama ve bize doğru hizmet sunma konusunda yeterliydi.	% 0,02	% 1,66	% 4,16	% 36,66	% 57,50
Ön Büronun iş yükümüzü azalttığını düşünüyorum.	% 1,66	% 4,16	% 4,58	% 28,33	% 61,25
Ön Büroların mahkemelerin iş yükünü azalttığını düşünüyorum.	% 0,83	% 2,91	% 7,91	% 29,58	% 58,75
İlan duvarında ve danışma masalarında bulunan ilanlar ve el broşürleri bence faydalı ve yeterli.	% 5,41	% 7,50	% 27,08	% 32,50	% 27,50
Ön Büroya teslim ettiğim evrakın güvenle yerine ulaşacağına inanıyorum.	0,0	% 2,08	% 7,50	% 37,50	% 52,91
Ön Bürodan aldığım hizmetten memnunum.	0,0	% 2,08	% 6,25	% 32,50	% 59,16
Mahkeme Yönetim Sistemini yerinde buluyorum ve her Adliyede uygulanmasının faydalı olacağını düşünüyorum.	% 2,91	% 3,33	% 16,25	% 35	% 42,50

Katılımcılara sorulan sorularla ilgili verdikleri cevapların değerlendirilmesi şu şekildedir:

Mahkeme Yönetim Sisteminden haberdar olma durumlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 37,91'i katıldıklarını % 25,41 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Adliye içindeki yön levhaları ve tabelaların yeterli olma durumlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 39,58'i katıldıklarını % 36,25 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Danışma masalarının faydalı görülme oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 37,5'i katıldıklarını % 48,75 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Kısıtlı alan uygulamasına dair memnuniyet oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 23,75'i katıldıklarını % 33,33 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ön Bürolarda sıra bekleme bölümlerine dair memnuniyet oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 40'ı katıldıklarını % 43,75 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

İşlemlerin Ön Bürodan hızlı bir şekilde yapılma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 34,16'sı katıldıklarını % 51,25 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ön Büro personelinin hızlı ve hatasız işlem yapma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 33,33'ü katıldıklarını % 58,33 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ön Büro personellerinin iş sahiplerine güler yüzlü davranma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 31,25'i katıldıklarını % 60,83 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ön Büro personelinden memnun olma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 36,66'sı katıldıklarını % 57,5 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ön Büronun iş sahiplerinin iş yükünü azaltma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 28,33'ü katıldıklarını % 61,25 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ön Büroların mahkemelerin iş yükünü azalttığına dair inançla ilgili olarak katılımcıların % 29,58'i katıldıklarını % 58,75 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

İlanlar ve el broşürlerinin faydalı ve yeterli olma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 32,5'i katıldıklarını % 27,5 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ön Büroya teslim edilen evrakların ilgili yere güvenli bir şekilde teslim edilme oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 37,5'i katıldıklarını % 52,91 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ön Bürodan alınan hizmetten memnun olma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 32,5'i katıldıklarını % 59,16 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Mahkeme Yönetim Sisteminin her adliyede uygulanmasının istenmesi durumlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 35'i katıldıklarını % 42,5 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

3.5.4.Mahkeme Yönetim Sistemini Uygulayan Adliyelerdeki Personellerin Değerlendirmeleri

İstanbul ilinde Mahkeme Yönetim Sistemi Projesine geçmiş olan İstanbul Adliyesi ile İstanbul Anadolu Adliyelerinde çalışmakta olan personellere yönelik olarak Mahkeme Yönetim Sisteminin faydasını ortaya koymak adına düzenlenen anket çalışması sonucunda toplam 287 kişiye 8 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Katılımcıların 152'si kadın, 135'i erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcıların sorulara verdikleri cevapların yüzdelerik ortalamaları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6**MYS Uygulanan Adliyeler Personel Memnuniyeti Frekans Dağılımları**

MYS UYGULANAN ADLİYELER PERSONEL MEMNUNİYETİNE DAİR DEĞERLENDİRME	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Mahkeme Yönetim Sisteminden haberdarım.	% 5,57	% 6,96	% 12,89	% 44,25	% 30,31
Mahkeme Yönetim Sisteminin yargı faaliyetlerinin hızlandırılmasında etkili olduğunu düşünüyorum.	% 5,57	% 5,92	% 15,6	% 41,81	% 31,01
Ön Büroların iş yükümüzü azalttığını düşünüyorum.	% 8,01	% 6,62	% 8,36	% 40,06	% 36,93
Kısıtlı Alan uygulamasını yerinde buluyorum.	% 5,92	% 3,48	% 14,28	% 36,23	% 40,06
Mahkeme Yönetim Sistemi uygulamasının dosyaların karara çıkmasını hızlandırdığını düşünüyorum.	% 11,14	% 14,28	% 23,34	% 34,14	% 17,07
Dava dosyalarına gelen her evrakın düzenli olarak taranıyor olmasının işlerimizi kolaylaştırdığını düşünüyorum.	% 0,69	% 3,13	% 6,62	% 40,06	% 49,47
Muhabere evraklarının Ön Bürodan alınıyor olmasının işimize katkısı olduğunu düşünüyorum.	% 1,39	% 1,74	% 3,13	% 36,93	% 56,79
Ön Büro Personeli ile iletişimimizin sağlıklı olduğunu düşünüyorum.	% 6,27	% 5,92	% 13,24	% 34,49	% 40,06

Katılımcılara sorulan sorularla ilgili verdikleri cevapların değerlendirilmesi şu şekildedir:

Mahkeme Yönetim Sisteminden haberdar olma durumlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 44,25'i katıldıklarını % 30,31 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Mahkeme Yönetim Sisteminin yargı faaliyetlerinin hızlandırılmasında etkili olma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 41,81'i katıldıklarını % 31,01 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ön Büroların kalemlerin iş yükünü azaltma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 40,06'sı katıldıklarını % 36,93 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Kısıtlı alan uygulamasına dair memnuniyet oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 36,23'ü katıldıklarını % 40,06 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Mahkeme Yönetim Sistemi uygulamasının dosyaların karara çıkmasına etkisiyle ilgili olarak katılımcıların % 34,14'ü katıldıklarını % 17,07 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Dava dosyalarına gelen evrakların düzenli taranmasının işleri kolaylaştırma durumlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 40,06'sı katıldıklarını % 49,47 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Muhabere evraklarının ön bürodan alınmasının kalemlere olan katkısıyla ilgili olarak katılımcıların % 36,93'ü katıldıklarını % 56,79 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ön Büro personeli ile sağlıklı iletişim kurma oranlarıyla ilgili olarak katılımcıların % 34,49'u katıldıklarını % 40,06 gibi bir oran ise tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

3.6. Ortak Soruların Karşılaştırmalı Değerlendirmeleri

Mahkeme Yönetim Sistemini kullanan ve kullanmayan adliye personellerine ve iş sahiplerine sorulan ortak sorular tespit edilerek karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş olup, çıkan sonuçlar şu şekildedir:

3.6.1. İş Sahipleri Yönünden Yapılan Karşılaştırmalar

Tablo 7

İş Sahiplerinin Mahkeme Yönetim Sisteminden Haberdar Olma Durumları

SIRA NO	ADLİYE	ORAN
1	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyeler	% 63,32
2	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyeler	% 40,87

Mahkeme Yönetim Sisteminden haberdar olma durumlarıyla ilgili iş sahiplerinin verdikleri cevaplardan sistemin uygulandığı merkezlerde sistemin daha iyi anlaşıldığı, sistemin henüz uygulanmadığı yerlerde ise sistemden bilgi sahibi olunduğu söylenebilir.

Tablo 8

Adliye İçindeki Yön Levhaları Ve Tabelaların İlgili Birimi Bulmayı Kolaylaştırma Durumu

SIRA NO	ADLİYE	ORAN
1	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyeler	% 75,83
2	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyeler	% 39,41

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı (%75,83) ve Uygulanmadığı Adliyelerde (39,41) yön levhalarının ve tabelaların ilgili birimi bulmaları konusunda katılımcıların verdikleri cevaplardan Mahkeme Yönetim Sisteminin uygulandığı adliyelerde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Tablo 9

Adliyeye Girişte Aranılan Birimin Sorulabileceği Danışma Masalarının Var Olma Durumu

SIRA NO	ADLIYE	ORAN
1	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyeler	% 86,25
2	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyeler	% 22,72

Katılımcıların danışma masaları ile ilgili soruya verdikleri cevapların değerlendirmesinde Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Merkezlerde (%86,25) uygulanmayan merkezlere göre (22,72) anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Tablo 10

Adliyedeki Mevcut İlan Ve El Broşürlerinin Faydalı ve Yararlı Olma Durumuna Göre Dağılımı

SIRA NO	ADLIYE	ORAN
1	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyeler	% 60
2	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyeler	% 12,11

Katılımcılarca Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı ve Uygulanmadığı Adliyelerdeki mevcut ilan ve el broşürlerinin faydasına yönelik cevaplar değerlendirildiğinde Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyelerde (%12,11) oranındaki düşük memnuniyet durumu Mahkeme Yönetim Sisteminin bölümlerinden olan broşürlerebu adliyelerde ne kadar ihtiyaç duyulduğunu gösterdiği söylenenebilir.

Tablo 11

İş Sahiplerinin Mahkeme Yönetim Sisteminin Her Adliyede Uygulanmasını İsteme Durumlarına Göre Dağılımı

SIRA NO	ADLIYE	ORAN
1	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyeler	% 77,5
2	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyeler	% 22,5

Katılımcıların verdikleri yüksek oranda memnuniyet ifadelerinden sistemin gerekli görüldüğü ve Mahkeme Yönetim Sisteminin her adliyede uygulanmasını istedikleri söylenebilir.

3.6.2. Personel Yönünden Yapılan Karşılaştırmalar

Tablo 12

Personelin Mahkeme Yönetim Sisteminden Haberdar Olma Durumuna Göre Dağılımı

SIRA NO	ADLIYE	ORAN
1	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyeler	% 78,45
2	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyeler	% 21,55

Katılımcıların verdikleri cevaplardan Adalet Bakanlığının uygulamaya koyduğu Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulamasından sistemi uygulayan ve uygulamayan adliye personelleri olarak bilgi sahibi oldukları anlaşılmıştır.

Tablo 13

Dosyaya Gelen Her Evrakın Düzenli Olarak UYAP Sistemine Eklenme Durumuna Göre Dağılımı

SIRA NO	ADLİYE	ORAN
1	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyeler	% 89,53
2	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyeler	% 43,82

Katılımcıların verdikleri cevaplardan Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde (%89,53) oranında dosyalara gelen evrakların düzenli olarak UYAP sistemine aktarıldığını söylemek mümkündür.

3.6.3. Tüm Gruplara Ortak Olarak Sorulan Sorunun Karşılaştırılması

Tablo 14

Tüm Katılımcıların Mahkeme Yönetim Sisteminden Haberdar Olma Durumuna Göre Dağılımı

SIRA NO	ADLİYE	ORAN
1	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyeler	% 68,94
2	Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyeler	% 59,525

Katılımcıların tümüne ortak olarak sorulan bu sorudan elde edilen sonuçlar sistemden katılımcıların büyük bir çoğunluğunun haberdar olduklarını göstermektedir.

3.7. İstatistiksel Analizler ve Katılımcıların Demografik Değişkenlerinin MYS Memnuniyetine Etkisinin İncelenmesi

Mahkeme Yönetim Sistemi uygulamasının faydalarının görülebilmesi amacıyla 4 farklı anket oluşturularak sistemi kullanan ve kullanmayan adliyelerde çalışan personel ve bu adliyelerde işlerini takip eden iş sahiplerine uygulanmıştır.

Ankete toplamda 853 kişi katılmıştır. Toplam 4 grupta 853 kişiye uygulanan bu anketler, her anket için SSPS (Statistical Package for Social for Windows) programı

kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirirken, normallik testi, güvenilirlik analizi, T testleri ve Anova testleri çalışmaya eklenmiştir.

3.7.1.Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Araştırmaya katılan personel ve iş sahiplerine ilişkin bazı demografik özellikler ve dağılımlar aşağıda Tablo 15, Tablo 16, Tablo 17, Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 15

İstanbul Adliyesi Personelinin Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER		KİŞİ SAYISI (N)	YÜZDE %
CİNSİYETİNİZ	Kadın	152	53
	Erkek	135	47
	Toplam	287	100
YAŞINIZ	18-25 yaş	31	11
	25-30 yaş	94	33
	30-40 yaş	113	39
	40-50 yaş	38	13
	50 yaş ve üzeri	11	4
	Toplam	287	100
EĞİTİM DURUMUNUZ	İlköğretim	2	0,5
	Lise	40	14
	Üniversite	234	82
	Yüksek Lisans	9	3
	Doktora	2	0,5
	Toplam	287	100
GÖREV SÜRENİZ	0-5 Yıl	108	38
	5-10 Yıl	102	36
	10-15 Yıl	33	11
	15-20 Yıl	14	5
	20 ve üzeri	30	10
	Toplam	287	100
MESLEĞİNİZ	Hâkim-Savcı	27	9
	Yazı İşleri Müdürü	38	13
	Zabıt Kâtibi	192	67
	Mübaşir	11	4
	Memur	19	7
	Toplam	287	100

Çalışanlar cinsiyet değişkenine göre 152'si (%53) kadın, 135'i (%47) erkek olarak dağılmaktadır.

Çalışanlar yaş değişkenine göre 31'i (%11) 18-25 arası, 94'ü (%33) 25-30, 113'ü (%39) 30-40, 38'i (% 13) 40-50, 11'i (%4) 50 ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Çalışanlar öğrenim durumu değişkenine göre; 2'si (%0,5) İlköğretim, 40'ı (%14) Lise, 234'ü (%82) Üniversite, 9'u (%3) Yüksek Lisans, 2'si (%0,5) Doktora olarak dağılmaktadır.

Çalışanların kurumda görev süresi değişkenine göre; 108'i (%38) 0-5 yıl, 102'si (%16) 5-10 yıl, 33'ü (%11) 10-15 yıl, 14'ü (%5) 15-20 yıl, 30'u (%10) 20 ve üzeri yıl olarak dağılmaktadır.

Çalışanların meslek değişkenine göre; 27'si (%9) Hâkim-Savcı, 38'i (%13) Yazı İşleri Müdürü, 192'si (%67) Zabıt Kâtibi, 11'i (%4) Mübaşir, 19'u (%7) Memur olarak dağılmaktadır.

Tablo 16
İstanbul Adliyesi İş Sahibi Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER		KİŞİ SAYISI (N)	YÜZDE %
CİNSİYETİNİZ	Kadın	94	39
	Erkek	146	61
	Toplam	240	100
YAŞINIZ	18-25 yaş	47	20
	25-30 yaş	58	24
	30-40 yaş	78	33
	40-50 yaş	32	13
	50 yaş ve üzeri	25	10
	Toplam	240	100
EĞİTİM DURUMUNUZ	İlköğretim	16	7
	Lise	38	16
	Üniversite	161	67
	Yüksek Lisans	22	9
	Doktora	3	1
	Toplam	240	100
GÖREV SÜRENİZ	0-5 Yıl	109	45
	5-10 Yıl	54	23
	10-15 Yıl	28	12
	15-20 Yıl	13	5
	20 ve üzeri	36	15
	Toplam	240	100
MESLEĞİNİZ	Avukat	139	58
	Takip Memuru	23	10
	Kamu	16	6
	Diğer	62	26
	Toplam	240	100

İş sahipleri cinsiyet değişkenine göre 94'ü (%39) kadın, 146'sı (%61) erkek olarak dağılmaktadır.

İş sahipleri yaş değişkenine göre 47'si (%20) 18-25 arası, 58'i (%24) 25-30, 78'i (%33) 30-40, 32'si (% 13) 40-50, 25'i (%10) 50 ve üzeri olarak dağılmaktadır.

İş sahipleri öğrenim durumu değişkenine göre; 16'sı (%7) İlköğretim, 38'i (%16) Lise, 161'i (%67) Üniversite, 22'si (%9) Yüksek Lisans, 3'ü (%1) Doktora olarak dağılmaktadır.

İş sahipleri görev süresi değişkenine göre; 109'u (%45) 0-5 yıl, 54'ü (%23) 5-10 yıl, 28'i (%12) 10-15 yıl, 13'ü (%5) 15-20 yıl, 36'sı (%15) 20 ve üzeri yıl olarak dağılmaktadır.

İş sahiplerinin meslek değişkenine göre; 139'u (%58) Avukat, 23'ü (%10) Takip Memuru, 16'sı (%6) Kamu, 62'si (%26) Diğer olarak dağılmaktadır.

Tablo 17

Diğer Adliyeler Personel Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER		KİŞİ SAYISI (N)	YÜZDE %
CİNSİYETİNİZ	Kadın	147	57
	Erkek	113	43
	Toplam	260	100
YAŞINIZ	18-25 yaş	24	9
	25-30 yaş	65	25
	30-40 yaş	118	46
	40-50 yaş	40	15
	50 yaş ve üzeri	13	5
	Toplam	260	100
EĞİTİM DURUMUNUZ	İlköğretim	5	2
	Lise	31	12
	Üniversite	221	85
	Yüksek Lisans	3	1
	Toplam	260	100
GÖREV SÜRENİZ	0-5 Yıl	99	38
	5-10 Yıl	70	27
	10-15 Yıl	49	19
	15-20 Yıl	8	3
	20 ve üzeri	34	13
	Toplam	260	100
MESLEĞİNİZ	Hâkim-Savcı	10	4
	Yazı İşleri Müdürü	41	16
	Zabıt Kâtibi	167	64
	Mübaşir	29	11
	Memur	13	5
	Toplam	260	100

Çalışanlar cinsiyet değişkenine göre 147'si (%57) kadın, 113'ü (%43) erkek olarak dağılmaktadır.

Çalışanlar yaş değişkenine göre 24'ü (%9) 18-25 arası, 65'i (%25) 25-30, 118'i (%46) 30-40, 40'ı (% 15) 40-50, 13'ü (%5) 50 ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Çalışanlar öğrenim durumu değişkenine göre; 5'i (%2) İlköğretim, 31'i (%12) Lise, 221'i (%85) Üniversite, 3'ü (%1) Yüksek Lisans olarak dağılmaktadır.

Çalışanların kurumda görev süresi değişkenine göre; 99'u (%38) 0-5 yıl, 70'i (%27) 5-10 yıl, 49'u (%19) 10-15 yıl, 8'i (%3) 15-20 yıl, 34'ü (%13) 20 ve üzeri yıl olarak dağılmaktadır.

Çalışanların meslek değişkenine göre; 10'u (%4) Hâkim-Savcı, 41'i (%16) Yazı İşleri Müdürü, 167'si (%64) Zabıt Kâtibi, 29'u (%11) Mübaşir, 13'ü (%5) Memur olarak dağılmaktadır.

Tablo 18**Diğer Adliyeler İş Sahibi Demografik Özelliklere Göre Dağılımı**

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER		KİŞİ SAYISI (N)	YÜZDE %
CİNSİYETİNİZ	Kadın	18	27
	Erkek	48	73
	Toplam	66	100
YAŞINIZ	18-25 yaş	6	9
	25-30 yaş	21	32
	30-40 yaş	22	33
	40-50 yaş	12	18
	50 yaş ve üzeri	5	8
	Toplam	66	100
EĞİTİM DURUMUNUZ	İlköğretim	12	18
	Lise	21	32
	Üniversite	26	39
	Yüksek Lisans	7	11
	Toplam	66	100
GÖREV SÜRENİZ	0-5 Yıl	19	29
	5-10 Yıl	20	30
	10-15 Yıl	13	19
	15-20 Yıl	7	11
	20 ve üzeri	7	11
	Toplam	66	100
MESLEĞİNİZ	Avukat	25	38
	Takip Memuru	5	7
	Kamu	1	2
	Diğer	35	53
	Toplam	66	100

İş sahipleri cinsiyet değişkenine göre 18'i (%27) kadın, 48'i (%73) erkek olarak dağılmaktadır.

İş sahipleri yaş değişkenine göre 6'sı (%9) 18-25 arası, 21'i (%32) 25-30, 22'si (%33) 30-40, 12'si (% 18) 40-50, 5'i (%8) 50 ve üzeri olarak dağılmaktadır.

İş sahipleri öğrenim durumu değişkenine göre; 12'si (%18) İlköğretim, 21'i (%32) Lise, 26'sı (%39) Üniversite, 7'si (%11) Yüksek Lisans olarak dağılmaktadır.

İş sahipleri görev süresi değişkenine göre; 19'u (%29) 0-5 yıl, 20'si (%30) 5-10 yıl, 13'ü (%19) 10-15 yıl, 7'si (%11) 15-20 yıl, 7'si (%11) 20 ve üzeri yıl olarak dağılmaktadır.

İş sahiplerinin meslek değişkenine göre; 25'i (%38) Avukat, 5'i (%7) Takip Memuru, 1'i (%2) Kamu, 35'i (%53) Diğer olarak dağılmaktadır.

3.7.2. Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik kavramı bir test ya da ankette yer alan soruların birbirleri ile olan tutarlılığını kullandığı ölçeğin ilgilene sorunu ne derece yansıttığını ifade edebilmek açısından önem taşımaktadır. Güvenilirlik katsayısı Alpha (α) katsayısına göre yorumlanmaktadır. Alpha katsayısına bağlı olarak ölçeklerin güvenilirlik katsayıları aşağıdaki aralıklarda belirtilmiştir (Kalaycı, 2008, s. 405).

- ✓ $0.00 \leq \alpha < 0.40$ ölçek güvenilir değildir.
- ✓ $0.40 \leq \alpha < 0.60$ ölçek güvenilirliği düşük
- ✓ $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ölçek oldukça güvenilir
- ✓ $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir

Ankette kullanılan ölçeğin güvenilirlik analizine yönelik bulunan Cronbach Alpha (α) katsayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir

Tablo 19
Güvenirlik Analizi

Ölçek türü	Cronbach's Alpha	Soru Adedi
Diğer adliyeler personel memnuniyet anketi	0,666	10
Diğer adliyeler iş sahibi memnuniyet anketi	0,702	13
İstanbul adliyeler iş sahibi memnuniyet anketi	0,868	15
İstanbul adliyeler personel memnuniyet anketi	0,814	8

Araştırmaya göre Diğer adliyeler iş sahibi ve personel anketleri güvenilir, İstanbul Adliyeleri personel ve iş sahipleri anketleri ise yüksek derecede güvenilir bir test olduğu ortaya çıkmıştır.

3.7.3. Normallik Testleri

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı ve Uygulanmadığı adliye personeli ile iş sahiplerine yönelik olarak uygulanan bu anketlere normallik testi uygulanmış olup, çıkan sonuçlar Tablo 20, Tablo 21, Tablo 22 ve Tablo 23’de gösterilmiştir.

Tablo 20

MYS Uygulanan Adliyeler Personel Memnuniyeti Anketi Normallik Testi

		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
CİNSİYET	Kadın	,067	152	,091	,968	152	,001
	Erkek	,096	135	,004	,934	135	,000
YAŞ	18-25 yaş	,171	31	,021	,914	31	,017
	25-30 yaş	,077	94	,200*	,961	94	,007
	30-40 yaş	,082	113	,061	,956	113	,001
	40-50 yaş	,099	38	,200*	,958	38	,163
	50 yaş ve üzeri	,187	11	,200*	,855	11	,049
EĞİTİM DURUMU	İlköğretim	,260	2	.			
	Lise	,111	40	,200*	,908	40	,003
	Üniversite	,068	234	,011	,966	234	,000
	Yüksek Lisans	,213	9	,200*	,926	9	,440
GÖREV SÜRESİ	0-5 Yıl	,125	108	,000	,928	108	,000
	5-10 Yıl	,079	102	,127	,978	102	,092
	10-15 Yıl	,114	33	,200*	,961	33	,285
	15-20 Yıl	,121	14	,200*	,962	14	,750
	20 ve üzeri	,120	30	,200*	,923	30	,031
MESLEK	Hâkim-Savcı	,224	27	,001	,780	27	,000
	Yazı İşleri Müdürü	,110	38	,200*	,941	38	,045
	Zabıt Kâtibi	,083	192	,003	,961	192	,000
	Mübaşir	,187	11	,200*	,884	11	,115
	Memur	,102	19	,200*	,965	19	,674

Mahkeme Yönetim Sistemini Uygulayan Adliye Personellerine yönelik uygulanan anket verileri "Kolmogorov-Smirnov" ve "Shapiro-Wilk" testi uygulanarak anketin normal dağılımına bakılmıştır. "Shapiro-Wilk" testi daha çok tercih edilen ve kullanılan bir test olup katılımcı sayısının 30'dan az olduğu durumlar için geçerlidir. Anketimizde katılımcı sayısı 30'dan fazla olduğu için "Kolmogorov-Smirno" testi uygulanmış olup "Sig." değerleri 0.05' den büyük olduğu için tüm gruplar için "%95 güvenle veriler normal dağılımlıdır" denilebilir.

Tablo 21

MYS Uygulanan Adliyeler İş Sahibi Memnuniyet Anketi Normallik Testi

		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
CİNSİYET	Kadın	,090	94	,058	,967	94	,019
	Erkek	,091	146	,005	,935	146	,000
YAŞ	18-25 yaş	,104	47	,200*	,970	47	,257
	25-30 yaş	,106	58	,100	,952	58	,024
	30-40 yaş	,064	78	,200*	,967	78	,043
	40-50 yaş	,129	32	,191	,901	32	,006
	50 yaş ve üzeri	,177	25	,042	,891	25	,012
EĞİTİM DURUMU	İlköğretim	,139	16	,200*	,954	16	,562
	Lise	,104	38	,200*	,937	38	,033
	Üniversite	,069	161	,061	,958	161	,000
	Yüksek Lisans	,175	22	,079	,905	22	,038
GÖREV SÜRESİ	0-5 Yıl	,068	109	,200*	,972	109	,019
	5-10 Yıl	,090	54	,200*	,962	54	,085
	10-15 Yıl	,121	28	,200*	,910	28	,020
	15-20 Yıl	,139	13	,200*	,917	13	,232
	20 ve üzeri	,167	36	,013	,859	36	,000
MESLEK	Avukat	,094	139	,004	,952	139	,000
	Takip Memuru	,137	23	,200*	,913	23	,047
	Kamu	,201	16	,084	,878	16	,036
	Diğer	,107	62	,077	,956	62	,025

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyeler iş sahipleri anketinde "Kolmogorov-Smirno" testinin "Sig." değerleri 0.05' den büyük olduğu için tüm gruplar için "%95 güvenle veriler normal dağılımlıdır" denilebilir.

Tablo 22**MYS Uygulanmayan Adliyeler Personel Memnuniyet Anketi Normallik Testi**

		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
CİNSİYET	Kadın	,115	146	,000	,974	146	,006
	Erkek	,082	114	,054	,978	114	,057
YAŞ	18-25 yaş	,172	24	,065	,932	24	,111
	25-30 yaş	,103	65	,082	,954	65	,017
	30-40 yaş	,096	118	,010	,976	118	,036
	40-50 yaş	,076	40	,200*	,984	40	,829
	50 yaş ve üzeri	,195	13	,190	,897	13	,120
EĞİTİM DURUMU	İlköğretim	,250	5	,200*	,865	5	,246
	Lise	,088	30	,200*	,983	30	,903
	Üniversite	,113	221	,000	,977	221	,001
	Yüksek Lisans	,192	4	.	,971	4	,850
GÖREV SÜRESİ	0-5 Yıl	,108	109	,003	,970	109	,015
	5-10 Yıl	,106	68	,054	,974	68	,166
	10-15 Yıl	,122	41	,127	,942	41	,037
	15-20 Yıl	,123	9	,200*	,974	9	,925
	20 ve üzeri	,139	33	,106	,933	33	,043
MESLEK	Hâkim-Savcı	,202	10	,200*	,848	10	,055
	Yazı İşleri Müdürü	,118	41	,163	,967	41	,270
	Zabıt Kâtibi	,109	167	,000	,979	167	,011
	Mübaşir	,134	29	,196	,953	29	,224
	Memur	,187	13	,200*	,920	13	,251

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyeler Personel anketinde "Kolmogorov-Smirno" testinin "Sig." değerleri 0.05' den büyük olduğu için tüm gruplar için "%95 güvenle veriler normal dağılımlıdır" denilebilir.

Tablo 23**MYS Uygulanmayan Adliyeler İş Sahibi Memnuniyet Anketi Normallik Testi**

		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
CİNSİYET	Kadın	,170	19	,149	,920	19	,115
	Erkek	,141	47	,020	,955	47	,069
YAŞ	18-25 yaş	,181	6	,200*	,917	6	,485
	25-30 yaş	,166	21	,134	,917	21	,077
	30-40 yaş	,124	22	,200*	,978	22	,885
	40-50 yaş	,167	12	,200*	,909	12	,204
	50 yaş ve üzeri	,357	5	,037	,837	5	,157
EĞİTİM DURUMU	İlköğretim	,130	12	,200*	,959	12	,773
	Lise	,216	21	,012	,920	21	,088
	Üniversite	,099	26	,200*	,960	26	,393
	Yüksek Lisans	,161	7	,200*	,950	7	,732
GÖREV SÜRESİ	0-5 Yıl	,156	19	,200*	,943	19	,294
	5-10 Yıl	,137	20	,200*	,958	20	,514
	10-15 Yıl	,172	13	,200*	,954	13	,656
	15-20 Yıl	,283	7	,095	,857	7	,143
	20 ve üzeri	,219	7	,200*	,906	7	,366
MESLEK	Avukat	,080	25	,200*	,972	25	,706
	Takip Memuru	,271	5	,200*	,834	5	,149
	Diğer	,178	35	,007	,927	35	,023

Mahkeme Yönetim Sisteminin uygulanmadığı adliyeler iş sahipleri anketinde "Kolmogorov-Smirno" testinin "Sig." değerleri 0.05' den büyük olduğu için tüm gruplar için "%95 güvenle veriler normal dağılımlıdır" denilebilir.

3.7.4. Parametrik Testlerin Analizi

Tablo 24

MYS Uygulanan Adliyeler Personel ve İş Sahibi Memnuniyeti t Testleri

	Test	Gruplar	Ortalama	p	Yorum
MYS Uygulanan Adliyeler Personel	T testi	Kadın	135,99	,076	Fark yok P>0,05
		Erkek	153,02		
MYS Uygulanan Adliyeler İş Sahibi	T testi	Kadın	110,57	,164	Fark yok P>0,05
		Erkek	126,89		
MYS Uygulanmayan Adliyeler Personel	T testi	Kadın	136,41	,126	Fark yok P>0,05
		Erkek	122,93		
MYS Uygulanmayan Adliyeler İş Sahibi	T testi	Kadın	36,45	,465	Fark yok P>0,05
		Erkek	32,31		

Tablonun değerlendirmesi yapıldığında;

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanan Adliyeler Personel memnuniyet algılarının cinsiyete göre t-testi sonuçları incelendiğinde erkekler, $p=0,076$, $p>.01$ sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu ile Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanan Adliyeler Personel memnuniyeti ile Erkek ve Kadınların ankete verdikleri cevapların ortalamaları arasında İstatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı söylenebilir.

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanan iş sahibi memnuniyet algılarının cinsiyete göre t-testi sonuçları incelendiğinde erkekler, $p=0,164$, $p>.01$ sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu ile Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanan iş sahibi memnuniyeti ile cinsiyetleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı ifade edilebilir.

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan personel memnuniyet algılarının cinsiyete göre t-testi sonuçları incelendiğinde erkekler, $p=0,126$, $p>.01$ sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu ile Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan personel memnuniyeti ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı söylenebilir.

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan iş sahibi memnuniyet algılarının cinsiyete göre t-testi sonuçları incelendiğinde erkekler, $p=0,465$, $p>.01$ sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu ile Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan iş sahibi memnuniyeti ile cinsiyet durumları ortalamaları arasında istatistiksel bir ilişkinin olmadığı denilebilir.

Tablo 25**MYS Uygulanan Adliyeler İstanbul Adliye Personeli Memnuniyeti ANOVA Testleri**

DEĞİŞKEN	Test	Gruplar	Ortalama	p	Yorum
YAŞ	Anova Testi	18-25 yaş	3,9758	,075	Fark yok P>0,05
		25-30 yaş	3,9521		
		30-40 yaş	3,9060		
		40-50 yaş	4,0000		
		50 yaş ve üzeri	4,5455		
EĞİTİM DURUMU	Anova Testi	İlköğretim	3,6875	,868	Fark yok P>0,05
		Lise	3,9000		
		Üniversite	3,9733		
		Yüksek Lisans	4,1389		
		Doktora	3,8750		
GÖREV SÜRESİ	Anova Testi	0 – 5 Yıl	3,9815	,163	Fark yok P>0,05
		5 – 10 Yıl	3,8934		
		10 – 15 Yıl	3,8598		
		15 – 20 Yıl	4,0357		
		20 ve üzeri	4,2375		
MESLEK	Anova Testi	Hâkim-Savcı	4,5833	,000*	Fark var P<0,05
		Yazı İşleri Müdürü	4,0362		
		Zabıt Kâtibi	3,8763		
		Mübaşir	3,9773		
		Memur	3,8421		

* Tablo 09, SPSS paket programında analizi yapılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

** 0,01 Düzeyinde istatistiki olarak anlamlıdır.

*** 0,05 Düzeyinde istatistiki olarak anlamlıdır.

F testi sonucuna göre;

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde adliye personeli memnuniyet ve yaş puanlarının anlamlılık değeri $p=,075>0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve yaş değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde adliye personeli memnuniyet ve eğitim durumu puanlarının anlamlılık değeri $p=,868>0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve eğitim durumu değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde adliye personeli memnuniyet ve görev süresi puanlarının anlamlılık değeri $p=,163>0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve görev süresi değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki yoktur.

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde adliye personeli memnuniyet ve meslek puanlarının anlamlılık değeri $p=,000<0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve meslek değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde Hâkim – Savcılar (4,58) diğerlerinden daha yüksek bir ortalamaya sahip olmaları nedeniyle mesleki açıdan onların beğenilerinin ve memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu, 3,84 oranı ile memurların da diğerlerine göre çok daha az farkla memnun olmadıkları söylenebilir. Mesleki açıdan Mahkeme Yönetim Sisteminden memnun olma durumlarını sıralamaya koymak gerekirse Hâkim – Savcı (4,58), Yazı İşleri Müdürü (4,03), Mübaşir (3,97), Zabıt Kâtibi (3,87) ve Memur (3,84) şeklinde sıralandıkları görülmektedir.

Tablo 26**MYS Uygulanan Adliyeler İş Sahibi Memnuniyeti ANOVA Testleri**

DEĞİŞKEN	Test	Gruplar	Ortalama	p	Yorum
YAŞ	Anova Testi	18-25 yaş	4,1986	,818	Fark yok P>0,05
		25-30 yaş	4,1218		
		30-40 yaş	4,2376		
		40-50 yaş	4,2083		
		50 yaş ve üzeri	4,1600		
EĞİTİM DURUMU	Anova Testi	İlköğretim	4,0708	,076	Fark yok P>0,05
		Lise	4,4018		
		Üniversite	4,1764		
		Yüksek Lisans	4,0212		
		Doktora	4,1111		
GÖREV SÜRESİ	Anova Testi	0 – 5 Yıl	4,1456	,284	Fark yok P>0,05
		5 – 10 Yıl	4,2000		
		10 – 15 Yıl	4,3881		
		15 – 20 Yıl	4,0564		
		20 ve üzeri	4,2037		
MESLEK	Anova Testi	Avukat	4,1122	,031*	Fark var P<0,05
		Takip Memuru	4,4029		
		Kamu	4,4042		
		Diğer	4,2301		

* Tablo 10, SPSS paket programında analizi yapılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

** 0,01 Düzeyinde istatistiki olarak anlamlıdır.

*** 0,05 Düzeyinde istatistiki olarak anlamlıdır.

F testi sonucuna göre;

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde iş sahibi memnuniyet ve yaş puanlarının anlamlılık değeri $p=,818>0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve yaş değişkenleri arasında istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki yoktur.

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde iş sahibi memnuniyet ve eğitim durumu puanlarının anlamlılık değeri $p=,076>0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve eğitim durumu değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde iş sahibi memnuniyet ve görev süresi puanlarının anlamlılık değeri $p=,284>0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve görev süresi değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki yoktur.

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde iş sahibi memnuniyet ve meslek puanlarının anlamlılık değeri $p=,031<0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve meslek değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde iş sahipleri içerisinde Kamu personeli olarak belirlenen kesimin (4,40) diğerlerine göre sistemden daha memnun oldukları, avukatların ise (4,11) oranı ile az bir farkla memnun olmadıkları söylenebilir. Mesleki açıdan Mahkeme Yönetim Sisteminden memnun olma durumlarını sıralamaya koymak gerekirse Kamu (4,40), Takip Memuru (4,40), Diğer (4,23) ve Avukat (4,11) olarak sıralandıkları görülmektedir.

Tablo 27**MYS Uygulanmayan Adliyeler Personel Memnuniyeti ANOVA testleri**

DEĞİŞKEN	Test	Gruplar	Ortalama	p	Yorum
YAŞ	Anova Testi	18-25 yaş	3,6125	,020*	Fark var P<0,05
		25-30 yaş	3,9385		
		30-40 yaş	3,9966		
		40-50 yaş	3,9750		
		50 yaş ve üzeri	3,9846		
EĞİTİM DURUMU	Anova Testi	İlköğretim	3,4800	,000*	Fark var P<0,05
		Lise	3,6667		
		Üniversite	3,9810		
		Yüksek Lisans	4,4750		
GÖREV SÜRESİ	Anova Testi	0 – 5 Yıl	3,8183	,007*	Fark var P<0,05
		5 – 10 Yıl	4,0132		
		10 – 15 Yıl	4,1415		
		15 – 20 Yıl	3,9333		
		20 ve üzeri	3,9636		
MESLEK	Anova Testi	Hâkim-Savcı	4,0900	,001*	Fark var P<0,05
		Yazı İşleri Müdürü	4,0756		
		Zabıt Kâtibi	3,9731		
		Mübaşir	3,5897		
		Memur	3,8077		

* Tablo 11, SPSS paket programında analizi yapılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

** 0,01 Düzeyinde istatistiki olarak anlamlıdır.

*** 0,05 Düzeyinde istatistiki olarak anlamlıdır.

F testi sonucuna göre;

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan Adliyeler personel memnuniyet ve yaş puanlarının anlamlılık değeri $p=,020<0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve yaş değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Yaşı 18-25 arasında olanların memnuniyet oranları 3,61 iken yaşı 30 – 40 yaş aralığında olanların memnuniyet

oranları 3,99 dur. Bunun sebebi 18-25 yaş aralığında olanları yeni personel olmaları, deneyimlerinin eksik olması ve daha önceki sistemsel olumsuzlukları yaşamadıkları bu yönüyle mesleğe başladıklarında mevcut sistemi buldukları için kıyaslama yapma imkânı bulamadıklarından dolayı memnun olmadıkları denilebilir. Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan Adliyelerde görev yapan personelin yaş durumuna göre memnuniyetini sıralama koymak gerekirse 30-40 yaş (3,99), 50 yaş üzeri (3,98), 40-50 yaş (3,97), 25-30 yaş (3,93), 18-25 yaş (3,61) olarak söylenebilir.

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan Adliyeler personel memnuniyet ve eğitim durumu puanlarının anlamlılık değeri $p=,000<0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve eğitim değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Eğitim düzeyi arttıkça memnuniyet düzeyi de arttığı görülmektedir zira İlköğretim (3,48) iken Yüksek Lisans (4,47) dir. Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan Adliyelerde görev yapan personelin eğitim durumuna göre memnuniyetini sıralama koymak gerekirse Yüksek Lisans (4,47), Üniversite (3,98), Lise (3,66), İlköğretim (3,48) olarak söylenebilir.

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan Adliyelerpersonel memnuniyet ve görev süresi puanlarının anlamlılık değeri $p=,007<0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve görev süresi değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Mesleğinde belli seviye gelmiş mesleğin bütün zorluklarını görmüş personellerin mesleğe yeni başlayan (0-5 yıl) personellere göre memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan Adliyeler personel memnuniyet ve meslek puanlarının anlamlılık değeri $p=,001<0,05$ bulunmuştur. Buna göre değişkenler arasında anlamlı bir ilişki vardır. Sisteme muhatap olan meslek guruplarından Hâkim – Savcı gurubunun diğerlerine göre sistemden memnuniyetlerinin daha fazla olduğu söylenebilir, Mübaşirlerin (3,58) çok daha az bir farkla sistemden diğerlerine göre memnun olmadıkları söylenebilir.

Tablo 28**MYS Uygulanmayan Adliyeler İş Sahibi Memnuniyeti ANOVA Testleri**

DEĞİŞKEN	Test	Gruplar	Ortalama	p	Yorum
YAŞ	Anova Testi	18-25 yaş	3,6282	,954	Fark yok P>0,05
		25-30 yaş	3,5238		
		30-40 yaş	3,4860		
		40-50 yaş	3,4615		
		50 yaş ve üzeri	3,4154		
EĞİTİM DURUMU	Anova Testi	İlköğretim	3,6859	,313	Fark yok P>0,05
		Lise	3,4212		
		Üniversite	3,4349		
		Yüksek Lisans	3,6703		
GÖREV SÜRESİ	Anova Testi	0 – 5 Yıl	3,5709	,683	Fark yok P>0,05
		5 – 10 Yıl	3,4038		
		10 – 15 Yıl	3,5148		
		15 – 20 Yıl	3,3956		
		20 ve üzeri	3,6703		
MESLEK	Anova Testi	Avukat	3,5200	,236	Fark yok P>0,05
		Takip Memuru	3,2615		
		Kamu	2,6923		
		Diğer	3,5451		

* Tablo 12, SPSS paket programında analizi yapılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

** 0,01 Düzeyinde istatistiki olarak anlamlıdır.

*** 0,05 Düzeyinde istatistiki olarak anlamlıdır.

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan Adliyeler iş sahibi memnuniyet ve yaş puanlarının anlamlılık değeri $p=,954 > 0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve yaş değişkenleri arasında istatistiksel yönden anlamlı bir ilişki yoktur.

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan Adliyeleriş sahibi memnuniyet ve eğitim durumu puanlarının anlamlılık değeri $p=,313>0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve eğitim değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan Adliyeleriş sahibi memnuniyet ve görev süresi puanlarının anlamlılık değeri $p=,683>0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve görev süresi değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Mahkeme Yönetim Sistemi Uygulanmayan Adliyeleriş sahibi memnuniyet ve meslek puanlarının anlamlılık değeri $p=,236>0,05$ bulunmuştur. Buna göre memnuniyet ve meslek değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma, Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin İstanbul ilinde sistemin uygulandığı adliyelerde memnuniyet durumunu, uygulanmadığı adliyelerde ise sisteme duyulan ihtiyacı inceleyerek, sistemin Yargı Faaliyetlerinin Hızlandırılmasına etkisi olup olmadığını inceleme üzerinedir.

Araştırmanın kapsamı, İstanbul ilinde Mahkeme Yönetim Sistemini Uygulayan İstanbul ve İstanbul Anadolu Adliyeleri ile Mahkeme Yönetim Sistemini Uygulamayan Bakırköy, Büyükçekmece, Küçükçekmece ve Gaziosmanpaşa Adliyelerinde toplam 853 Adli Personel ve İş Sahibinin gönüllü katılımı ve ölçek kapsamında kendilerine sorulan sorularla sınırlıdır.

Katılımcıların çoğunluğunu erkekler (442) oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan tüm katılımcılarla ilgili yaş ve cinsiyet açısından anlamlı bir fark görülmemiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırma sorularına yönelik analizler yapılmış ve bulgular değerlendirilmiştir. Bunun sonucunda Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde bütün meslek gruplarının sistemden memnun oldukları, Hâkim – Savcıların sistemin uygulanmasından dolayı en çok memnun olan meslek gruplarından olduğu görülmüştür. Ayrıca Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulandığı Adliyelerde işlerini takip eden iş sahiplerinin ise sistemden memnun oldukları; Kamu personeli olup sistemle muhatap olanların ise diğer meslek gruplarına göre daha çok memnun oldukları söylenebilir.

Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı Adliyelerde sisteme duyulan ihtiyacın çıkan sonuçlarla örtüştüğü görülmektedir. Mesleğin sıkıntılarını çekmiş 30-40 yaş grubunun uygulamaya daha çok ihtiyaç duyduğu, eğitim seviyesi arttıkça sistemin daha iyi kavranıp bir an evvel Mahkeme Yönetim Sistemine geçilmesinin istenildiği anlaşılmaktadır. Yine meslekte 15-20 sene çalışmış, adli sürecin her türlü sıkıntılarını çekmiş personellerin sisteme daha çok ihtiyaç duydukları, meslek grubu olarak Hâkim – Savcıların diğerlerinden daha çok bu sisteme geçilmesini istedikleri anlaşılabilir.

Çıkan sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde sürecin tarafları olan Hâkim-Savcı, Yazı işleri Müdürü, Zabıt Kâtibi, Mübaşir ve Memurlar ile iş sahipleri olarak adlandırılan Avukat, Takip Memuru, Kamu ve Diğer grupların Mahkeme Yönetim Sisteminin uygulandığı merkezlerde Danışma Masaları, Ön Bürolar, Broşürler, Kısıtlı Alanlar ile ilgili memnun oldukları; Mahkeme Yönetim Sisteminin Uygulanmadığı merkezlerde ise Danışma Masalarına, Ön Bürolara, Broşürlere ve Kısıtlı Alanlara ihtiyaç duydukları şeklinde ifade edilebilir.

Mesleki değişkenlere göre sistemin uygulandığı adliyelerdeki Hâkim – Savcı memnuniyet oranlarının uygulanmayan adliyeler Hâkim – Savcı memnuniyet oranlarına göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Mahkeme yönetim sistemi öncesinde Mahkeme ve Savcılık kalemlerinde iş sahipleri dosyaya evrak sunmak, bilgi belge almak, havale işlemleri için beklemek gibi daha birçok işlem nedeniyle Hâkim - Savcıları ve kalem personellerini meşgul etmekteyken, mahkeme yönetim sistemi sonrasında iş sahipleri duruşma haricindeki hemen hemen bütün iş ve işlemlerini ön bürolarda gerçekleştirmektedirler. Kısıtlı alan uygulamasıyla iş sahiplerinin Hâkim– Savcı odalarına ulaşmaları sınırlandırılmıştır. Bunun sonucunda Hâkim - Savcı ve kalem personelleri daha rahat ve huzurlu bir ortamda çalışma imkânı bulduklarından dolayı dosyalarına ilişkin işlemleri daha hızlı bir şekilde yerine getirebilmektedirler. Tüm bu durumların tabii sonucu olarak yargı faaliyetlerinin hızlandığı kabul edilebilir.

Adalet Bakanlığınca 2007 yılında temelleri atılan ve her geçen gün geliştirilmeye çalışılan Mahkeme Yönetimini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin Hızlandırılmasına Olan Etkisiyle ilgili olarak İstanbul Adliyelerinde yapılan anket çalışmaları sözel ve istatistiksel olarak değerlendirildiğinde; Mahkeme Yönetim Sistemini uygulayan ve uygulamayan bütün adliye personellerinin sistemden haberdar oldukları ve sistemin işleyişinden memnun oldukları, Mahkeme Yönetim Sistemini uygulamayan adliyelere sorulan anket soruları göz önünde bulundurulduğunda MYS'nin bu adliyelerde de uygulanmasını istedikleri söylenebilir. Bu doğrultuda anket sonuçları kapsamında Adli personeller ile iş sahiplerine yönelik olarak Mahkeme Yönetim Sistemini tüm yönleriyle öğrenip özümseyebilmeleri için hizmet içi eğitim ve konferanslar verilmesi faydalı olabilir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Akıllıoğlu, T. (1995). *İnsan Hakları-I- (Kavram, Kaynaklar ve Koruma Sistemleri)*.

Ankara: AÜSBF İnsan Hakları Merkezi Yayınları.

Altunışık, R., Recai, C., Serkan, B., & Engin, Y. (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*

Yöntemleri SSPS Uygulamalı. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Baki Kuru, R. A. (1994). *Medeni Usül Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık.

Can, A. (2014). *SSPS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara:

Pegem Akademi.

Çeçen, A. (1981). *Adalet Kavramı*. İstanbul: Turhan Kitabevi.

Erdener, Y. (2007). *Ceza Yargılaması Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Görgün, Ş. (2000). Yargılamanın Gecikmesi ve Hızlanmasında Hâkim, Taraf ve

Avukatların Rolü, Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, Konuşmalar, Bildirgeler, Tartışmalar, Belgeler. *İzmir Barosu Yayınları*, 170-178.

Grabenwarter, C. (2004). *Yargılama Güvenceleri - Adil Yargılanma Hakkı (İHAS Md.6)*

Proje Yön. Kayıhan İçel, Yay. Haz. Yener Ünver, Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku,. Ankara: Seçkin Yayınları.

Kalaycı, Ş. (2008). *SSPS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* . Ankara: Asil

Yayıncılık.

Karasar, N. (2012). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama* . Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kibar, R. (1997). *Türk Hukukunda Sanık Hakları*. Didim: Yetkin Yayınları.

McNEILL, P., & Steve, C. (2005). *Research Methods*. Routledge. New York: nadir

kitap.

McNEILL, P., & Steve, C. (2005). *Research Methods*. Routledge, New York: Third

Edition.

Robinson, P. L. (2006). *Fair but Expeditious Trials, Dynamics of Internatioanl Criminal Justice, Essay in Honour of Sir Richard May, Derleyen Hırad Abtahi ve Gideon Boas, . Martinus Nijhaff Publishers.*

Seda Kalem, G. J. (2008). *Adalet Barometresi Vatandaşların Mahkemeler Hakkındaki Görüşleri ve Değerlendirmeleri.* İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Makaleler

Aşçıoğlu, Ç. (2003). Bireyler Türk Yargısına Neden Güvenmiyor. *Manisa Barosu Dergisi Sayı: 86, 27.*

Serkan Odaman, P. S. (1999). Yargıda Kalite Eksikliği ve Toplam Kalite Yönetimi Çerçevesinde Çözüm Önerileri. *Yeni Türkiye Sayı: 26, 295.*

Yenisey, F. (1996). Ceza Adalet Sisteminin işleyişinde Etkinlik Araştırması. *Yeni Türkiye Dergisi Yargı Reformu Özel Sayısı Yıl:2 S.10 Yeni Türkiye Medya Hizmetleri Ankara, 1065-1168.*

Tezler

Çiftçi, F. (2016). *Stresin Kamu Personeline Etkisi Üzerine Bir Araştırma Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul.

Günbatan, A. (2006). Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları ve Çalışanların İş Tatmini Üzerine Bir Uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları ve Çalışanların İş Tatmini Üzerine Bir Uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İnönü Üniversitesi.

Öztürk, H. (2008). Mahkeme Yönetiminde Toplam Kalite Yönetiminin Yeri ve Önemi. *Mahkeme Yönetiminde Toplam Kalite Yönetiminin Yeri ve Önemi Yüksek Lisan Tezi.* Ankara.

Diğer İnternet Kaynakları

A.Gladstone, W. (Hukuk Üzerine Özlü Sözler). *Hukuk Üzerine Özlü Sözler*.

<http://www.canaktan.org>: http://www.canaktan.org/canaktan_personal/canaktan-arastirmalari/ozlu-sozler/aktan-hukuk.pdf adresinden alındı.

(Erişim Tarihi: 14.8.2017)

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü. (C.B.S Yönetmelik)

www.resmigazete.gov.tr:

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/08/20150806-3.htm> adresinden alındı. (Erişim Tarihi: 29.09.2017)

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü. (ön büro).

www.resmigazete.gov.tr:

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/08/20150806-3.htm> adresinden alındı. (Erişim Tarihi: 08.09.2017)

Beyazıt, Ö. (Durum Analiz Raporu). *Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi*

Projesi 2012 Durum Analiz Raporu. <http://docplayer.biz.tr>:

<http://docplayer.biz.tr/5147070-Mahkeme-yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-raporu.html> adresinden alındı.

(Erişim Tarihi: 28.9.2017)

bidb.adalet.gov.tr. (Havale). <http://www.bidb.adalet.gov.tr>:

<http://www.bidb.adalet.gov.tr/sayfalar/segbismevzuat.pdf> adresinden alındı

(Erişim Tarihi: 09.09.2017)

HSYK'dan Başsavcılara Röportaj Yasağı Basın Açıklama. (Basın Sözcülüğü).

<https://kararara.com>:

<https://kararara.com/forum/viewtopic.php?f=7&t=5903,2017> adresinden alındı

(Erişim Tarihi: 06.09.2017)

Hukuki Yardım. <http://www.hukukiyardim.gov.tr>:

<http://www.hukukiyardim.gov.tr/kitapeski.pdf> adresinden alındı.

(Erişim Tarihi: 20.09.2017)

Hukuki Yardım. (Adli Yardımcılar). <http://www.hukukiyardim.gov.tr>:
<http://www.hukukiyardim.gov.tr/kitapeski.pdf> adresinden alındı
(Erişim Tarihi: 30.8.2017)

Hukuki Yardım. (Adliye Müdürleri). <http://www.hukukiyardim.gov.tr>:
<http://www.hukukiyardim.gov.tr/kitapeski.pdf> adresinden alındı
(Erişim Tarihi: 30.8.2017)

Hukuki Yardım. (Basın Sözcüleri). <http://www.hukukiyardim.gov.tr>:
<http://www.hukukiyardim.gov.tr/kitapeski.pdf> adresinden alındı
(Erişim Tarihi: 29.8.2017)

Hukuki Yardım. (Broşürler). <http://www.hukukiyardim.gov.tr>:
<http://www.hukukiyardim.gov.tr/kitapeski.pdf> adresinden alındı.
(Erişim Tarihi: 17.08.2017)

Hukuki Yardım. (Danışma Masaları). <http://www.hukukiyardim.gov.tr>:
<http://www.hukukiyardim.gov.tr/kitapeski.pdf> adresinden alındı.
(Erişim Tarihi: 13.09.2017)

Hukuki Yardım. (Kısıtlı Alanlar). <http://www.hukukiyardim.gov.tr>:
<http://www.hukukiyardim.gov.tr/kitapeski.pdf> adresinden alındı
(Erişim Tarihi: 27.8.2017)

Hukuki Yardım. (Ön Bürolar). <http://www.hukukiyardim.gov.tr>:
<http://www.hukukiyardim.gov.tr/kitapeski.pdf> adresinden alındı.
(Erişim Tarihi: 26.8.2017)

Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi 2012 Durum Analiz Raporu. (Adli Yardımcı Mevzuat). <http://docplayer.biz.tr>: <http://docplayer.biz.tr/5147070-Mahkeme-yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-raporu.html> adresinden alındı.(Erişim Tarihi: 28.7.2017)

Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesi 2012 Durum Analiz Raporu. (Adli Yardımcılar). <http://docplayer.biz.tr>: <http://docplayer.biz.tr/5147070-Mahkeme->

yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-raporu.html
adresinden alındı.(Erişim Tarihi: 29.07.2017)

Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesi 2012 Durum Analiz Raporu.
(Broşürler). <http://docplayer.biz.tr>: [http://docplayer.biz.tr/5147070-Mahkeme-
yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-raporu.html](http://docplayer.biz.tr/5147070-Mahkeme-
yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-raporu.html)
adresinden alındı.(Erişim Tarihi: 28.07.2017)

Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesi 2012 Durum Analiz Raporu. (C.B.S
Yönetmelik). <http://docplayer.biz.tr>: [http://docplayer.biz.tr/5147070-Mahkeme-
yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-raporu.html](http://docplayer.biz.tr/5147070-Mahkeme-
yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-raporu.html)
adresinden alındı. (Erişim Tarihi: 05.09.2017)

Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesi 2012 Durum Analiz Raporu. (Yasal
Düzenlemeler). <http://docplayer.biz.tr>: [http://docplayer.biz.tr/5147070-
Mahkeme-yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-
raporu.html](http://docplayer.biz.tr/5147070-
Mahkeme-yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-
raporu.html) adresinden alındı. (Erişim Tarihi: 01.08.2017)

Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi 2012 Durum Analiz Raporu.
(Adliye Müdürü Mevzuat). <http://docplayer.biz.tr>:
[http://docplayer.biz.tr/5147070-Mahkeme-yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-
projesi-2012-durum-analiz-raporu.html](http://docplayer.biz.tr/5147070-Mahkeme-yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-
projesi-2012-durum-analiz-raporu.html) adresinden alındı.
(Erişim Tarihi: 16.09.2017)

Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi 2012 Durum Analiz Raporu.
(Danışma Masaları). <http://docplayer.biz.tr>: [http://docplayer.biz.tr/5147070-
Mahkeme-yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-
raporu.html](http://docplayer.biz.tr/5147070-
Mahkeme-yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-
raporu.html) adresinden alındı. (Erişim Tarihi: 19.07.2017)

Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi 2012 Durum Analiz Raporu. (Ön
Büro Mevzuat). <http://docplayer.biz.tr>: [http://docplayer.biz.tr/5147070-
Mahkeme-yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-
raporu.html](http://docplayer.biz.tr/5147070-
Mahkeme-yonetim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-2012-durum-analiz-
raporu.html) adresinden alındı. (Erişim Tarihi: 08.09.2017)

mevzuat.gov.tr. (Dava Açılış). www.mevzuat.gov.tr:
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6100.pdf> adresinden alındı
(Erişim Tarihi: 21.08.2017)

mevzuat.gov.tr. (Havale). www.mevzuat.gov.tr:

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6100.pdf> adresinden alındı.

(Erişim Tarihi: 21.08.2017)

mevzuat.gov.tr. (Havale). www.mevzuat.gov.tr:

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6100.pdf> adresinden alındı.

(Erişim Tarihi: 21.08.2017)

mevzuat.gov.tr. (Havale). <http://www.mevzuat.gov.tr>:

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2577.pdf> adresinden alındı.

(Erişim Tarihi: 10.09.2017)

T.C. İstanbul Adliyesi. (Çalışma Talimatı). <http://www.istanbul.adalet.gov.tr>:

http://www.istanbul.adalet.gov.tr/index.php?s=hukuk_mah_onburo_ce
adresinden alındı.(Erişim Tarihi: 04.09.2017)

T.C. İstanbul Adliyesi. (Çalışma Talimatı). <http://www.istanbul.adalet.gov.tr>:

http://www.istanbul.adalet.gov.tr/index.php?s=sav_onburo_ce adresinden alındı.

(Erişim Tarihi: 04.09.2017)

T.C. İstanbul Adliyesi. (Çalışma Talimatı). <http://www.istanbul.adalet.gov.tr>:

<http://www.istanbul.adalet.gov.tr/index.php?s=onburo> adresinden alındı.

(Erişim Tarihi: 04.09.2017)

EKLER

Ek 1: Danışma Masaları

Ek 1.1: İstanbul Anadolu Adliyesi Danışma Masaları

Ek 1.2: İstanbul Adliyesi Danışma Masaları

Ek 1.3: Bakırköy Adliyesi Giriş (Danışma masaları yok)

Ek 1.4: Gaziosmanpaşa Adliyesi Giriş (Danışma masaları yok)

Ek 2: Ön Bürolar

Ek 2.1: İstanbul Adliyesi Ceza Ön Büro

Ek 2.2: İstanbul Adliyesi Savcılık Ön Büro

Ek 2.3: İstanbul Adliyesi Hukuk Ön Büro

Ek 3:Broşürler

Ek 3.1: Adli Yardım Broşür Örneği

Mahkeme Yönetimi
Sistemini Güçlendirilmesi
Projesi

adli yardım

Ödemediğim dava harç ve giderleri daha sonra benden alınacak mı?

Adli yardım kararından dolayı ertelenen tüm yargılama giderleri ile Devlete ödenen avanslar dava veya takip sonunda haksız çıkan kişiden tahsil olunur. Dava ya da takipte haksız çıkmamız halinde ödemenize karar verilir. Ancak uygun görülürse haksız çıkmamız halinde ödenecek yargılama giderlerinin en çok bir yıl içinde aylık eşit taksitler halinde ödenmesine karar verilebilir. Adli yardım kararından dolayı Devlete ödenen veya muaf tutulan yargılama giderlerinin tahsilinin, adli yardımdan yararlananın mağduriyetine neden olacağı mahkemece açıkça anlaşılırsa, mahkeme, hükümden tamamen veya kısmen ödemediği muaf tutulmanıza karar verebilir.

ÖNEMLİ BİLGİ !

Bu broşür, Türk yargı sistemi ve haklarımız konusunda size genel bilgiler vermek amacıyla hazırlanmıştır. Kolayca anlaşılabilmesi için metinler sadeleştirilmiş ve mümkün olduğu ölçüde hukuki terimler kullanılmamıştır. Bu nedenlerle, yalnızca bu broşürde yer alan bilgilere dayalı olarak işlem yapmak hak kayıplarına yol açabilir. Haklarınızı öğrendikten sonra bilginizi bir şekilde hukuki yardım almazsanız yararlı olacaktır.

Lütfen tam ve doğru bilgilenecek için broşürün tamamını okuyunuz.

Broşürler ve ayrıntılı bilgi için Adalet Bakanlığı internet sitesinde "Hukuki Yardım" başlığı altında oluşturulan bölümü inceleyebilirsiniz.

www.hukukiyardim.gov.tr

Proje ile ilgili ayrıntılı bilgi için:
www.myd.adalet.gov.tr
myd@adalet.gov.tr

Funded by the European Union and the Council of Europe
COUNCIL OF EUROPE
Implemented by the Council of Europe

Bu broşür Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilen, Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "Mahkeme Yönetimi Sistemini Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında hazırlanarak basılmıştır. Adalet Bakanlığı bu Projenin yararlanıcısıdır. Proje'nin ihale makamı "Merkezi Finans ve İhale Birimi"dir.

Adli Yardım

Adli yardım nedir?

Adli yardım, adil yargılanma ilkesinin bir gereği olarak mali gücü yetersiz olanların dava açma hakkından yoksun kalmaması için getirilmiş bir ilkedir. Mali olanakları yetersiz kişilerin dava harç ve masraflarından muaf tutulması ve kendisi için baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesidir.

Adli yardımdan kimler yararlanabilir?

Yargılama veya takip giderlerini kısmen veya tamamen ödeme gücünden yoksun kişiler, iddia ve savunmalarında, geçici hukuki korunma taleplerinde ve icra takibinde, taleplerinin açıkça dayanaktan yoksun olmaması kaydıyla adli yardımdan yararlanabilirler.

Tüm davalarda adli yardım alabilir miyim?

Adli yardım sistemi ceza davaları dışındaki davalar içindir. Ceza davalarında adli yardım sistemi farklı yapılandırılmıştır. Adli yardımda (hukuk mahkemelerinde) ve idari yargıda dava açarken veya aleyhinize dava açılmışsa adli yardım talep edebilirsiniz.

Ceza davalarında adli yardımdan faydalanabilir miyim?

Hayır. Adli yardım sadece özel hukuk ve idari davalar için size yardımcı olacaktır. Ceza davalarında şüpheli ve mağdurlar açısından farklı usuller belirlenmiştir. Şüpheliler açısından; alt sınırı beş yıl hapis cezasından fazla olan bir suçun şüphelisi veya şüpheli ve şüpheli ya da 18 yaşından küçük

Adli Yardım

veya kendinizi savunamayacak derecede malul iseniz tarafınıza zorunlu müdafî (sanık avukatı) atanır. Müdafî seçebilecek durumda olmadığınız beyan ettiğiniz takdirde isteminiz üzerine müdafî görevlendirilir. Mağdurlar açısından; 18 yaşını doldurmuş, sağır veya dilsiz ya da meraminizi ifade edemeyecek derecede malul olursanız zorunlu olarak, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı 5 yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçun mağduru iseniz isteminiz halinde tarafınıza avukat görevlendirilir.

Adli yardım için ne yapmalıyım?

Adli yardım için dava açılmadan önce yargılamanın yapılacağı mahkemeye, dava açıldıktan sonra ise yargılamayı yapan mahkemeye; icra ve iflas takiplerinde takibin yapılacağı yerdeki icra mahkemesine; kanun yollarına başvuru sırasında bölge adliye mahkemesine veya Yargıtaya başvurulması gerekmektedir. Mahkeme adli yardımın koşullarının oluşup oluşmadığını değerlendirerek talebin kısmen veya tamamen kabulüne ya da reddine ilişkin karar vermektedir. Talep halinde inceleme duruşmalı olarak yapılır. Adli yardım, hükmün kesinleşmesine kadar devam edecektir.

Mahkemelerce adli yardım talebi konusunda verilen kararlara karşı, tebliğinden itibaren bir hafta içinde karar veren mahkemeye dilekçe vermek suretiyle itiraz edilebilir. İtiraz incelemesi neticesinde verilen kararlar kesindir. Adli yardım talebi reddedilirse, ödeme gücünden sonradan gerçekleşen ciddi bir azalmaya dayanılarak tekrar talepte bulunulabilir.

Adli yardım talebinizin mahkemece kabulü halinde yargılama harç, avans ve giderlerini de

Adli Yardım

adli yardım kararı devam ettiği müddetçe kısmen veya tamamen ödemeyebilirsiniz.

Avukat atanması için adli yardımdan nasıl yararlanabilirim?

Maddi açıdan avukat tutamayacak durumdaysanız adli yardım yoluyla temin edilecek bir avukat tarafından davanızın takip edilebilmesi için baro başkanlıklarına ya da baro adli yardım bürolarına başvurabilirsiniz.

Baro nedir?

Avukatların meslek örgütüne Baro denir. Otuzdan fazla avukat bulunan her il merkezinde bir Baro Başkanlığı bulunur. Yeterli sayıda avukat olan ilçelerde Baro temsilciliği vardır.

Baro nerededir?

Baroyu bulmanın en kolay yolu adliye binasına gitmektir. Ayrıca www.barobirlik.org.tr adresinde bulunan Türkiye Barolar Birliğinin internet sitesinden tüm baroların iletişim bilgilerine ulaşabilirsiniz.

Adli yardım avukatı benden ücret almaz mı?

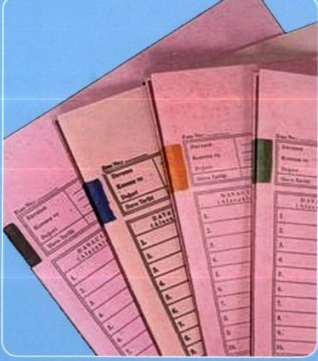
Adli yardım avukatı ücretsiz çalışmaktadır. Asgari ücret tarifesine göre belirlenen ücret, Baro tarafından sizin adınıza ilgili avukata ödenir. Adli yardım servislerinde çalışan avukatlar bu durumu kabul ederek gönüllü olmuşturlar. Baro Adli Yardım Kurulları görevlendirdikleri avukatları takip ederler.

Ek 3.2: Dava Açmak Konulu Broşür Örneği

Mahkeme Yönetim Sistemlerinin Geliştirilmesi Projesi

dava açmak

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

CE
EUROPEAN UNION

CFCU

Dava Açmak

Dava açmak ne demektir?

Dava açmak bir kişi veya kuruluş aleyhinde mahkeme önünde bir hak talebinde bulunmak demektir. Haksızlığa uğradığınızda, hakkınızı alamadığınızda mahkemeler devreye girecek "Türk Milleti adına" yargılama yaptıktan sonra hakkınızı size teslim edecektir.

Dava nasıl açılır?

Dava mahkemeye vereceğiniz bir dilekçe ile açılır. Bu dilekçede olması gerekenler aşağıda belirtilmiştir. Dava dilekçesi, dava harca tabi ise harç ve gider avansının, harca tabi değil ise sadece gider avansının tahsil edilmesinden sonra ilgili mahkeme esasına kayıt olur ve bu tarihte davanız açılmış olur.

Dava açmak bu kadar basit mi?

Evet, dava açmak "yetkili mahkemeye" dava dilekçenizi dava harcı ve gider avansı ile birlikte teslim etmekten ibarettir. Bu tarif kolay görünse de dava açmak önemli yasal sonuçları olan ve mali yük getirmesi ihtimali bulunan ciddi bir işlerdir. Unutmayınız ki, davayı açmak işlemi basit olsa da işin kendisi son derece ciddidir ve bazen yargılama uzun süre alabilir. Bu hususu mutlaka göz önünde bulundurmalı ve yaptığınız işin görüldüğü kadar basit olmadığını, sonuçlarının çok ciddi olabileceğini bilmelisiniz.

Davalar uzun sürer mi?

Adalet Bakanlığı istatistiklerine göre 2011 yılında bir hukuk davasının karara bağlanması Türkiye genelinde ortalama 215 gün almıştır. Bu süre mahkemelere göre değişiklik göstermektedir. Örneğin 2011 yılında

2

Dava Açmak

bir dava ortalama olarak; Fikri Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinde 468 günde, Asliye Ticaret Mahkemesinde 324 günde, İş Mahkemesinde 494 günde, Aile Mahkemesinde 159 günde, Sulh Hukuk Mahkemesinde 106 günde karara bağlanmıştır.

Dava açsam daha mı iyi?

Haksızlığa uğradığınızı düşündüğünüz durumlarda mahkemelere başvurup hakkınızı size iade edilmesini talep etmek anayasal hakkınızdır. Bu hakkınızı kullanmaktan çekinmeyiniz. Ancak bu hakkınızı kullanırken konuyu etrafıca değerlendirmeniz gerekir. Davayı kazanma ihtimalinizi, kaybettiğiniz takdirde davanın size kaç liraya ve ne kadar zamana mal olacağını önceden hesaplamanız lehinize olacaktır.

Dava açarken para yatıracağımı mı?

Dava açarken, davacı olarak belli bir miktar yargılama harcı ile davada yapılacak masrafların oluşturduğu ve her yıl Adalet Bakanlığına yayınlanan listede gösterilen miktar kadar gider avansını mahkemeye yatırmanız gerekir. Davayı kazanmanız halinde bu giderleri ve harç parasını karşı taraftan geri alabilirsiniz.

Davamı nerede açmalıyım?

Davalar yetkili ve görevli mahkemelerde açılmalıdır. Hangi tür mahkemenin görevli olduğunu tespit ettikten sonra, hangi yer mahkemesinin yetkili olduğunu da belirlemeniz gerekir. Bu sorunun kısa bir cevabı olmadığı ve hatalı mahkemeye başvurmanız zaman, para ve hak kayıplarına yol açabileceği için davanızı açmadan önce bu konuda bir hukukçudan profesyonel yardım almanız faydalı olabilir.

3

Dava Açmak

Dava açmadan önce neleri bilmem gerekir?

Bir avukatın yardımından faydalanmayacak iseniz aşağıdaki soruları kendi kedinize sorunuz:

- Dava açmak için yeterli bilgiye sahip olduğunuza emin misiniz?
- Davanızı takip etmek konusunda kararlı mısınız?

Dava açtıktan sonra takip etmeyi ihmal etmeniz, davanızın reddedilmesine veya açılmamış sayılmasına neden olabilir.

- Davanızın olumsuz sonuçlanması halinde ne gibi sonuçlar doğuracağını değerlendirdiniz mi?

Bir avukatınız varsa sizi aşağıdaki konularda tam olarak bilgilendirmesini talep ediniz:

- Davanızın size maliyeti ne olacaktır? (Dava harcı, masraflar ve avukatlık ücreti vs.)
- Davayı kaybetmeniz halinde katlanacağınız ek maliyet ne olacaktır? (Tamamlanacak dava harcı, karşı tarafa ödenecek avukatlık ücreti, mahkeme masrafları vs.)
- Uğradığınız haksızlığın giderilmesi için başvurulabilecek başka hukuki yöntemler var mı?

Dava dilekçeniz nasıl olmalı?

Dilekçeniz davada en önemli araçtır. Dilekçenizde dava açmanıza neden olan şeyi özlü biçimde anlatmanız gerekir. Gereğinden uzun yazmak, gereksiz ayrıntılara boğmak, davayla ilgili konuları, ki-

4

Dava Açmak

şileri ve olayları anlatmak, gereğinden kısa yazılmış, önemli hukuki noktaları atlanmış bir dilekçe hazırlamak davanıza zarar verebilir. Bu nedenle dilekçenizin özenle hazırlanması gerekir. Dilekçenizi maddeler halinde, varsa ekler ve delilleri birlikte göstererek liste halinde yazmak yararlı olacaktır.

Basit yargılama usulü ile görülen davalarda dava ve cevap dilekçelerinizi UYAP Bilgi Sistemlerinde yer alan dava ve cevap dilekçesi formlarını doldurarak da verebilirsiniz.

Dava dilekçesinde bulunması gerekenler nelerdir?

- Dava açacağınız mahkemenin adı
- Adınız soyadınız, TC kimlik numaranız, açık adresiniz.
- Karşı tarafın (Davalının) adı soyadı (kurum ise unvanı), TC kimlik numarası, adresi
- Mümkün olduğunca açık ve öz şekilde aşağıdaki hususları dilekçenizde belirtiniz:
  - Davanızın konusu, mal varlığına ilişkin davalarda dava konusunun değeri
  - Davayı açma nedeniniz
  - Talebiniz (dava sonucu elde etmek istediğiniz sonuç)
  - Yasal dayanaklarınız
  - Delilleriniz
    - Dilekçenizin arkasındaki delil listesini ekleyerek tüm delillerinizi sıra ile yazınız.
    - Elinizde olan delilleri dilekçenizin ekinde sıra numarası vererek sununuz.
    - Elinizde olmayan delillerin nereden temin edileceğini açık şekilde yazınız.

5

Dava Açmak

- Davaya konu olayın (şeyin) gerçekleştiği tarih ve sizin öğrendiğiniz tarih
- Varsa dava konusu ile ilgili içtihatlar (önceki kesinleşmiş mahkeme kararlarından örnekler)
- Sizin veya varsa kanuni temsilcinizin imzası.

Avukat tutmak zorunlu mudur?

Hayır, avukat tutmak zorunlu değildir. Ancak bir avukatın size çok yardımcı olacağını unutmayınız. Hukuk ve usul konusundaki bilgi sahibi olduğunuza kesin olarak emin değilseniz bir avukatın yardımına başvurunuz. Mali durumunuz avukat tutmaya uygun değilse bulunduğunuz il barosuna başvurarak size "Adli Yardım" kapsamında avukat atanmasını talep etme hakkına sahip olduğunuzu unutmayınız. Bu konuda lütfen "Adli Yardım" broşürüne bakınız.

Dava açmak masraflı mıdır?

Evet, dava açmak masraflı olabilir. Ülkemizde yargı masrafları Avrupa ülkelerindeki örneklerle göre düşüktür. Yine de davanın türüne ve süresine göre masrafların ciddi boyuta gelmesi söz konusu olabilir. Bu konuda hazırlık yapmanız ve muhtemel masrafları önceden öğrenmeniz gerekir. Dava açılırken masraflar kural olarak dava açan kişiden alınır. Masrafi yatırmadığınız takdirde mahkeme ilgili işlemden vazgeçtiğinizi varsayar, bu durum davanıza zarar verebilir. Mahkeme masraflarını karşılayacak gücünüz, olmadığında mahkemeden Adli Yardım talebinde bulunabilirsiniz, bu konuda lütfen "Adli Yardım" broşürüne bakınız.

6

Dava Açmak

Masrafları geri alabilir miyim?

Davayı kazandığınız zaman mahkeme masraflarını karşı taraftan alınarak size ödemesini emreder. Ancak size ödenecek masrafların sadece yargılama masrafları olduğunu unutmayınız. Davaya hazırlık için yaptığınız masraflar, ulaşım giderleri, avukatınıza vekâlet sözleşmesi gereğince ödediğiniz vekâlet ücreti gibi bazı masraflar size geri ödenmeyecektir.

Dava bittiğinde hakkımı doğrudan alabilir miyim?

Kural olarak mahkeme kararlarına dayanarak icra takibi başlatılmak için kararların kesinleşmiş olması gerekir. Ancak kişiler hukuku, aile hukuku ve taşınmaz mal ile ilgili aynı haklara ilişkin kararlar kesinleşmedikçe icra edilemez. İdari yargı mercilerinin kararları kesinleşme dahi idari makamlarca 30 gün içerisinde yerine getirilmelidir.

Mahkeme kararı kesinleşti. Şimdi ne olacak?

Mahkemeyi kaybeden taraf kendiliğinden mahkemenin emrettiği kararı yerine getirebilir ve size mahkeme masraflarını da ödeyebilir. Bunu yapmadığı takdirde icra dairesine başvurup kararın icra kanalıyla yerine getirilmesini sağlamanız gerekir. İcra süreci hakkında bilgi için lütfen "icra" başlıklı broşüre bakınız.

7

Dava Açmak

Karşı taraf bulunamazsa ne olur?

Savunma hakkı anayasal bir hak. Mahkeme hiç kimse hakkında kendiliğinden karar vermez. Bir davayla göndererek hakkında dava açıldığını bildirir, dava hakkında diyeceklerini sorar, kararını verirken onun savunmasını da göz önünde bulundurur. Ancak kişilerin ortadan kaybolarak davalardan kurtulmaları da baskalarının hakkını ihlal edecektir. Bu nedenle, bu hakkın kötüye kullanılmasını önlemek amacıyla resmi kayıtlarda bulunan adrese tebligat ve ilan yoluyla tebligat imkanı da tanınmıştır.

Benim eski adresime tebligat yapılırsa ne olur?

Yeni adresinizi bildirmek sizin sorumluluğunuzdadır. Kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimse, adresini değiştirirse, yenisini hemen daha önce tebligat yapılan yargı mercisine bildirmeye mecburdur. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır. Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır. Bundan sonra eski adrese çıkarılan tebliğler muhataba yapılmış sayılır.

Dava açarken kimden yardım alabilirim?

Dava açmak için bir avukatın yardımına başvurmak en doğrusudur. Bu alanda yeterli bilgiye sahip olduğunuzda inaniyorsanız kendi-

8

Dava Açmak

niz de dava açabilirsiniz. Hukukçu olmayan kişilerin yardımıyla hareket etmeniz aleyhinize çok ciddi sonuçlar doğurabileceğinden bu kişilerin yardımına başvurmayınız. Arzuhalci olarak tabir edilen kişilerin yönlendirmesi ile hareket etmenin hak kayıplarına neden olabileceğini unutmayın.

Dava açacağım mahkeme bana yardımcı olur mu?

Hayır. Mahkemeler danışmanlık yapmazlar. Mahkeme hâkimi de, mahkemede görevli diğer kişiler de size açacağınız dava konusunda yardımcı olamaz, yol göstermez.

Davamı açtım, mahkeme bana yardımcı olur mu?

Hukuki olmayan işlerde mahkeme çalışanları size yardımcı olacaktır. Ancak hukuki konularda onlardan size danışmanlık yapmalarını beklememelisiniz. Örneğin, bir dilekçe teslim ederken yanında masraf vermenizi gerekçe gerektirmediğini mahkeme çalışanları size bildireceklerdir. Ancak dilekçenizin içeriği hakkında yorum yapamazlar, nasıl yazmanız gerektiğini size söylemezler.

Hâkimle görüşsem faydası olur mu?

Devam eden dosyanız hakkında hâkimle görüşmeniz doğru değildir. Hâkimlerin dosya üzerinde görüş açıklamaları, kararlarını önceden taraflardan birine söylemeleri mümkün değildir. Bu konuda ısrarcı davranmanız aleyhinize ciddi sonuçlar doğurabilir.

9

Dava Açmak

İnternet güvenilir bir kaynak mıdır?

Hayır, internet her zaman güvenilir bir kaynak değildir. Ancak güvenilir olduğuna emin olduğunuz bazı siteler size yararlı olacaktır. Adalet Bakanlığına, yargı kurumlarına, bariyerlere ait sitelerden veya güvenilir olduğuna kesinlikle emin olduğunuz özel kişilere ait sitelerden yararlanabilirsiniz. Forumlar, güvenilir olduğuna emin olmadığınız siteler, kaynağı belirsiz yazılar, zincir e-postalar gibi kaynaklara güvenerek hareket etmeniz çok ağır sonuçlar doğurabilir. İnternet yoluyla elde ettiğiniz bilgileri mutlaka güvenilir kaynaklardan doğrulayarak kullanmanız gerekir.

İnterneti dava dilekçem için kaynak olarak kullanabilir miyim?

Kişilerin çok farklı amaçlarla koyduğu gerçek olmayan yazılar, tahrif edilmiş mahkeme kararları, başı veya sonu kesilerek alıntı yapıldığı için anlamı değişmiş makaleler gibi pek çok yazı internete dolaylı olarak yayılmıştır. Özensiz hazırlanan web siteleri bu yazıları kaynak göstermeksizin tekrar kullanarak yayılması neden olmakta, hukukçu olmayan kişiler forumlar vasıtasıyla bu sakıncalı yazıları ve tahrif edilmiş mahkeme kararlarını elden ele dolaylı olarak yaymaktadır. Bu bilgileri dilekçenizde kullanmayınız, dilekçenize ek olarak koymayınız.

Bu sakınca kendimi nasıl koruyabilirim?

Öncelikle güvenilir olduğundan kesinlikle emin olmadığınız tüm kaynaklardan uzak durunuz. Ayrıca dilekçenizde yer alan ve alıntı yaptığınız her şey için kullandığınız

10

Dava Açmak

kaynağı belirtmeniz sizin yararınıza olacaktır. Bunun en kolay yolu parantez işareti ( ) kullanmaktır.

Örnekler:

- Yargı yetkisi Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır. (Anayasa, madde 9).
- Kat mülkiyetine ilişkin bu konuda mahkeme kararları istikrar kazanmıştır (Ahmet İyibilen, Kat Mülkiyeti Hukuku, sayfa 85).
- Dilekçemizde izah ettiğimiz gibi Yargıtay 19. Hukuk Dairesi de 2006/6070 E. sayılı kararında vekâletle ipotek tesisi için vekâletnamede açık yetki bulunması gerektiğini belirtmiştir. (Örneği dilekçe ekinde sunulan karar UYAP Mevzuat programından alınmıştır).

Yukarıda verilen örneklerde olduğu gibi kaynağınızı açıkça göstermeniz mahkemenin yazdığınız konunun doğruluğuna rahatça araştırmasını sağlar. Daha önemlisi bir yanlışlık söz konusu ise sorumlusunun siz olmadığını gösterir.

Mahkeme kararlarından örnekler koymak gerekli midir?

Dava açmadan önce aynı konuda verilmiş mahkeme kararlarına bakmanız ve dilekçenizi hazırlarken bu kararlardan faydalanmanız yararlı olacaktır. Ancak dilekçe ekinde mahkemeye sunmanız bir zorunluluk değildir. Dayandığınız kararların kesinleşmiş kararlar olması ve güvenilir bir kaynaktan alınmış olması gerekir.

11

ÖNEMLİ BİLGİ !

Bu broşür, Türk yargı sistemi ve haklarınız konusunda size genel bilgiler vermek amacıyla hazırlanmıştır. Kolayca anlaşılabilirliği için metinler sadeleştirilmiştir ve mümkün olduğu ölçüde hukuki terimler kullanılmamıştır. Bu nedenle, yalnızca bu broşürde yer alan bilgilere dayalı olarak işlem yapmak hak kayıplarına yol açabilir. Haklarınızı öğrendikten sonra bilginizi bu şekilde hukuki yardım almanız yararlı olacaktır.

Lütfen tam ve doğru bilginiz için broşürün tamamını okuyunuz.

Broşürler ve ayrıntılı bilgi için Adalet Bakanlığı internet sitesinde "Hukuki Yardım" başlığı altında oluşturulan bölümü inceleyebilirsiniz.

www.hukukiyardim.gov.tr

Proje ile ilgili ayrıntılı bilgi için:
www.myd.adalet.gov.tr
myd@adalet.gov.tr

Financed by the European Union and the Council of Europe

Co-financed by the Council of Europe

Bu broşür Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilen, Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "Mahkeme Yönetimi Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında hazırlanarak basılmıştır. Adalet Bakanlığı bu Projenin yararlanıcısıdır. Proje'nin ihale makami "Merkezi Finans ve İhale Birimi"dir.

Ek 3.3: Davam Bitti! Şimdi Ne Olacak Konulu Broşür Örneği

rn dışında tüm dosyalarda temiz mutlak davanın taraflarından birisi tarafından talep edilmelidir. Eğer hükmün açıklanmasından itibaren süresi içerisinde temiz talebinizi hüküm veren mahkemeye bildirmeniz temiz hakkınızdan vazgeçmiş sayılırsınız. Cumhuriyet savcısı kararı temiz hakkına sahiptir, sanığın lehine veya aleyhine olarak temiz yoluna gidilebilir.

Kararı temiz etmedim, beraber yargılandığım diğer sanık temiz miyim?

Hüküm, sanık lehine bozulmuşsa ve bu hususların diğer sanıklara da uygulanması olanağı varsa, siz de temiz isteminde bulunmuş gibi hükmün bozulmasından yararlanabilirsiniz. Ancak bu durum bozmanın otomatikman sizin için de geçerli olacağı anlamına gelmez. Eğer bozmanın diğer sanıklara uygulanması olanağı yoksa karar sizin yönünüzden kesinleşirken temiz eden diğer kişiler yönünden bozulur.

Süre tutum dilekçesi nedir?

Ceza davalarında hüküm, duruşmada yüzünüzde karşı okunduğunda yedi günlük temiz süresi işlemeye başladığı için gerekçeli karar yazılana kadar "süreyi durdurmak" için verilen dilekçeye halk arasında "süre tutum dilekçesi" adı verilmektedir. Süre tutum olarak adlandırılan dilekçe "temiz ettiğinizi ve temiz gerekçelerinizi gerekçeli karardan sonra yazılı olarak belirteceğinizi" bildiren dilekçedir. Bu nedenle "süre tutum" dilekçesi vermek istediğinizde bu dilekçede mutlaka "temiz ettiğinizi" açıkça belirtmeniz gerekir. İş ve İcra Hukuk Mahkemelerinde hüküm duruşmada yüzünüzde karşı okunduğunda da aynı hüküm uygulanmaktadır. Bunun dışında hukuk davalarında böyle bir uygulama yoktur.

Temizleme duruşma yapılır mı?

Temizleme incelemesi kural olarak dosya üzerinden duruşma açılmadan yapılır. Ancak bazı yasal şartların bulunduğu durumlarda tarafların talebi üzerine veya yüksek mahkeme tarafından gerek görülmesi halinde temiz duruşma olarak yapılabilir. Ceza dosyaları temiz duruşmasına sadece sanık (ve avukatı) çağırılır. Tutuklu sanık Yargıtayda yapılan temiz duruşmasına katılmaz. Temiz incelemesinin duruşma olarak yapılmasını istiyorsanız bu talebinizi temiz dilekçenizde belirtmeniz gerekir.

Mahkeme Yönetimi Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi

davam bitti! şimdi ne olacak?

ÖNEMLİ BİLGİ !

Bu broşür, Türk yargı sistemi ve haklarınız konusunda size genel bilgiler vermek amacıyla hazırlanmıştır. Kolayca anlaşılabilmesi için metinler sadeleştirilmiş ve mümkün olduğu ölçüde hukuki terimler kullanılmamıştır. Bu nedenlerle, yalnızca bu broşürde yer alan bilgilere dayalı olarak işlem yapmak hak kayıplarına yol açabilir. Haklarınızı öğrendikten sonra bilinci bir şekilde hukuki yardım almamız yararlı olacaktır.

Lütfen tam ve doğru bilgilenebilmek için broşürün tamamını okuyunuz.

Broşürler ve ayrıntılı bilgi için Adalet Bakanlığı internet sitesinde "Hukuki Yardım" başlığı altında oluşturulan bölümü inceleyebilirsiniz.

www.hukukiyardim.gov.tr

Proje ile ilgili ayrıntılı bilgi için:

www.myd.adalet.gov.tr
myd@adalet.gov.tr

Funded by the European Union and the Council of Europe

IMPLEMENTED by the Council of Europe

Broşür Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilen, Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "Mahkeme Yönetimi Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında hazırlanarak basılmıştır. Adalet Bakanlığı bu Projenin yararlanıcısıdır. Proje'nin ihale makamı "Merkezi Finans ve İhale Birimi"dir.

Davam Bitti! Şimdi Ne Olacak?

Davam bitti, karar çıktı, süreç tamamlandı mı?

Yargılama işleminin tamamı büyük bir ciddiyet gerektiren karmaşık süreçlerin sonucudur. Hukuk düzeni bu süreç içerisinde hatalar yapılabileceğini öngörmüş ve kararın doğruluğunu bir diğer mahkeme aracılığı ile kontrol imkânı getirmiştir. İtiraz hakkı tanınan kararlara ilişkin olarak ilk derece mahkemelerine, temiz hakkı tanınmış kararlar hakkında ise üst derece mahkemelerine (Yargıtay, Danıştay gibi) başvurmak mümkündür. Yargılama süreci kesinleşmiş karar ile tamamlanır.

Kesinleşmiş karar nedir?

Aleyhinde başvurulacak hiçbir kanun yolu kalmayan karara kesinleşmiş karar denir. Kanun basit meselelerde kanun yollarına başvurma hakkını tanımamıştır. Bu istisnaların dışında tüm kararların bir kez daha gözden geçirilmesini temin için kanun yolları belirlenmiştir. Bu hakkın süresi içinde kullanılmaması veya kullanılacağı halde ilgili mahkeme incelemesinden geçip reddedildiği durumlarda mahkeme kararın kesinleşmiş hale gelir.

İlam nedir?

Yargılama sonucunda mahkeme tarafından verilen karar yazılarak taraflara imzalı ve mühürlü olarak verilir. Bu yazıya "ilam" adı verilir. İlamın son bölümünde verilen kararın kesin olup olmadığı, karar hakkında hangi mercie kaç günlük bir süre içerisinde başvurma hakkının olduğu yazılır. Karar ancak bu belirli süre içerisinde davanın tarafları kanun yollarına başvurmazsa kesinleşir.

Kararın kesinleşmesi nasıl sağlanır?

Hukuk mahkemelerinde karar aleyhine kanun yollarına başvurulabilmesi için kararın taraflara tebliği gerekir. Kural olarak, gerekçeli kararın yazılmasından sonra taraflara tebliğ edilmesi için taraflardan herhangi birinin talebi gerekir. Kararın taraflara tebliği ile kesinleşmesi için gerekli süre işlemeye başlar. Öte yandan iş mahkemeleri, icra mahkemeleri ve ceza mahkemelerinde diğer kararların yüzüne okunmuşsa o tarihten, değilse tebliğattan itibaren işlemeye başlar. İdare mahkemesi de karar taraflara tebliğ edecektir. Bu mahkemelerde ayrıca bir işlem yapmanız gerek yoktur.

Kesinleşme tarihi tespit edilir?

Kararı veren mahkeme kalemine başvurarak kararın kesinleşip kesinleşmediğini öğrenebilirsiniz. Temiz tabii kararlarda karar aleyhine temiz yoluna başvurulmuşsa veya temiz incelemesi sonucu karar onaylanmışsa mahkeme kalemi ilgili kararın üzerine "kesinleşme şerhi" denilen bir açıklama yazar. Bu şerh kararın kesinleştiğini bildirir.

Temiz nedir?

Temiz, hakkınızda verilen kararın bir kez de üst mahkeme tarafından incelenmesi demektir. Adli yargıda üst mahkeme Yargıtay, idari yargıda ise Danıştaydır. İdare ve vergi mahkemelerinin bazı kararlarına karşı bölge idare mahkemesine itiraz edilebilir.

Temiz nasıl yapılır?

Yasal süresi içerisinde hukuk davalarında mahkemeye verilecek bir dilekçe ile ceza davalarında ise dilekçeye veya zabıt kâtabine sözlü beyanda bulunarak yapılır.

Temiz dilekçesi nasıl yazılır?

Hakkınızda karar veren mahkemeye verilecek olan bu dilekçede, kararın "temiz ettiğinizi" açıkça ifade edilmelidir. Bu dilekçede, neden hükmün bozulmasını istediğinizi göstermeniz zorunludur. Hukuk davalarında, temiz dilekçesi taraf sayısından bir fazla nüsha halinde teslim edilir. Yargılama esnasında oluştuğunu düşündüğünüz hukuka aykırılıkların tamamını açıkça yazmanız gerekir.

Temizde ne incelenir?

Temiz incelemesinin amacı yargılama esnasında bir hukuka aykırılık olup olmadığını tespit etmektir.

Temiz süresi nedir?

Her mahkemenin temiz süresi farklıdır.

- Ceza Mahkemelerinde karar öğrenilmesinden (tebliğ veya tevhimden) itibaren 7 gündür.
- Asliye Hukuk Mahkemelerinde (Aile, Ticaret ve Tüketici mahkemeleri) tebliğden itibaren 15 gün,

- Sulh Hukuk Mahkemelerinde tebliğden itibaren 8 gün,
- İcra Hukuk Mahkemelerinde kararın öğrenilmesinden (tebliğ veya tevhimden) itibaren 10 gün,
- İş Mahkemelerinde kararın öğrenilmesinden (tebliğ veya tevhimden) itibaren 8 gündür.
- İdare ve Vergi Mahkemelerinde temiz süresi tebliğden itibaren 30 gündür.

Belirtildiği üzere bazı mahkemelerde süre hâkim tarafından karar açıklandığında (tevhim) başlar, bazılarındaki kararın tebliğ edilmesi ile işlemeye başlar. Karar temiz hakkı olan kimsenin yokluğunda alınmış ise temiz süresi kararın bu kişiye yazılı olarak bildirilmesinden (tebliğ edilmesinden) itibaren işlemeye başlar. Temiz süresinde dilekçe vermezseniz temiz hakkınızdan vazgeçtiğiniz anlamına gelir.

Temiz sonucunda ne olur?

Yargıtay/Danıştay, ilk derece mahkemesinin verdiği kararın inceler, hukuka aykırı bir husus saptarsa kararı bozar. Bozulan karar bir kez daha görüşülmek üzere karar veren ilk derece mahkemesine gönderilir. Yargıtay/Danıştay hukuka aykırı bir husus olmadığı görüşüne varırsa karar onar. Böylece karar kesinleşmiş olur.

Temiz edersen cezam ağırlaşır mı?

Hayır. Halk arasında "Yargıtaya başvurduğumda haktsı çıksam karar daha da ağırlaşır" yönünde yanlış bir inanış vardır. Bu fikir tümüyle yanlıştır. Yargıtay temiz edenin aleyhine karar vermez, cezayı ağırlaştırmaz. Hüküm sadece sanık tarafından temiz edilerek bozulmuşsa yeniden yargılama sonucu verilecek ceza, önceki hükümlerle verilen cezadan daha ağır olmaz. Ancak unutulmamalıdır ki, katılanın (suçtan mağdur olan ve yargılamaya katılan kişinin) ve Cumhuriyet Savcılığının da temiz hakkı vardır. Bunların temiz talebi olmasa dahi karar sanığın aleyhine tebliğ edilebilir ve ilk karardakinin daha ağır bir ceza verilebilir.

Karar kendiliğinden temiz olur mu?

Hayır. Temiz için talep etmek gereklidir. Bu kuralın bir istisnası vardır. Onbeş sene ve daha fazla hapis cezası verilen kararlar temiz talebi olmasa dahi Yargıtay tarafından incelenir. Bu durumda olanla-

Ek 3.4: Duruşma Salonu Konulu Broşür Örneği

Mahkeme Yönelimi
Sisteminin Güçlendirilmesi
Projesi

duruşma salonu

etmek istediğiniz bir husus varsa, hâkimden izin alarak söylemeniz gerekir. Konuşurken ayağa kalkmanız mahkemeye duyduğunuz saygıyı ifade eder.

Tanık nerede oturur?

Tanık sıfatıyla dinlenecek olan kişi içerde olup biten olaylardan etkilenmeden, gerçeği doğru biçimde anlatması amacıyla dinleneceği ana kadar salona alınmaz. Bu nedenle tanığın oturacağı bir yer bulunmamaktadır. Tanık ifade vereceği zaman, mübaşir seslenerek onu salona çağıracaktır. İfadesini veren tanık hâkim izin verdiğinde gidebilir.

Herkes salona girebilir mi?

Evet. Duruşmalar herkese açık olarak yapılır. Ancak, genel ahlakın veya kamu güvenliğinin gerektirdiği hallerde, örneğin çocuklarla ilgili olaylar, cinsel suçlar, vb. konulardaki duruşmalar kapalı olarak yapılabilir. Bu durum önceden belirtilir, salona izleyici alınmaz, içeridekilerin salona terk etmesi istenir.

Salonda nasıl davranmalıyım?

Duruşma salonu hâkimin idaresi altındadır. Hâkim, salonda düzenin sağlanması için gerekli tedbirleri alabilir hatta salonun düzenini bozan kişiyi disiplin hapsi ile dahi cezalandırabilir. Salonda bulunduğunuz sırada, başta yargılanan kişiler olmak üzere herkes için çok önemli ve ciddi bir işin gerçekleşmekte olduğunu unutmayınız. Konuşmayınız, konuşmalar hakkında yorumda bulunmayınız, alkışlamak, yuhalamak gibi hareketlere kalkışmayınız. Salonda cep telefonunuzu kapalı tutunuz. İçeride fotoğraf ve video çekimi yapamayacağınızı unutmayınız.

Duruşma salonunda jüri bulunur mu?

Hukuk sistemimizde örneğin ABD'de olduğu gibi duruşmalarda jüri olmaz. Yargılamaya jüri katılmaz.

ÖNEMLİ BİLGİ !

Bu broşür, Türk yargı sistemi ve halklarımız konusunda size genel bilgiler vermek amacıyla hazırlanmıştır. Kolayca anlaşılabilmesi için metinler sadeleştirilmiş ve mümkün olduğu ölçüde hukuki terimler kullanılmamıştır. Bu nedenlerle, yalnızca bu broşürde yer alan bilgilere dayalı olarak işlem yapmak hak kayıplarına yol açabilir. Hakkınızı öğrendikten sonra bir bilgili bir şekilde hukuki yardım almanız yararlı olacaktır. Lütfen tam ve doğru bilgilenecek için broşürün tamamını okuyunuz.

Broşürler ve ayrıntılı bilgi için Adalet Bakanlığı internet sitesinde "Hukuki Yardım" başlığı altında oluşturulan bölümü inceleyebilirsiniz.

www.hukukiyardim.gov.tr

Proje ile ilgili ayrıntılı bilgi için:
www.myd.adalet.gov.tr
myd@adalet.gov.tr

Funded by the European Union and the Council of Europe

COuncil of Europe

Implemented by the Council of Europe

Bu broşür Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilen, Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "Mahkeme Yönetimi Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında hazırlanarak basılmıştır. Adalet Bakanlığı bu Projenin yararlanıcısıdır. Proje'nin ihale makama "Merkezi Finans ve İhale Birimi"dir.

COuncil of Europe

T.C. ADALET BAKANLIĞI

CFCEU

Duruşma Salonu Nasıldır?

CUMHURİYET SAVCISI

HÂKİM (LER) HEYET VARSA ORTADA OTURAN MAHKEME BAŞKANIDIR

KÂTİP

DAVALI veya SANIK varsa AVUKAT

DAVACI veya MAĞDUR (KATILAN) veya AVUKAT

TANIK KÜRSÜSÜ

SANIK (LAR) (TU-TUKLU)

GÜVENLİK GÜÇLERİ

İZLEYİCİLER

Duruşma salonu nasıldır?

Duruşmaların yapıldığı yere "duruşma salonu" denir. Duruşmaların sağlıklı yürütülebilmesi için duruşma salonunda önceden belirlenmiş bir düzen vardır ve tüm işler belirli bir usule gerçekleştirilir. Kimin nerede duracağı, kimin ne zaman söz alacağı, salonda kimlerin bulunacağı, kimlerin bulunamayacağı hepsi önceden belirlenmiştir. Bu nedenle duruşma salonunda düzenin sağlanması için bu kurallara uymanız gerekir.

Kim nerede oturur?

Ceza davalarında hâkim ve Cumhuriyet savcısı "kürsüde" oturur. Genellikle bir heyet hâlindeki mahkemelerde ise üç hâkim kürsüde oturur. Hâkimin sağ tarafında Cumhuriyet savcısı durur. Hâkime göre sağ taraf davacının (iddia eden-şikâyetçi) sol taraf ise davalının (savunma yapan-sanık) yeridir. Diğer bir ifade ile yuzünüz hâkime dönükten sol tarafınız davacının, sağ tarafınız ise davalının yeridir. Hâkimin önünde "mahkeme kâtibi" yer alır. Kâtip, duruşma esnasında gerçekleşen işlemleri hâkimin talimatlarıyla tutulan tutanağa geçirir.

Kim nerede konuşur?

Tanıklar kâtibin önünde yer alan kürsüden konuşurlar. Tutuklu olmayan sanıklar ve hukuk davalarında davalı ve davacı kendilerine ayrılan yerde durur ve buradan konuşurlar. Varsa tarafların avukatları yanlarında durur. Daha açık bir anlatımla herkes oturduğu yerde, ayağa kalkarak konuşur. Sadece tanık, salonda oturmadığı için kürsüye gelerek konuşur.

Kim ne zaman konuşur?

Mahkeme bir usule göre yürür. Hâkim gerektiğinde size söz verecektir. Söz sırası size gelmeden veya başkası konuşurken araya girmek konuşmaya çalışmak yanlıştır. Mutlaka ifade

Fotoğraf (Konya Adliyesi)

Ek 3.5: Sanık mısınız? Konulu Broşür Örneği

Mahkeme Yürütme Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi

sanık mısınız?

1

Sanık mısınız?

Sanık kimdir? Şüpheli kimdir?

Bir suç işlediği şüphesiyle Cumhuriyet Savcılığı ve onun emri altında bulunan kolluk güçleri (polis, jandarma) tarafından soruşturulan kişiye şüpheli denir. Eğer bu kişi hakkında ceza davası açılır ise bu aşamadan itibaren artık şüpheli sanık olarak adlandırılır.

Bir suç şüphelisi olduğum bildirildi. Karakola, Cumhuriyet Savcılığına çağırıldım. Ne yapmalıyım?

Öncelikle sakin olunuz. Bir hukuk devletinde yaşadığımız ve insan haklarının anayasal güvence altında olduğunu unutmayınız. Aklınıza veya yakınlarınıza haber verdiğinizden sonra ilgili kolluk birimine veya Cumhuriyet Savcılığına gidiniz. Hukuki danışmanlık almaya veya avukatınızla birlikte gitmeniz yarar bulunuzdur.

İfademi alınıyor, ne olacak?

Şüpheli sıfatıyla ifadenize alınıyorsa ciddi bir durumda olduğunuz ve özür olduğunuzdan mahrum olmanızla sonuçlanabilecek bir sürecin başladığını unutmayınız. Etrafınızdaki kişiler, hatta bazen memurlar dahi sizi sakinleştirmek için "önemli değil", "bunda bir şey yokmuş", "savcı seni hemen bırakır" gibi sakinleştirmek amaçlı cümleler kurabilirler. Bunların nezaket amacıyla söylenmiş temenniler olduğunu unutmayınız. İçinde bulunduğunuz süreçte söylediklerinizi ve yaptığınızı her şey geri dönmeyez sonuçlar doğurabilir. Size tanınan hakları kullanmanız Anayasa'nın güvencesi altındadır. Haklarınızı kullanmaktan çekinmeyiniz. Örneğin, bu kapsamda avukat talep edebilirsiniz, bazı delillerin toplanmasını isteyebilirsiniz.

Cumhuriyet savcısı veya mahkemenin davasına uymak zorunda mıyım?

Sanık / Şüpheli olarak Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından çağırıldığınız durumda bu

Sanık mısınız?

davate uymaz ve haklı bir mazeret gösteremezseniz, savcı veya mahkeme sizin zorla getirilmenize karar verebilir ya da hakkınızda yakalama kararı çıkartabilir.

Gözetilme almak ne demektir?

Suç işlediği şüphesi olan kişinin Cumhuriyet savcısının gözetim ve denetimi altında hareket eden kolluk kuvvetleri (polis, jandarma) tarafından Cumhuriyet savcısının emri ile alınılabilmektedir. Gözetilme alınan kişi, serbest bırakılmaz ise yakalama anından itibaren yirmidört saat içerisinde hakim önüne çıkarılmaktadır.

Yakalanan kişinin yakalama yerine en yakın hakim veya mahkemeye gönderilmesi için gereken yol süresi yirmidört saatlik süreyle dâhil değildir. Yol süresi on iki saati geçemez. Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasında güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle, Cumhuriyet savcısı gözetim süresinin her defasında bir günü geçmemek üzere, üç gün süreyle uzatılması için yazılı olarak emir verebilir.

Konuşmak zorunda mıyım?

Hayır. Susma hakkınızı kullanabilirsiniz; ancak kimliğinizde ilgili soruların doğru olarak cevaplanmak zorundasınız. Aksi halde ceza yaptırım ve tedbirlerle karşılaşabilirsiniz.

Yalan söylersem ne olur?

İfade verirken doğruları söylediği gibi söylemek sizin yararınıza değildir. Aksi takdirde bu şekilde yalan söylemek hâli suç olarak düzenlenmiştir. Ancak ceza yargılaması vicdani kanaate dayalıdır. Ceza indirimine uğulayıp uygulamamak hakimim takdirine bırakılır. Bu nedenle, yalan söylediklerinizin anlaşılması halinde zor durumda kalabileceğinizi unutmanız gerekir.

Sanık mısınız?

İfademi değiştirebilir miyim?

Susma hakkınız olduğu gibi önceki söylediklerinizi değiştirme hakkınız da bulunmaktadır. Ancak sık sık değiştirilen ifadenin iddia makamı veya mahkeme tarafından doğruyu söyleyememenin ve olayı saptırmaya çalışmanın işareti olarak kabul edilebileceğini unutmayınız.

Avukat tutmak şart mıdır?

Ceza yargılaması çok ciddi birtakım sonuçlar doğurabilir, cezai ve hürriyetinizden mahrum kalabilirsiniz. Bu nedenle avukatınızın bulunmasında büyük yarar vardır. Alt sınırı beş yıldan fazla ceza gerektiren bir suçun şüphelisi seniz, 18 yaşından küçükseniz, kendinizi savunamayacak derecede malûsuz veya sağır dilisizseniz ve avukatınız yok ise, şüphelisi olduğunuz suçta bakılmaksızın devlet tarafından size avukat atanacaktır.

Tutuklama nedir?

Suç işlediği yönünde kuvvetli şüphe bulunan bir kişinin bu şüphenin yanı sıra, kaçma, saklanma, delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme, tanık, mağdur veya şahısları üzeninde baskı gibi suç işlediğinden şüphesi devam etmesinin sağlanarak ceza davası açılması için gerekli koşulları ortadan kaldırdığı anda kişi tutuklanabilir. Kişinin tutuklu yargılanması dava sonunda mutlaka ceza alacağına göstermediği gibi, tutuksuz yargılanması da dava sonunda ceza almayacağı anlamına gelmez.

Tutuksuz yargılanıyorum, cezaevine gitmemi

Bu bilgi de tümüyle yanlıştır. Tutuksuz yargılandığı halde, ceza alto cezaevine giren kişi sayısı çok fazladır. Tutuksuz yargılanmanız, hapis cezası almaya değeri anlamına gelmez. Tutuklu olmanız, dahi davayı ciddiye almalı, davada hazır bu-

Sanık mısınız?

lunmalı ve mahkeme tarafından istenenleri en kısa sürede yerine getirmelisiniz.

Serbest bırakmak ne demek?

Ceza yargılaması kural olarak tutuksuz yapılır. Ancak yukarıda sayılan istisnai durumlarda tutuklama tedbirine başvurulabilir. Kişilerin tutuksuz yargılanmak üzere bırakılması, yazılı ve görsel basında çoğu zaman "serbest bırakıldı", "bağlı olduğu kişilerin ceza almayacağı veya beraat ettiği" şeklinde duyurulmaktadır. Bu bir hatırdır. Kişi tutuksuz yargılanırsa bile ceza davasının sanıdır ve ceza tehdidi altındadır. Suçu sabit görülürse cezalandırılmasına karar verilir.

Savcı beni arıyor, beraat etmiş mi oldum?

Cumhuriyet savcısı her olayı, tutuklama gerektirecek ciddiyette görmez. Bazı olaylar ise ciddi oldukları halde yasaların emrettiği tutuklama sebepleri mevcut değildir. Cumhuriyet savcısının sizi tutuklamaya söz etmemesi dosyanın kapandığını göstermez. Hakkınızda verilen takipsizlik (kovuşturulmayacağı) tutuklama kararları karar kesilmedikçe şüpheli konunuzun devam eder. Ağır ceza davasında sanık olarak yargılanıp ceza almazsınız.

Kovuşturulmayacağı tutuklama karar ne demektir?

Cumhuriyet savcısı önüne gelen her olayda dava açmakla yükümlü değildir. Olayın hukuk bilgilisi ile tartılır, ortada bir suç olup olmadığı ve suç varsa failini tespit etmeye yetecek delil olup olmadığı değerlendirilir ve dava açıp açmama kararı verilir. Kovuşturulmayacağı tutuklama karar, Cumhuriyet savcısının ilgili olay hakkında dava açmama kararı verdiğini gösterir. Bu karara itiraz etmek mümkündür. Yani mağdur veya suçtan zarar görenler Cumhuriyet savcısının kararının kaldırılması için mahkemeye dava açılmasına karar verilebilir.

Sanık mısınız?

sini sağlamak için en yakın Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına başvurabilirsiniz. Ağır Ceza Mahkemesinin itiraz hakkında verdiği karar kesindir.

Dava açıldı, şimdiki ne olacak?

Hakkınızda ceza davası açılırsa sanık sıfatı ile yargılanırsınız. Cumhuriyet savcısı tarafından yazılan iftina name, üzerinize atılı suçu ve sizin bu suçu işlediğinizde dair delilleri için, Bu delillerin aksini gösteren tüm olgular mahkemeye sunabilirsiniz. Kamu kurumlarının elindeki belgeleri getirtilmesini talep edebilirsiniz. Tanıklarınızı bildiriş dinlenmelerini talep edebilirsiniz. Aleyhinize tanıklık yapan kişilere sorularına için mahkemeye soru yöneltebilirsiniz. Olayın nasıl olduğunu bildiren ifadenizi mahkemeye önünde kendinizi ifade etmek için elimizde en önemli araçtır. Duruşmalara katılmamız çok önemlidir. Avukatınız varsa ve her celseye katılmak sizin için zor olacaksa mahkemeden "duruşmadan bağıtkı tutulmak" için izin alarak duruşmalara katılmayabilirsiniz.

Dava bitti!

Dava, hüküm açıklanmasının geri bırakılması ile veya hüküm ile biter. Hüküm yargılamanın sona erdiğini ifade eder. Mahkeme tarafından verilebilecek hükümler şunlardır:

- beraat,
- ceza verilmesine yer olmadığı,
- mahkûmiyet,
- davanın reddi ve
- davanın düşmesi

Hakkınızda verilen hüküm aleyhinize ise, temyiz yoluna başvurabilirsiniz. Bu konuda lütfen "Davam Bitti, Şimdi Ne Olacak?" başlıklı broşüre bakınız.

Mahkûm oldum, şimdiki ne olacak?

Hakkınızda hapis cezasına ilişkin bir mahkûmiyet kararı verildiyse, kararda belirtilen süreyle bir ceza infaz kurumunda tamamlamanız gerekir. Üç yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm oluyorsanız, cezanız kesinleştiğinde size çağrı-

Sanık mısınız?

kâğıdı adı verilen bir belge gönderilecektir. Çağrı kâğıdını aldıktan sonra on gün içinde cezanızı çekmek üzere Cumhuriyet Başsavcılığına başvurmanız gerekir. Üç yıldan fazla süreli hapis cezası almazsınız halinde ise hakkınızda doğrudan yakalama kararı çıkartılır.

Hükümün açıklanmasının geri bırakılması ne demektir?

Sanığa verilen ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise, mahkeme hüküm açıklanmasının geri bırakılmasına karar verebilir. Bu karara itiraz edilebilir. Sanık beş yıllık süre içinde kasten yeni bir suç işlemezse, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak davanın düşmesine karar verilir. Aksi takdirde mahkeme mahkûmiyet hükümünü açıklar.

Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararı hangi durumlarda verilebilir?

- Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi için;
- Sanığın daha önce kastli bir suçtan mahkûm olmaması bulunması,
  - Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeceği kanaatine varılması,
  - Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın tamamen giderilmesi gerekir.
  - Sanığın kabul etmemesi halinde, hüküm açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Hükümün açıklanmasının geri bırakılması konusunda daha detaylı bilgi için lütfen "Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması" başlıklı broşüre bakınız.

ÖNEMLİ BİLGİ !

Bu broşür, Türk yargı sistemi ve hakkınız konusunda size genel bilgiler vermek amacıyla hazırlanmıştır. Kolayca anlaşılabilirliği için metinler sadeleştirilmiştir ve mümkün olduğu ölçüde hukuki terimler kullanılmamıştır. Bu metinlerle, yalnızca bu broşürde yer alan bilgilerle dayalı olarak işlem yapmak hak kaybolmaya yol açabilir. Hakkınızla öğrendiklerinizi sonraki bir şekilde hukuki yardım almazsınız yararlı olacaktır.

Lütfen tam ve doğru bilgiyenmek için broşürün tamamını okuyunuz.

Broşürler ve ayrıntılı bilgi için: Adaleet Bakanlığı, internet sitesinde "Hukuki Yardım" başlığı altında oluşturulan bölümü inceleyebilirsiniz.

www.hukukiyardim.gov.tr

Proje ile ilgili ayrıntılı bilgi için:
www.myd.adalet.gov.tr

myd@adalet.gov.tr

By the European Union
Finans
by the Ministry of Justice
by the Ministry of Justice
by the Ministry of Justice

Bu broşür Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmiştir. Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "Mahkûm Yürütme Sistemi"nin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında hazırlanarak basılmıştır. Adaleet Bakanlığı bu Projein yararlanıcısıdır. Proje ihale birimi "Merkezi Finans ve İhale Birimi"dır.

Ek 3.6: Şikâyet Etmek İstiyorum Konulu Broşür Örneği

Mahkeme Yönetimi
Sistemini Güçlendirilmesi
Projesi

şikâyet etmek istiyorum!

her celse orada olmak anlamına gelmez. Mahkeme usulü açısından davaya taraf olmak demektir.

Avukat gerekli mi?

Mağdur veya suçtan zarar gören kişiler adına kamu görevlileri gerekli işlemleri yapacaktır. Kendinizi bir avukatla temsil ettirmenizde her zaman yarar vardır ancak bu bir zorunluluk değildir. Cinsel saldırı suçu ile alt sınırlı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçların mağdur olan kişiler davaya katılmış olmaları şartıyla baro tarafından kendilerine avukat görevlendirilmesini isteyebilirler. Mağdur veya suçtan zarar görenin çocuk, sağır ve dilsiz veya kendisini savunamayacak derecede akıl hastası olması hâlinde avukatı olması yasal bir zorunluluktur. Avukatları yoksa Baro tarafından kendilerine avukat atanır. Talep üzerine tayin edilen avukatların ücretleri ileride haksız çıkan taraftan alınır ya da beraat hâlinde devlet üzerinde kalır.

Uzlaşma hakkınızı nasıl kullanabilirsiniz?

Cumhuriyet savcısı uzlaşma kapsamında olan suçlarda, faili savcılığa davet eder. Suçtan dolayı sorumluluğu kabul edip etmediğini sorar. Fail suçu ve fiilden doğmuş olan maddi ve manevi zararların tümünü veya büyük bir kısmını ödemeyi veya zararları gidermeyi kabul ederse durumu size bildirilir. Siz de verilmiş zararın tümünün veya büyük bir kısmının giderilmesini özgür iradenizle kabul eder ve uzlaşacağınızı bildirirseniz soruşturma sürdürülmez. Uzlaşma konusunda daha detaylı bilgi için Ceza Yargılamasında Uzlaşma başlıklı broşüre bakınız.

ÖNEMLİ BİLGİ !

Bu broşür, Türk yargı sistemi ve haklarınız konusunda size genel bilgiler vermek amacıyla hazırlanmıştır. Kolayca anlaşılabilirliği için metinler sadeleştirilmiş ve mümkün olduğu ölçüde hukuki terimler kullanılmamıştır. Bu nedenle, yalnızca bu broşürde yer alan bilgilere dayalı olarak işlem yapmak hak kayıplarına yol açabilir. Haklarınızı öğrendikten sonra bilginizi bir şekilde hukuki yardım almazın yararlı olacaktır.

Lütfen tam ve doğru bilginiz için broşürün tamamını okuyunuz.

Broşürler ve ayrıntılı bilgi için Adalet Bakanlığı internet sitesinde "Hukuki Yardım" başlığı altında oluşturulan bölümü inceleyebilirsiniz.

www.hukukuyardim.gov.tr

Proje ile ilgili ayrıntılı bilgi için:
www.myd.adalet.gov.tr
myd@adalet.gov.tr

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

KÂİYETÇİ :.....

EKİLİ :AV:.....

İKÂİYET EDİLEN:.....

Funded by the European Union and the Council of Europe

Implemented by the Council of Europe

Bu broşür Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilen, Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "Mahkeme Yönetimi Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında hazırlanarak basılmıştır. Adalet Bakanlığı bu Projenin yararlanıcısıdır. Proje'nin ihale makamı "Merkezi Finans ve İhale Birimi"dir.

şikâyet etmek istiyorum!

Suç mağduruyum, ceza davası açacağım!

Ceza mahkemelerinde dava açmak yetkisi Cumhuriyet savcısına aittir. Bir suç mağduru iseniz aşağıda anlatıldığı şekilde yapacağınız şikâyet üzerine savcı gerekli araştırmayı yapacak ve gerek görürse kamu adına ceza davası açacaktır.

Neler savcılığa şikâyet edilmez?

Cumhuriyet Savcılıklarına şikâyet mutlaka suç ile ilgili olmalıdır. Kıranın ödenmemesi, boşanma, alacağın tahsil gibi hukuki konular savcılığın görev alanına girmez. Bunlar için dilekçe ile hukuk mahkemelerine başvurmanız gerekir. Bu konuda bir avukata başvurmanız yararlı olabilir.

Nasıl şikâyette bulunulur?

Şikâyet, Cumhuriyet Savcılığına veya kolluk makamlarına (polis, jandarma) giderek maruz kaldığınız suçu ve biliyorsanız failerini ve cezalandırılmaları talebinizi bildirirken demektir. Olayları kısaca anlatan bir dilekçe götürmeniz de yarar vardır, ancak zorunlu değildir.

Şikâyetim gerçek değilse ne olur?

Şikâyet ettiğiniz olayın gerçekten vuku bulmuş olması veya şikâyet ettiğiniz kişinin gerçekten o suçun şüpheli olması, en azından sizin bu şekilde düşünmenizin makul gerekçelerinin bulunması gerekir. Kasıtlı olarak, olmamış bir

olay hakkında şikâyette bulunursanız "suç uydurma"; suç işlemediğini bildiğiniz bir kişi hakkında şikâyette bulunursanız "iftira" suçları nedeniyle hakkınızda soruşturma başlatılabilir.

Ne yapmam gerekir?

Hukuk davaları tarafların iradeleri ile açılır ve devam eder. Oysa ceza davaları kamu adına yapılan bir taleple başlar ve Cumhuriyet savcısı davanın kamu adına tarafıdır. Bu nedenle usul işlemleri hukuk mahkemelerine göre daha basittir. Yetkili makamlara işlenen suçları bildirirken yeterlidir.

Ben yargı sürecine katılabilir miyim?

Ceza davasında yargılama kamu adına yapılır. Ancak devlet maruz kaldığınız suç nedeniyle size yargılama sürecine katılma hakkı vermiştir. Şikâyetçi olmanız veya davaya katılmanız hâlinde yargı süreci boyunca çeşitli işlemlere dâhil olabilirsiniz.

Mağdur ve şikâyetçi arasında ne fark var?

Mağdur bir suç işlenmesiyle hakları ihlal olan kişidir. Suçtan mağdur olan kişilerin devletten ilgili kişinin cezalandırılmasını talep etmelerine "şikâyet" denir. Her mağdur şikâyetçi olmayabilir. Bu nedenle böyle bir ayırım yapılmıştır.

Şikâyetçi olmazsam ne olur?

Bazı hafif suçların kamu tarafından cezalandırılması mağdurun şikâyetine bağlanmıştır. Bu suçlarda şikâyet süresi fiilin ve failin öğrenilmesinden itibaren 6 aydır. Bu süre kaçırılsa kişinin şikâyet hakkı ortadan kalkar. Daha ağır suçlarda ise şikâyete gerek yoktur. Mağdur şikâyetçi olmasa dahi suçu işleyen kişi cezalandırılır.

Şikâyetle ihbar aynı şey midir?

Bir suç işlendiğinde kamu düzeni de yara alır. Bu nedenle kamu Cumhuriyet Savcılığına suçları takip etmek görevi yüklemiştir. Bir suçtan haberdar olan herkes bunu kolluk güçlerine veya Cumhuriyet Savcılığına bildirebilir. Şikâyet mağdur veya suçtan zarar gören kişilere tanınmış bir hak iken ihbar herkes tarafından yapılabilir. Şikâyetçi davaya katılma hakkına sahiptir, ihbar edenin böyle bir hakkı yoktur.

Peki, davaya katılmak ne demek?

Kamu davası açıldığında, şikâyetçi davaya katılarak dava boyunca yapılacak usulî işlemlerin tarafı olabilir. Davaya katılmak bir usul işlemidir, katılma isteğini mahkemeye beyan etmekle yapılır. Mahkeme katılma talebini uygun bulursa katılan, mahkemenin yaptığı işlemlerde taraf olur. Örneğin tanık gösterebilir, dinlenen tanığa mahkeme aracılığı ile soru yöneltebilir, kararın aleyhine temyiz yoluna gidebilir. Katılma, fiilen davaya girmek,

Ek 3.7: Tanık mısınız? Konulu Broşür Örneği

Mahkeme Yönetimi
Sistemini Güçlendirilmesi
Projesi

tanık mısınız?

tanığa soru kağıdı gönderilmesine karar verilir. Hâkim, verilen yazılı cevapların yetersiz olması halinde, tanığı dinlemek üzere davet edebilir.

İşim çok, önceden gidip mahkeme kalemine ifademi yazdırabilir miyim?

Hayır. İfade mutlaka hâkim tarafından alınır. Mahkeme kaleminde olanız dahi ifadenizi önceden yazdırmanız mümkün değildir.

Mahkemeye gideceğim, ne yapmalıyım?

Size gönderilen davetiyede hangi mahkemede, hangi gün ve saatte dinlenmek üzere tanık olarak çağrıldığınızı yazmaktadır. O gün ve saatte orada hazır bulunmanız yeterlidir. Duruşmada sizin dinleneceğiniz zaman geldiğinde mübaşir isminizi okuyarak sizi içeri alacaktır. Mübaşir çağırmanın salonu giremezsiniz.

Neden duruşmayı izleyemiyorum?

Şahitlik yapacak kişinin tarafsız olması ve doğruları anlatması beklenir. Duruşmayı izlediğiniz takdirde etkilenmeniz, olayları anlatan diğer kişileri dinleyip şaşırmanız ihtimali doğacağı için sıra size gelene kadar dışarıda beklemek zorundasınız. Tanıklar ayrı ayrı dinlenir ama gerektiğinde yüzleştirilebilir.

Duruşmada ne yapacağım?

Kimlik kartınızı mutlaka yanınızda götürün. İçeri girdiğinizde önce kimlik bilgileriniz zapta geçirilip kontrol edilir. Tarafları tanıyıp tanımadığınızı sorulur. Dava konusu olan olayla bir ilginiz bulunup bulunmadığı sorulur. Bu sorulara açıklık ve doğrulukla cevap veriniz. Yalan beyanda bulunmanın suç olduğuna unutmayınız. Tarafları tanıyorsanız veya dava konusu olan olayla bir bağlantınız veya dava sonucu ortaya çıkacak durumdan bir menfaatiniz varsa mutlaka söyleyiniz. "Duruşmayla ilgili daha detaylı bilgi için lütfen duruşma salonu nasıldır başlıklı broşüre bakınız."

ÖNEMLİ BİLGİ !

Bu broşür, Türk yargı sistemi ve haklarınız konusunda size genel bilgiler vermek amacıyla hazırlanmıştır. Kolayca anlaşılabilirliği için metinler sadeleştirilmiş ve mümkün olduğu ölçüde hukuki terimler kullanılmamıştır. Bu nedenle, yalnızca bu broşürde yer alan bilgilere dayalı olarak işlem yapmak hak kayıplarına yol açabilir. Haklarınızı öğrendikten sonra bilindiği şekilde hukuki yardım almanız yararlı olacaktır.

Lütfen tam ve doğru bilgilenecek için broşürün tamamını okuyunuz.

Broşürler ve ayrıntılı bilgi için Adalet Bakanlığı internet sitesinde "Hukuki Yardım" başlığı altında oluşturulan bölümü inceleyebilirsiniz.

www.hukukiyardim.gov.tr

Proje ile ilgili ayrıntılı bilgi için:
www.myd.adalet.gov.tr
myd@adalet.gov.tr

Financed by the European Union and the Council of Europe

COUPEL OF EUROPE

COUPEL OF EUROPE

COUPEL OF EUROPE

COUPEL OF EUROPE

Bu broşür Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilen, Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "Mahkeme Yönetimi Sistemini Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında hazırlanarak basılmıştır. Adalet Bakanlığı bu Projenin yararlanıcısıdır. Proje'nin ihale makamı "Merkezi Finans ve İhale Birimi"dir.

Tanık mısınız? Tanık mısınız? Tanık mısınız?

Tanık (şahit) ne demektir?

Tanık (şahit), dava konusu olay hakkında bilgi ve görüşü sahibi olduğu bilinen; ancak davaya taraf olmayan kişidir.

Tanıklık zorunlu mudur?

Evet. Tanık olarak gösterilen kimse Cumhuriyet savcısına, hâkime veya mahkemeye gelmek, bildiklerini anlatmak ve doğru söylediğine dair yemin etmek zorundadır. İstisnai durumlarda kanunda sayılan kişiler tanık (şahit) olmaktan çekinebilirler. Bu konuda aşağıda bilgi verilmiştir.

İşim gücüm kaldı, yol masrafı yaptım bunlar ne olacak?

Harcadığınız zaman göz önünde tutularak size ücret takdir edilir. Ayrıca başka bir şehirden geldiyseniz yaptığınız seyahat, beslenme ve konaklama masraflarının karşılanması yanınıza size tanıdığı bir haktr. Bu masrafları savcılıktan veya mahkemeden talep edebilirsiniz. Bu talebi yaparken ilgili masraf belgelerini sunmanız gerekmektedir.

Mahkemeye gideceğime notere gitsem olmaz mı?

Hayır. Noter huzurdan verilen ifade tanık beyanı yerine geçmez.

Tanıklıktan çekinme ne demektir?

Tanıklık yasal bir yükümlülüktür. Ancak kişinin bir yakını zor durumda bırakacak olması hayatın gerçekleriyle ve adaletle bağdaşmaz. Ayrıca bu kişilerin verdiği ifadenin güvenilir olup olmadığı her zaman tartışmalı olacaktır. Bu nedenle bazı kişiler için istisna getirilmiş ve onların tanık olmaktan vazgeçmelerine olanak tanınmıştır.

Kimler tanıklık etmekten çekinebilir?

Hukuk davalarında taraflardan birinin; ceza yargılamasında ise şüpheli veya sanığın,

- Nişanlısı,
- Boşanmış olsa dahi eşi,
- Kendisi veya eşinin altsoy veya üstsoy (anne, baba, çocuk, torun, büyükanne, büyükbaba),
- Arasında evlatlık bağı bulunanlar,
- Hukuk davalarında üçüncü derece de dâhil olmak üzere kan veya kayın hisimliler (kardeş, kardeşin çocuğu (yeğen), amca, hala, dayı, teyze ve eşinin aynı derece akrabaları), koruyucu aile ve onların çocukları ile koruma altına alınan çocuk,
- Ceza yargılamasında şüpheli veya sanığın üçüncü derece dâhil kan veya ikinci derece dâhil kayın hisimliler, kişisel nedenlerle tanıklık yapmaktan çekinebilir. Tanığın beyanı kendisine yukarıda belirtilen kişisel nedenlerle tanıklıktan çekinme hakkı olan kimselerden birine doğrudan doğruya maddi bir zarar verecek veya aynı kişilerin birinin şeref veya itibarını ihlal edecek ya da ceza soruşturmasına veya kovuşturmasına sebep olacaksa tanıklıktan çekinebilir.

Bilmediğim konuda tanık olarak gösterildim, ne olacak?

Tanık olarak gösterildiğiniz olayda bilgi sahibi değilseniz mahkemeye gidip bilgi sahibi olmadığınızı bildirmeniz ve gerekirse doğru söylediğinize dair yemin etmeniz gerekir.

Gitmeysem ne olur?

Tanıklık için adliyeye gitmezseniz polis ya da jandarma zoruyla götürülebilir ve gitmezseniz hâlinde bundan doğan masrafları ödemek zorunda kalabilirsiniz.

Gidemeyecek durumdayım, ne olacak?

Mazeretinizi derhal çağrıldığınız mahkemeye yazılı olarak bildiriniz. Size gelen çağrı kağıdında (davetiyede) sizi çağırılan mahkeme ve dava numarası yazılıdır. O mahkemeye hitaben, dava numarasını da belirterek bir dilekçe yazmalısınız. Ancak her türlü mazeretin kabul görmeyeceğini unutmayınız: "Çok işim var", "o gün arkadaşla buluşacağım", "dükkanında duracak kimseler yok" gibi.

Ne anlatmam gerekir?

Dava konusu olay hakkında bildiklerinizi kısa ve öz olarak anlatınız. Doğru olduğuna inanıyor olsanız dahi doğrudan doğruya şahit olmadığınız şeyleri anlatıyorsanız mutlaka bunu belirtiniz. Örneğin boşanma davasında taniksiz ve Ahmet'in karısının dövüldüğünü etraftan sürekli duyduğunuz için biliyorsunuz; hâkim size "Ahmet karısını dövdü mü?" diye sorduğunda, "Evet, Ahmet karısını dövdü" değil, "Evet, konsular, Ahmet'in karısını devamlı dövdiğünü söylediler" diye cevaplayınız.

Yalan söylersem ne olur?

Yalan tanıklık suçtur. Hâkim yalan söylediğinizi düğününde hakkınızda işlem yapılması için Cumhuriyet Savcılığına bildirir. Hapis cezası alabilirsiniz. Bu durum sabika (adli sicil) kaydınıza işlenir. Yalan söylediğiniz sonradan anlaşılırsa önceki mahkeme kararı geçersiz sayılıp yeniden yargılama yapılabilir. Hapis cezası dışında karşı tarafın tazminat talebiyle de karşı karşıya kalabilirsiniz.

İfadem yazılı versem olmaz mı?

Kural olarak hayır. Tanık olarak hâkimin karşısına geçmek ve sorularına sözlü olarak cevap vermek zorundasınız. Ancak rakama ilişkin sorular veya teknik konular gibi yazılı belgelere bakmadan net cevap veremeyeceğiniz konular olursa hâkimden bu konuda izin talep edebilirsiniz. Yasal bir sebep olmaksızın tanıklıktan veya yeminden çekinmeniz hakkınızda disiplin hapsi uygulanabilir. Ancak hukuk davalarında, hâkim gerekli hâllerde, tanığın sözlü olarak dinlenmesi yerine, belirlenecek süre içinde cevaplarını yazılı olarak bildirmesi için

Ek 3.8: Adliyeden Bir Kâğıt Geldi! Konulu Adli Yardım Broşür Örneği

Mahkeme Yönetimi Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi

ÖNEMLİ BİLGİ !

Bu broşür, Türk yargı sistemi ve haklarınız konusunda size genel bilgiler vermek amacıyla hazırlanmıştır. Kolayca anlaşılabilmesi için metinler sadeleştirilmiş ve mümkün olduğu ölçüde hukuki terimler kullanılmamıştır. Bu nedenle, yalnızca bu broşürde yer alan bilgilere dayalı olarak işlem yapmak hak kayıplarına yol açabilir. Haklarınızı öğrendikten sonra bilinçli bir şekilde hukuki yardım almanız yararlı olacaktır.

Lütfen tam ve doğru bilgilenecek için broşürün tamamını okuyunuz.

Broşürler ve ayrıntılı bilgi için Adalet Bakanlığı internet sitesinde "Hukuki Yardım" başlığı altında oluşturulan bölümü inceleyebilirsiniz.

www.hukukiyardim.gov.tr

Proje ile ilgili ayrıntılı bilgi için:
www.myd.adalet.gov.tr
myd@adalet.gov.tr

Funded by the European Union and the Council of Europe

Implemented by the Council of Europe

Bu broşür Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilen, Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "Mahkeme Yönetimi Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında hazırlanarak basılmıştır. Adalet Bakanlığı bu Projenin yararlanıcısıdır. Projenin ihale makâmı "Merkezi Finans ve İhale Birim'i"dir.

adliyeden bir kâğıt geldi! (tebligat)

Adliyeden Bir Kâğıt Geldi! (Tebligat)

Adliyeden bir kâğıt geldi!

Mahkeme, Cumhuriyet Savcılığı veya icra dairelerinden size gelen her "kâğıt" resmi bir işlem hakkında size bilgi vermek için gönderilmiştir. Bu kurumlar tarafından gönderilen kâğıda "tebligat" adı verilir.

Adliyeden yazı gelince ne yapmalıyım?

Üzerini dikkatle okursanız gereken tüm bilgilerin yazılı olduğunu göreceksiniz. Eğer bu bilgilerin karmaşık veya anlaşılmasız olduğu düşüncesinde iseniz bir avukatın yardımını alabilirsiniz. Elinizde tebligat ile birlikte adliyeye gittiğinizde Danışma Masasındaki görevliler de size yardımcı olacaktır. Adliyeden gelen her yazının resmi bir iş sebebiyle gönderildiğini ve büyük ihtimalle süreli olduğunu unutmayınız.

Tebligat ne hakkındadır?

Tebligat size hukuki bir işin haber verilmesi için gönderilmiştir. Devlet, sizin aleyhinize veya lehinize olabilecek bir iş hakkında sizin ifadenize veya yardımınıza ihtiyaç duyduğunda size haber vermekte ve sizin kendi hakkınızı savunmanızı, bilgi veya gördüğünüzü anlatmanızı ya da şikâyetlerinizi dile getirmenizi beklemektedir. Unutmayınız ki tebligat her konuda olabilir. Tanık olarak çağırılmaz, borcunuz olduğu için aleyhinizde icra takibi başladığının bildirilmesi, dava gününün bildirilmesi gibi pek çok değişik konuda tebligat gönderilir. Hangi mahkeme veya makam tarafından ne sebeple gönderildiği tebligatın üzerinde yazılıdır. Lütfen dikkatle okuyunuz.

Tebligatın kim gönderdi nereden anlamam?

Tebligatın sol üst köşesinde gönderen makamın ismi yazılıdır. Örneğin; Manavgat 2. İcra Dairesi, Mardin Asliye Hukuk Mahkemesi gibi. Ayrıca hangi işe ait olduğunu belirten bir numara vardır. Bu numaraya esas numarası denir.

Esas numarası nedir?

Mahkemeler işleri düzenli olarak yürütmek için her dosyaya ayrı bir numara verir. Bu numara esas numarası olarak adlandırılır ve "E:" şeklinde kısaltılır. Esas numarasının basit bir mantığı vardır. İlk bölümü davanın açıldığı yılı ikinci bölümü ise o yıl içerisinde açılan kaçınıcı dava olduğunu gösterir: "E: 2009/65" veya "E: 09/65" şeklinde yazılır. Her mahkeme ayrı numara verdiği için dosyalar mahkeme adı ile birlikte anılır. Örneğin; Rize Ağır Ceza Mahkemesi E:08/103.

Tebligatı ne yapayım?

Tebligatı mutlaka saklayınız. Üzerinde yazan bilgiler size gerekli olacaktır.

Tebligatı aldım, hiçbir işlem yapmasam olmaz mı?

Halk arasında "tebligatı alınca hiçbir şey yapmazsam hukuki süreç başlamaz" şeklinde bir yanlış inanış vardır. Tebligatı alınca hiçbir şey yapmama yanlışına düşmeyiniz. Tebligat size geldiğinde hukuki bir işlem başlamıştır. Susmak demek, hakkınızı tehlikeye atmak demektir. Hukuk mahkemelerinde davaya cevap vermediğinizde aleyhinizdeki iddiaları reddet-

tiğiniz varsayılır; ancak davayı takip etmediğinizde mahkemeye delil göstermek ve karşı tarafın gösterdiği delillere cevap vermek başta olmak üzere, pek çok hakkınızdan vazgeçmiş olursunuz. İcra dairelerinden gelen "ödeme emri" gibi tebligatları aldıktan sonra hiçbir şey yapmamanız ise çeşitli hak kayıplarına yol açabilir. Bu konuda detaylı bilgi için lütfen "icra" başlıklı broşüre bakınız.

Hiçbir işlem yapmasam ne olur?

Unutmayınız ki, devlette işler sürüncemeye bırakılmaz. Her işin bir süresi vardır. Tebligatı aldığınız anda o süre işlemeye başlamıştır. İhtiraz hakkınızı kaybedebilirsiniz, hak kaybına uğrayabilirsiniz, borç altına girebilirsiniz, borcu kabul etmiş sayılabilirsiniz, hatta bazı durumlarda polis tarafından zorla götürülebilirsiniz.

Tebligatı muhtara bırakmışlar, almasam olmaz mı?

Evide yoksanız ihbar kapıya yapılandırılıp tebligat muhtara bırakılır. Tebligat muhtara bırakıldığı gün size bırakılmış sayılır. Almasanız dahi süreler işlemeye başlamıştır. Yukarıda sayılan tüm olumsuz durumlar başınıza gelebilir.

Tebligatı Eski Adresime Göndermişler, Haberim Olmadı!

Daha önce adli birimlerden tebligat aldığınız adresiniz değişmiş ise, yeni adresinizi bildirmek sizin sorumluluğunuzdur. Yeni adresinizi bildirmeniz nüfus müdürlüğünde kayıtlı olan adresinize tebligat yapılır. Bu nedenle mutlaka güncel adresinizi nüfus müdürlüğüne bildiriniz.

Ek 3.9: İstanbul Adliyesi Ceza Ön Büro Broşür Örneği

Bunları Biliyor musunuz ?
Ön Bürodan:

- 1 yılda alınan evrak sayısı 348.496
- 1 yılda muhabere yapılan evrak sayısı 23.542
- 1 yılda verilen fotokopi sayısı 221.021 sayfa
- 1 yılda kurumlardan büromuza gelen evrak sayısı 46.435
- İcra Ceza Mahkemelerine açılacak davaların tevzisi Ön Bürodan yapılmaktadır.
- Duruşma haricinde tüm işlemlerinizi Ön Bürodan yapabilirsiniz.
- Ön Büromuzun Hizmet Verdiği Mahkemeler:
  - Asliye Ceza Mahkemeleri
  - Sulh Ceza Hakimlikleri
  - Ağır Ceza Mahkemeleri
  - İcra Ceza Mahkemeleri
  - Çocuk Mahkemeleri
  - Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri
  - Fikri ve Sınai Ceza Mahkemeleri

Şimdi Ön Büro Zamanı!

**ADALET BAKANLIĞI
İSTANBUL ADLİYESİ
CEZA MAHKEMELERİ ÖN BÜROSU**

**ADLİYENİN YENİ YÜZÜ
ÖN YÜZÜ**

Adres: İstanbul Adalet Sarayı
Çağlayan Meydanı Şişli Merkez Mah.
Abide-i Hürriyet Cad. No: 223
Şişli / İstanbul
fax: 0212 375 75 68
web adresi: <http://www.istanbul.adalet.gov.tr/>

Ön Büro Nedir?

Adalet Bakanlığı tarafından Yargı faaliyetlerinin hızlanması amacıyla Avrupa Birliği'ndeki en iyi uygulamalar göz önünde bulundurularak Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi uygulamaya konulmuş olup; bu kapsamda İstanbul Adliyesi'nde Ön Bürolar 26/10/2015 tarihinde resmi açılışı yapılarak faaliyetlerine başlamıştır.

Ön Büro:
Tarafların haklarında açılan davalarla ilgili her türlü bilgi, belge, fotokopi, sorgu vb... işlemlerini, kimlik ibraz etmek suretiyle yapabildikleri birimdir.

Ön Bürolarda Kimler İşlem Yapabilir?

- Davanın tarafı,
- Kimlik ibraz etmek suretiyle vekili ve yetki belgesi verdiği avukatlar,
- Muvafakatname ibraz etmek suretiyle Stajyer Avukatlar ve Takip memurları
- Ön Büromuzdan üzerinde TC Kimlik numarası yazılı olan (Nüfus cüzdanı, ehliyet ve pasaport) ile işlem yapabilirsiniz.

ÖN BÜRODA YAPABİLECEĞİNİZ İŞLEMLER

- 1-Hakkınızda Adliyemizde açılan davalarla ilgili sorgulama yapabilirsiniz.
- 2-Dosyanızın akıbetini sorabilirsiniz.
- 3-Dosyanızdan fotokopi alabilirsiniz.
- 4-Davalarınızla ilgili her türlü dilekçeyi verebilirsiniz.
  - Beyan ve talep dilekçesi verebilirsiniz.
  - Şikayetten vazgeçme dilekçesi verebilirsiniz.
  - Mazeret dilekçesi verebilirsiniz.
  - İtiraz dilekçesi verebilirsiniz.
  - İstinaf dilekçesi verebilirsiniz.
- 5- Duruşma tarihi ve saatini öğrenebilirsiniz.
- 6- Bilirkişi raporu sunabilirsiniz.
- 7- Karar örneği alabilirsiniz.
- 8-Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru dilekçesi verebilirsiniz.
- 9-Muhabere evraklarını büromuzdan gönderebilirsiniz.
- 10-İcra Ceza Davalarınızı büromuzdan açabilirsiniz.
  - Taahhüdü İhlal
  - Ticareti Terk
  - Çek Davalarınızı
  - Nafaka vs.
- 11-Sulh Ceza Hakimliklerinin baktığı:
  - Trafik para cezasına itiraz dilekçelerinizi,
  - Erişimin engellenmesi taleplerinizi,
  - İdari para cezasına itiraz dilekçelerinizi,
  - Tekzip talepli dilekçelerinizi,
  - Tutukluluğa itiraz talepli dilekçelerinizi,
  - Tahliye taleplerinizi,
  - İdari gözetim dilekçelerinizi

Zamanın değerini bilin, ön büroya gelin.

Adliyedeyseñiz, ilk adresiniz biziz.

Girisin bir alıñdayız, güleriyüzümüzle karşılodayız.

Adliyedeyseñiz, ilk adresiniz biziz.

NOT: "Olası problemlerde İstanbul Adalet Komisyonu Başkanlığı'nın düzenlediği Çalışma Talimatı esas alınacaktır."

Ek 3.10: İstanbul Adliyesi Hukuk Ön Büro Broşür Örneği

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

Ön Bürodan;
1- Bir yılda alınan evrak sayısı 498.092
2- Bir yılda muhabere yapılan evrak sayısı 97.303

Ön Büromuzun hizmet verdiği Mahkemeleri:

- Asliye Hukuk Mahkemeleri
- Asliye Ticaret Mahkemeleri
- Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemeleri
- İcra Hukuk Mahkemeleri
- Tüketici Mahkemeleri
- Kadastro Mahkemeleri
- Aile Mahkemeleri
- Salk Hukuk Mahkemeleri
- İş Mahkemeleri

HUKUK MAHKEMELERİ ÖN BÜROSU

Adalet Bakanlığı
Çağlayan Meydanı Şişli Merkez Mah.
Abide-i Hürriyet Cad. No: 223 Şişli / İstanbul
Fax: 0212 375 75 69
web adresi: www.istanbul.adalet.gov.tr

**ADALET BAKANLIĞI
İSTANBUL ADLİYESİ
HUKUK MAHKEMELERİ ÖN BÜROSU**

**ADLİYENİN YENİ YÜZÜ
ÖN YÜZÜ**

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres: İstanbul Adalet Sarayı
Çağlayan Meydanı Şişli Merkez Mah.
Abide-i Hürriyet Cad. No: 223 Şişli / İstanbul
Fax: 0212 375 75 69
web adresi: www.istanbul.adalet.gov.tr

ÖN BÜRO NEDİR?

Adalet Bakanlığı tarafından Yargı faaliyetlerinin hızlanması amacıyla Avrupa Birliği'ndeki en iyi uygulamalar göz önünde bulundurularak Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi uygulamaya konulmuş olup; bu kapsamda İstanbul Adliyesi'nde Ön Bürolar 26/10/2015 tarihinde resmi açılışı yapılarak faaliyetlerine başlamıştır.

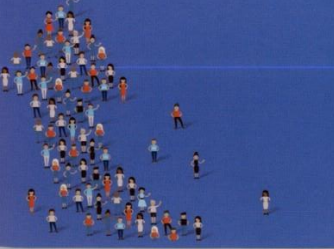

Ön Büro:
Tarafların haklarında açılan davalarla ilgili her türlü bilgi, belge, fotokopi, sorgu vb... işlemlerini, kimlik ibraz etmek suretiyle yapabildikleri birimdir.

Ön Bürolarda Kimler İşlem Yapabilir?

- Davanın tarafı,
- Kimlik ibraz etmek suretiyle vekili ve yetki belgesi verdiği avukatlar,
- Muvafakatname ibraz etmek suretiyle Stajyer Avukatlar ve Takip memurları
- Ön Büromuzdan üzerinde TC Kimlik numarası yazılı olan (Nüfus cüzdanı, ehliyet ve pasaport) ile işlem yapabilirsiniz.

ÖN BÜRODA YAPABİLECEĞİNİZ İŞLEMLER ?

- Mahkemelerde Halihazırdaki dosyalarınıza dilekçe sunabilirsiniz.
- Temyiz dilekçesi sunabilirsiniz.
- Davadan feragat ve temyizden feragat yapabilirsiniz.
- Derkenar işlemlerinizi yapabilirsiniz.
- Dosyanızın akıbetini sorgulayabilirsiniz.
- Harç işlemleri ile avans işlemlerini ön büroya başvurarak yatırabilirsiniz.
- Bilirkişi raporu sunabilirsiniz.
- Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapabilirsiniz.
- Muhabere evraklarını ön büromuzdan gönderebilirsiniz.
- Yargıtaya ilk derece mahkemesi olarak dava açabilirsiniz.
- Danıştaya dava açabilir, açılmış bir davaya dilekçe sunabilirsiniz.
- Askeri mahkemeye dava açabilir, açılmış bir davaya dilekçe sunabilirsiniz.
- İdare mahkemelerine buradan dava açabilir ve açılan bir davaya dilekçe sunabilirsiniz.
- İl dışındaki bir mahkemede açılmış dosyanıza ödenmesi gereken harçları buradan yatırabilirsiniz.

Ek 4: Kısıtlı Alanlar

Ek 5: Basın Sözcülüğü

www.istanbul.adalet.gov.tr

Adliye Duyuruları Bakanlık Duyuruları Basın Açıklamaları

BASIN SUÇLARI BÜROSU

- » Beyanname
- » Beyanname Ekinde İbraz Edilmesi Gereken Belgeler

MEDYA İLETİŞİM BÜROSU

- » Amaç Çalışma şekli, Güncel Basın Açıklaması ve İlgili linkler

İSTANBUL DENETİMLİ SERBESTLİK MÜDÜRLÜĞÜ

- » İstanbul Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

27 Mart 2017 İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Medya İletişim Bürosu Basın Açıklaması

31 Ekim İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Medya İletişim Bürosu Basın Açıklaması

09 Ağustos İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Medya İletişim Bürosu Basın Açıklaması

05 Ağustos İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Medya İletişim Bürosu Basın Açıklaması

11 İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Medya İletişim Bürosu

Ek 6: Genelge

T.C.

HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU

11.10.2012

BASIN AÇIKLAMASI

Bazı basın yayın organlarında yapılan, “HSYK’ dan başsavcılara röportaj yasağı” başlıklı haberler nedeniyle kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla aşağıdaki açıklamanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Kurulumuz tarafından 18.10.2011 tarihinde kabul edilen “Soruşturmanın gizliliği ve basının bilgilendirilmesi” başlıklı 33 nolu genelge ile “...kamuoyunun doğru bir şekilde bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla soruşturmalarla ilgili açıklamaların Cumhuriyet başsavcısının bilgilendirilmesi koşuluyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca basın sözcüsü olarak görevlendirilen Cumhuriyet savcısı; görevlendirme yapılmayan yerlerde ise Cumhuriyet başsavcısı tarafından yazılı ya da kamuoyunun doğrudan bilgilendirilmesinin yararlı olacağı değerlendirilen durumlarda da sözlü açıklama yapılması” uygun görülmüştür.

Yine anılan Genelgede “Kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi gereken ve açıklama yapılmasının zorunlu ve acil olduğu durumlarda; medya kuruluşlarına telefonla bağlanmak ya da ilgili programa bizzat katılmak suretiyle bilgi verilmesi; ancak röportaj ve söyleşi gibi önceden planlanabilen hususlarda Kuruldan izin alınması” gerektiği belirtilmiştir.

Bu kapsamda kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi amacıyla zorunlu ve acil durumlarda

Kurulumuzdan izin alınmaksızın ilgili Cumhuriyet başsavcılar tarafından kamuoyuna gerekli açıklamalar yapıldığı gibi, medya kuruluşlarının hâkim ve Cumhuriyet savcılar ile röportaj ve söyleşi talepleri de Kurulumuzca değerlendirilmiştir.

Genelgenin kabulünden günümüze kadar medya kuruluşlarının hâkim ve Cumhuriyet savcılar ile röportaj yapılması yönündeki pek çok talepleri soruşturmanın gizliliği, masumiyet karinesi ve kişilik haklarının korunması ilkeleri çerçevesinde röportaj konusunun spesifik olay ve şahıslarla ilgili olmaması şartıyla Kurulumuzca kabul edilmiş olup, belirtilen ilkeleri zedeleyebilecek bazı talepler ise uygun görülmemiştir.

Habere konu olan Cumhuriyet başsavcısı ile röportaj yapılmasına ilişkin talep, belirtilen ilkeler çerçevesinde konu itibariyle uygun görülmediğinden reddedilmiştir. Kurulumuzun bu konudaki tutarlı uygulamasında herhangi bir değişiklik olmadığı gibi, Cumhuriyet başsavcılarında röportaj yasağı getirildiği yönündeki haberler de gerçeği yansıtmamaktadır.

Yapılan haberlerin aksine; soruşturmalar ile ilgili kamuoyunda bilgi kirliliğinin önlenmesi ve kamuoyunun kaynağından doğrudan bilgilendirilmesi amacı ile adliyelerde basın sözcülüğü uygulamasının kurumsallaşması için “Basın sözcülüğü” projesi kapsamında Kurulumuzca gerekli çalışmalar titizlikle yürütülmektedir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Ek 7: Anketler

DİĞER ADLİYELER İŞ SAHİPLERİ MEMNUNİYET ANKETİ

NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ – İşletme Yönetimi Yüksek Lisans Programı
Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin Hızlanmasına Etkisi Anketi

Bu anket çalışması akademik amaçlı yapılmaktadır ve başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
Dolayısıyla doğru seçeneği işaretlemeniz araştırma açısından önemlidir. Katkılarınız için Teşekkürler...

Süleyman UYSAL

Değerlendiren Kişinin Cinsiyeti :

Yaşı:

Eğitim Durumu:

Mesleği :

Görev Süresi :

Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin hızlanmasına Etkisi		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1*1	<i>Mahkeme Yönetim Sisteminden haberdarım.</i>					
1*2	<i>Adliye içerisindeki yön levhaları ve tabelalar ilgili birimi bulmamı kolaylaştırıyor.</i>					
1*3	<i>Adliyeye girişte aradığım birimi sorabileceğim danışma masaları var.</i>					
1*4	<i>Adliyede mevcut ilanlar ve el broşürleri bence faydalı ve yeterli.</i>					
1*5	<i>Mahkeme Yönetim Sisteminin bu adliyede de uygulanmasını isterim.</i>					
1*6	<i>Dava dosyalarımın fotokopi taleplerim aynı gün, hızlı bir şekilde yerine getiriliyor.</i>					
1*7	<i>Dava dosyalarımın sunmuş olduğum evraklar anlık olarak taranıp Uypap sistemine dahil ediliyor.</i>					
1*8	<i>Dava dosyalarımın ilişkin işlemler için kalemler arasında dolaşmak bana zaman kaybettiriyor.</i>					
1*9	<i>Mahkeme kalemlerinde dosyalarımın ilgili yeteri kadar hizmet aldığımı düşünüyorum.</i>					
1*10	<i>Bakırköy Adliyesinde Mahkeme Yönetim Sistemine geçilmesi halinde iş yükümüzün azalacağını düşünüyorum.</i>					
1*11	<i>Mahkemeye sunduğum evraklar ile muhabere işlemlerinde havale almanın zaman kaybına neden olduğunu düşünüyorum.</i>					
1*12	<i>Muhabere işlemlerini hızlı bir şekilde yerine getirebiliyorum.</i>					
1*13	<i>Mahkeme Yönetim Sisteminin Bakırköy Adliyesinde uygulanmıyor olmasından dolayı işimin aksadığını ve zaman kaybına sebebiyet verdiğini düşünüyorum.</i>					

DİĞER ADLİYELER PERSONEL MEMNUNİYET ANKETİ

NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ – İşletme Yönetimi Yüksek Lisans Programı
Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin Hızlanmasına Etkisi Anketi

Bu anket çalışması akademik amaçlı yapılmaktadır ve başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
Dolayısıyla doğru seçeneği işaretlemeniz araştırma açısından önemlidir. Katkılarınız için Teşekkürler...

Süleyman UYSAL

Değerlendiren Kişinin Cinsiyeti :

Yaşı:

Eğitim Durumu:

Mesleği :

Görev Süresi :

Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin hızlanmasına Etkisi		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1*1	<i>Mahkeme Yönetim Sisteminden bilgi sahibiyim.</i>					
1*2	<i>Mahkeme Yönetim Sisteminin Adliyemizde de uygulanmasını isterim.</i>					
1*3	<i>Fotokopi için kaleme gelen vatandaş ya da avukatlar işimizi aksatıyor.</i>					
1*4	<i>Dosyaya gelen her evrak düzenli olarak Uyap sistemine ekleniyor.</i>					
1*5	<i>Kalemimize gelen iş sahipleri işimizin yavaşlamasına sebep oluyor.</i>					
1*6	<i>Adliye içindeki yön levhaları ve tabelalar iş sahipleri tarafından ilgili birimi bulmaları konusunda yeterli oluyor.</i>					
1*7	<i>Adliyemizin Mahkeme Yönetim Sistemine geçmesi halinde iş yükümüzün azalacağını düşünüyorum.</i>					
1*8	<i>Adliye içi broşürlerin yeterli olduğunu düşünüyorum.</i>					
1*9	<i>Muhabere Nöbetlerinin kalem işlerini aksattığını düşünüyorum.</i>					
1*10	<i>Mahkeme Yönetim Sisteminin Adliyemizde uygulanmıyor olması iş sahipleri tarafından eleştirilere sebep oluyor.</i>					

İSTANBUL ADLİYESİ PERSONEL MEMNUNİYET ANKETİ

NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ – İşletme Yönetimi Yüksek Lisans Programı
Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin Hızlanmasına Etkisi Anketi

Bu anket çalışması akademik amaçlı yapılmaktadır ve başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
Dolayısıyla doğru seçeneği işaretlemeniz araştırma açısından önemlidir. Katkılarınız için Teşekkürler...

Süleyman UYSAL

Değerlendiren Kişinin Cinsiyeti :

Yaşı:

Eğitim Durumu:

Mesleği :

Görev Süresi :

Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin hızlanmasına Etkisi		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1*1	<i>Mahkeme Yönetim Sisteminden haberdarım.</i>					
1*2	<i>Mahkeme Yönetim Sisteminin yargı faaliyetlerinin hızlandırılmasında etkili olduğunu düşünüyorum.</i>					
1*3	<i>Ön Büroların iş yükümüzü azalttığını düşünüyorum.</i>					
1*4	<i>Kısıtlı Alan uygulamasını yerinde buluyorum.</i>					
1*5	<i>Mahkeme Yönetim Sistemi uygulamasının dosyaların karara çıkmasını hızlandırdığını düşünüyorum.</i>					
1*6	<i>Dava dosyalarına gelen her evrakın düzenli olarak taranıyor olmasının işlerimizi kolaylaştırdığını düşünüyorum.</i>					
1*7	<i>Muhabere evraklarının Ön Bürodan alınıyor olmasının işimize katkısı olduğunu düşünüyorum.</i>					
1*8	<i>Ön Büro Personeli ile iletişimimizin sağlıklı olduğunu düşünüyorum.</i>					

İSTANBUL ADLİYESİ İŞ SAHİPLERİ MEMNUNİYET ANKETİ

NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ – İşletme Yönetimi Yüksek Lisans Programı
Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin Hızlanmasına Etkisi Anketi

Bu anket çalışması akademik amaçlı yapılmaktadır ve başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
Dolayısıyla doğru seçeneği işaretlemeniz araştırma açısından önemlidir. Katkılarınız için Teşekkürler...

Süleyman UYSAL

Değerlendiren Kişinin Cinsiyeti :

Yaşı:

Eğitim Durumu:

Mesleği :

Görev Süresi :

Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin hızlanmasına Etkisi		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1*1	<i>Mahkeme Yönetim Sisteminden haberdarım.</i>					
1*2	<i>Adliye içerisindeki yön levhaları ve tabelalar Ön Büroyu bulmamızda yeterli oluyor.</i>					
1*3	<i>Danışma Masalarının işimizi kolaylaştırdığını düşünüyorum.</i>					
1*4	<i>Kısıtlı alan uygulamasını yerinde buluyorum.</i>					
1*5	<i>Ön Büroda sıra bekleme bölümleri yeterli ve rahat.</i>					
1*6	<i>Ön Büroda çok beklemeden işlerimi yapabildim.</i>					
1*7	<i>Ön Büro personeli işimizi uygun sürede hatasız bir şekilde bitirebildi.</i>					
1*8	<i>Ön Büro personeli bizi ilgi ve güler yüzle karşıladı.</i>					
1*9	<i>Ön Büro personeli yaptırdığımız işlemi anlama ve bize doğru hizmet sunma konusunda yeterliydi.</i>					
1*10	<i>Ön Büronun iş yükümüzü azalttığını düşünüyorum.</i>					
1*11	<i>Ön Büroların mahkemelerin iş yükünü azalttığını düşünüyorum.</i>					
1*12	<i>İlan duvarında ve danışma masalarında bulunan ilanlar ve el broşürleri bence faydalı ve yeterli.</i>					
1*13	<i>Ön Büroya teslim ettiğim evrakın güvenle yerine ulaşacağına inanıyorum.</i>					
1*14	<i>Ön Bürodan aldığım hizmetten memnunum.</i>					
1*15	<i>Mahkeme Yönetim Sistemini yerinde buluyorum ve her Adliyede uygulanmasının faydalı olacağını düşünüyorum.</i>					

ÖZGEÇMİŞ

Süleyman UYSAL

Barbaros Hayrettin Paşa Mah.

1110 Sok. N:4/1 D:6 G.O. P / İstanbul

0535 373 88 90

suysal2000@hotmail.com

08.06.1978 Tarihinde Samsun Havza doğumludur. İlk, orta ve liseyi İstanbul'da bitirmiştir. Anadolu Üniversitesi Kamu Yönetimi mezunudur. Halen Nişantaşı Üniversitesi İşletme Bölümü Tezli Yüksek Lisans öğrencisidir. İstanbul Adliyesi Ceza Mahkemeleri Ön Bürosu Yazı İşleri Müdürlüğü yapmaktadır. Evli ve 2 çocuk babasıdır.